

Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΟΧΤΩ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΔΟΥΣ ΤΡΙΧΩΝΙΔΟΣ, ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ, ΚΟΡΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΛΓΕΡΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΟΔΟΥΣ ΔΕΛΓΕΡΗ, ΚΟΡΩΝΙΑΣ, ΚΟΥΖΗ ΚΑΙ ΛΕΟΦΩΡΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ.
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ



ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :
ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΠΑΝΤΑΖΗ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
ΧΡΥΣΟΧΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΩΝ/ΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΜΑΡΤΙΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΠΑΤΡΑ 2014

Περιεχόμενα

1. Ανάλυση.....	6
1.1. Γενική περιγραφή.....	6
1.2. Πρόσβαση περιβάλλοντα χώρου.....	6
2. Ιστορικά.....	7
3. Αναλυτική περιγραφή - Αποτύπωση.....	12
3.1. Κτηριολογική ανάλυση.....	12
3.2. Μορφολογική Ανάλυση.....	14
3.3. Κατασκευαστική Ανάλυση.....	15
3.3.1. Θεμέλια.....	15
3.3.2. Φέρων οργανισμός.....	15
3.3.3. Δάπεδα- Στέγες.....	15
3.3.4. Τοιχοποιία.....	15
3.3.5. Επιχρίσματα.....	15
3.3.6. Ανοίγματα- Κουφώματα.....	16
3.3.7. Χρωματισμοί.....	17
3.3.8. Κλίμακες.....	17
3.3.9. Εγκαταστάσεις.....	18
3.4. Παθολογία.....	18
3.4.1. Γενικά.....	18
3.4.2. Θεμέλια.....	19
3.4.3. Φέρων Οργανισμός.....	19
4. Πρόταση.....	27
4.1. Στόχοι και σκοπιμότητα της επέμβασης.....	27

4.2.	Αρχές επέμβασης.....	27
4.3.	Κεντρική ιδέα.....	28
4.4.	Συνθετική και μορφολογική ανάλυση.....	29
4.4.1.	Κτήριο Θ'.....	29
4.4.2.	Κτήριο Η'.....	31
4.4.3.	Κτήριο Ζ'.....	33
4.4.4.	Κτήριο Ε'.....	35
4.4.5.	Κτήρια Α',Β',Γ',Δ'.....	37
4.4.6.	Περιβάλλον χώρος.....	38
4.5.	Ανάλυση επεμβάσεων.....	41
4.5.1.	Διερευνητικές εργασίες.....	41
4.5.2.	Πορεία εργασιών επέμβασης.....	41
4.5.3.	Επεμβάσεις αποκατάστασης.....	42
5.	Κατάλογος σχεδίων	
	Σχέδια αποτύπωσης.....	46
	Τύπος Ι: Κάτοψη ισογείου(σχ.Α01).....	47
	Τυπική κάτοψη(σχ.Α01).....	47
	Τομή Α-Α'(σχ.Α01).....	47
	Τομή Β-Β'(σχ.Α02).....	48
	ΝΑ όψη(σχ.Α02).....	48
	Τύπος ΙΙ: Κάτοψη ισογείου(σχ.Α03).....	49
	Τυπική κάτοψη(σχ.Α03).....	49
	Τομή Β-Β'(σχ.Α04).....	50
	ΝΑ όψη(σχ.Α04).....	50

Σχέδια παθολογίας.....	51
Κτήριο Θ': ΝΔ όψη(σχ.ΠΘ01).....	52
ΝΑ όψη(σχ.ΠΘ01).....	52
ΒΑ όψη(σχ.ΠΘ02).....	53
ΒΔ όψη(σχ.ΠΘ02).....	53
Σχέδια πρότασης.....	54
Τοπογραφικό(σχ.Τ01).....	55
Κτήριο Θ': Κάτοψη Ισογείου(σχ.ΜΠ01).....	56
Κάτοψη α' ορόφου(σχ.ΜΠ01).....	56
Κάτοψη β' ορόφου(σχ.ΜΠ02).....	57
Κάτοψη δώματος(σχ.ΜΠ02).....	57
Τομή Α-Α'(σχ.ΜΠ03).....	58
Τομή Β-Β'(σχ.ΜΠ03).....	58
ΝΑ όψη(σχ.ΜΠ04).....	59
ΝΔ όψη(σχ.ΜΠ05).....	60
ΒΑ όψη(σχ.ΜΠ05).....	60
ΒΔ όψη(σχ.ΜΠ05).....	60
Κτήριο Η': Κάτοψη Ισογείου(σχ. ΜΠ06).....	61
Κάτοψη α' ορόφου(σχ.ΜΠ06).....	61
Κάτοψη β' ορόφου(σχ.ΜΠ07).....	62
Κάτοψη δώματος(σχ.ΜΠ07).....	62
Τομή Α-Α'(σχ.ΜΠ08).....	63
Τομή Β-Β'(σχ.ΜΠ08).....	63
ΝΑ όψη(σχ.ΜΠ09).....	64
ΝΔ όψη(σχ.ΜΠ10).....	65
ΒΑ όψη(σχ.ΜΠ10).....	65
ΒΔ όψη(σχ.ΜΠ10).....	65

Κτήριο Ζ': Κάτοψη ισογείου(σχ.ΜΠ11).....	66
Κάτοψη α' ορόφου(σχ.ΜΠ11).....	66
Κάτοψη β' ορόφου(σχ.ΜΠ12).....	67
Κάτοψη γ' ορόφου(σχ.ΜΠ12).....	67
Κάτοψη δώματος(σχ.ΜΠ13).....	68
Τομή Α-Α'(σχ.ΜΠ14).....	69
Τομή Β-Β'(σχ.ΜΠ14).....	69
ΝΑ όψη(σχ.ΜΠ15).....	70
ΝΔ όψη(σχ.ΜΠ16).....	71
ΒΑ όψη(σχ.ΜΠ16).....	71
ΒΔ όψη(σχ.ΜΠ16).....	71
Κτήριο Ε': Κάτοψη ισογείου(σχ.ΜΠ17).....	72
Κάτοψη α' ορόφου(σχ.ΜΠ17).....	72
Κάτοψη β' ορόφου(σχ.ΜΠ18).....	73
Κάτοψη γ' ορόφου(σχ.ΜΠ18).....	73
Κάτοψη δώματος(σχ.ΜΠ19).....	74
Τομή Α-Α'(σχ.ΜΠ20).....	75
Τομή Β-Β'(σχ.ΜΠ20).....	75
ΝΑ όψη(σχ.ΜΠ21).....	76
ΝΔ όψη(σχ.ΜΠ22).....	77
ΒΑ όψη(σχ.ΜΠ22).....	77
ΒΔ όψη(σχ.ΜΠ22).....	77
Κτήρια Α',Β',Γ',Δ': Κάτοψη ισογείου(σχ.ΜΠ23).....	78
Κάτοψη α' ορόφου(σχ.ΜΠ24).....	79
Κάτοψη β' ορόφου(σχ.ΜΠ25).....	80
Κάτοψη δώματος(σχ.ΜΠ26).....	81
Τομή Α-Α'(σχ.ΜΠ27).....	82
Τομή Β-Β'(σχ.ΜΠ27).....	82

ΒΔ&ΝΑ όψη(σχ.ΜΠ28).....	83
ΝΔ&ΒΔ όψη(σχ.ΜΠ29).....	84
Πίνακες κουφωμάτων.....	85
Πίνακας κουφωμάτων κτηρίων τύπου Ι.....	86
Πίνακας κουφωμάτων κτηρίων τύπου ΙΙ.....	88
Βιβλιογραφία.....	89
Πίνακας φωτογραφιών.....	91
Ευχαριστίες.....	92

1. Ανάλυση

1.1.Γενική περιγραφή

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η μελέτη παθολογίας, αποκατάστασης και επανάχρησης των προσφυγικών κατοικιών της Λεωφόρου Αλεξάνδρας(εικ.1). Σκοπός μας είναι να διερευνήσουμε την δυνατότητα αξιοποίησης και ανάδειξης των συγκεκριμένων κτισμάτων, διατηρώντας τον βασικό σκελετό τους ,επεμβαίνοντας εσωτερικά και αλλάζοντας την χρήση τους ώστε να γίνει ένας νέος πόλος έλξης στο κέντρο της Αθήνας.

Η μετατροπή τους σε ένα πολιτιστικό και πολιτισμικό κέντρο είναι ένα έργο που απαιτεί ειδικό αρχιτεκτονικό χειρισμό.

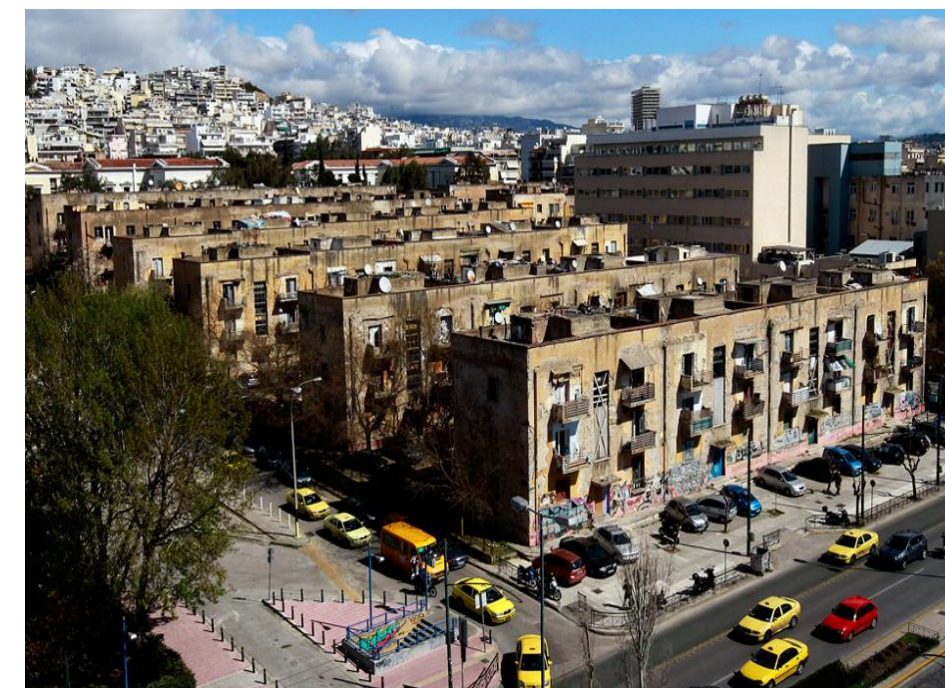
Οι ιδιαίτερες προδιαγραφές ενός συμπλέγματος κτηρίων (αποτελούμενο από εκθεσιακούς χώρους , γραφεία , καταστήματα και κατοικίες) σε συνδυασμό με τους πολεοδομικούς περιορισμούς και φυσικά τις λειτουργικές απαιτήσεις καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την αρχιτεκτονική επίλυση της πρότασης.

Έχει καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την εναρμόνιση των προδιαγραφών όλων των κτηρίων. Με τη λύση που προκύπτει τα κτήρια χωρίζονται σε δύο μεγάλες ζώνες/περιοχές, η πρώτη περιοχή περιλαμβάνει το μουσείο τους βοηθητικούς του χώρους , το εμπορικό κέντρο και το κτήριο γραφείων, ενώ η δεύτερη περιλαμβάνει τις κατοικίες. Τα κτήρια ενώνονται νοητά ανά δύο και λειτουργούν μαζί, γεγονός που έχει αναδειχθεί ως κυρίαρχο στοιχείο της αρχιτεκτονικής προσέγγισης του συνόλου.

1.2.Πρόσβαση περιβάλλοντα χώρου

Τα οχτώ κτήρια χωροθετούνται στο βόρειο όριο του Αθηναϊκού Δακτυλίου επί της λεωφόρου Αλεξάνδρας, σε ένα αρκετά κεντρικό σημείο του κέντρου της Αθήνας. Συγκεκριμένα βρίσκονται στην περιοχή Αμπελοκήπων ανάμεσα στις οδούς Δελγέρη, Τριχωνίδος, Κερκίνης, Κορωνίας, Ορεστιάδος, Ξυνιάδος, Βεγορίτιδος Κουζή, , Δημητσάνας και Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Αριστερά του συγκροτήματος των πολυκατοικιών βρίσκεται ο Άρειος Πάγος¹, δεξιά του το αντικαρκινικό ινστιτούτο "Άγιος Σάββας"² και το δημοτικό νοσοκομείο "Ελπίς"³ και στην απέναντι πλευρά της Λεωφόρου στεγάζεται το γήπεδο του Παναθηναϊκού⁴(εικ.2). Η πρόσβαση στο συγκρότημα γίνεται κυρίως από την μπροστινή του όψη στην Λεωφόρο Αλεξάνδρας αλλά και από τις υπόλοιπες τρεις περιμετρικές οδούς, Δελγέρη Τριχωνίδος και Δημητσάνας , οι οποίες είναι μονής κατευθύνσεως εκτός από την Δημητσάνας η οποία είναι διπλής.

Η πρόσβαση στις πολυκατοικίες γίνεται από τις ενδιάμεσες οδούς, Κερκίνης, Κορωνίας, Ορεστιάδος, Ξυνιάδος και Βεγορίτιδος αλλά και από την Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Καθώς κάθε πολυκατοικία χωρίζεται σε τμήματα⁵, το κάθε τμήμα έχει την δική του



Εικόνα 1: Γενική εικόνα προσφυγικών



Εικόνα 2: Περιβάλλον χώρος

¹ Πρώην φυλακές Αβέρωφ, κτίστηκαν την περίοδο 1894-1896. Το 1972 κατεδαφίστηκαν και στη θέση τους κτίστηκε το Δικαστικό Μέγαρο Αθηνών.

² Κτίστηκε την περίοδο 1935-1936, σε σχέδια του Β. Τσαγρή.

³ Νεοκλασικό συγκρότημα. Θεμελιώθηκε από τον Γεώργιο Α', σε σχέδια του Ιωάννη Κολλινιάτη.

⁴ Περίοδος ανέγερσης 1922-1924

⁵ Βλέπε κτηριολογική ανάλυση

ξεχωριστή είσοδο. Ο ενδιάμεσος χώρος των πολυκατοικιών χρησιμοποιείται κυρίως ως χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων και μοτοσικλετών, κατοίκων εργαζομένων και επισκεπτών της περιοχής.

2. Ιστορικά

Η μικρασιατική καταστροφή και η αθρόα άφιξη των προσφύγων στην Ελλάδα από τον Σεπτέμβριο του 1922(εικ.3), δοκίμασε τις δομές του ελληνικού κράτους ως προς τις δυνατότητες αποκατάστασης των ξεριζωμένων, εν μέσω μιας ήδη τεταμένης πολιτικής και οικονομικής κατάστασης. Συγκεκριμένα στην Αθήνα κατέφθασαν 129.380 πρόσφυγες αυξάνοντας τον πληθυσμό κατά 40% ενώ στον Πειραιά 101.185 με αύξηση πληθυσμού 74%. Η επιλογή των αστικών κέντρων αποτέλεσε μονόδρομο για την εγκατάσταση των προσφύγων. Η θέση της Αθήνας ως καταναλωτικό κέντρο, η ύπαρξη λιμανιού, παλιών βιομηχανιών στο Πειραιά, καθώς και η κακή λειτουργία του γραφειοκρατικού μηχανισμού που αναγκάζει τις βιομηχανίες να βρίσκονται κοντά στα κέντρα λήψης αποφάσεων, υπήρξαν λόγοι για την εγκατάσταση των προσφύγων στα αστικά κέντρα.

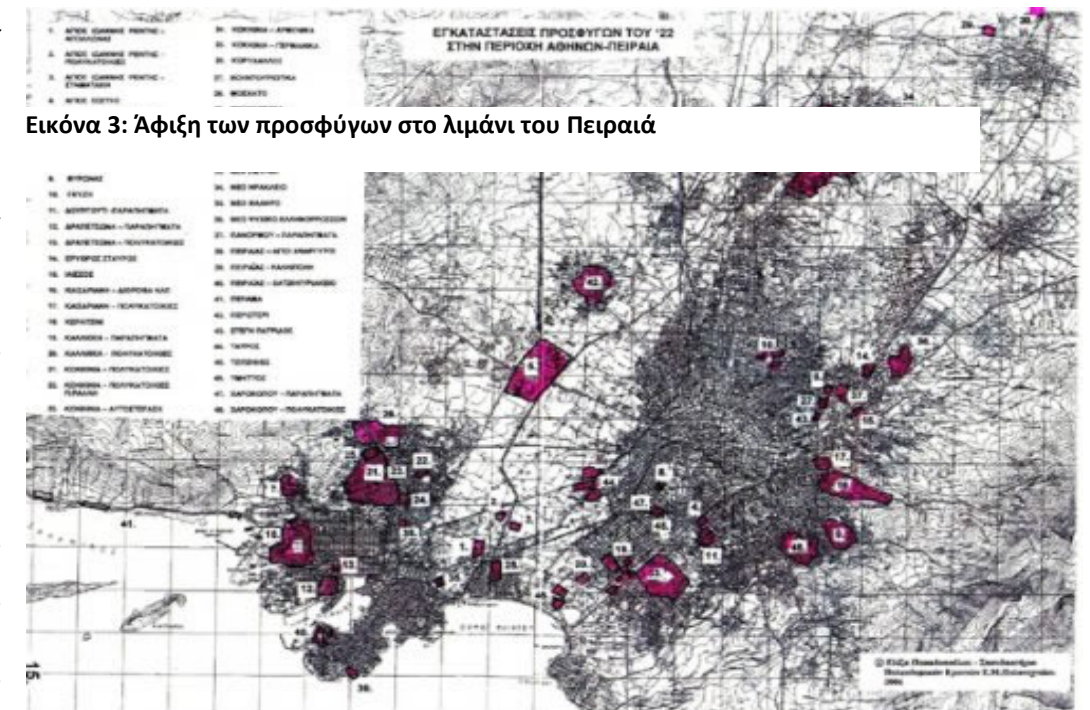
Στην πρωτεύουσα λοιπόν δημιουργούνται 12 κύριοι και 34 μικρότεροι οικισμοί(εικ.4). Στην αρχή οι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν σε πρόχειρους καταυλισμούς σε αποθήκες, εκκλησίες, σχολεία, εργοστάσια κλπ. χωρίς εργασία και υποδομές με τεράστια προβλήματα ύδρευσης, ηλεκτρισμού και υγιεινής. Ο προσφυγικός κόσμος βρίσκεται στο κοινωνικό, ιδεολογικό, πολιτιστικό και πολιτικό περιθώριο της αθηναϊκής κοινωνίας.

Μετά την εκδίωξη από την Μικρά Ασία του Ελληνικού στρατού από τον Τουρκικό υπό την ηγεσία του Κεμάλ Ατατούρκ, εμφανίστηκε η ανάγκη για αναπροσαρμογή της συνθήκης των Σεβρών. Στις 20 Σεπτεμβρίου 1922 ξεκίνησε το συνέδριο που διακόπηκε μετά από έντονες διαμάχες στις 4 Φεβρουαρίου 1923 για να ξαναρχίσει στις 23 Απριλίου. Το τελικό κείμενο υπογράφηκε στις 24 Ιουλίου μετά από 7,5 μήνες διαβουλεύσεων.

Η Τουρκία ανέκτησε την Ανατολική Θράκη, κάποια νησιά του Αιγαίου, συγκεκριμένα την Λήμνο, Ίμβρο και την Τένεδο, μια λωρίδα

γης κατά μήκος των συνόρων με την Συρία, την περιοχή της Σμύρνης και της Διεθνοποιημένης Ζώνης των Στενών η οποία όμως θα έμενε αποστρατικοποιημένη και αντικείμενο νέας διεθνούς διάσκεψης. Παραχώρησε τα Δωδεκάνησα χριστιανικού θρησκειώματος και από την Ελλάδα στην Τουρκία 670.000 Έλληνες υπήκοοι, μουσουλμανικού θρησκειώματος στην Ιταλία, όπως προέβλεπε και η συνθήκη των Σεβρών, αλλά χωρίς πρόβλεψη για δυνατότητα αυτοδιάθεσης. Ανέκτησε πλήρη κυριαρχικά δικαιώματα σε όλη της την επικράτεια και απέκτησε δικαιώματα στρατιωτικών εγκαταστάσεων σε όλη την επικράτεια της εκτός της ζώνης των στενών.

Η Ελλάδα υποχρεώθηκε να πληρώσει σε είδος (ελλείψει χρημάτων) τις πολεμικές επανορθώσεις. Η αποπληρωμή έγινε με επέκταση των τουρκικών εδαφών της Ανατολικής Θράκης πέρα από τα όρια της συμφωνίας. Τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος παραχωρήθηκαν στην Τουρκία με τον όρο ότι θα διοικούσαν με ευνοϊκούς όρους για τους Έλληνες. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης έχασε την ιδιότητα του Εθνάρχη και το Πατριαρχείο τέθηκε υπό ειδικό διεθνές νομικό καθεστώς. Σε αντάλλαγμα, η Τουρκία παραιτήθηκε από όλες τις διεκδικήσεις για τις παλιές περιοχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας εκτός των συνόρων της και εγγυήθηκε τα δικαιώματα των μειονοτήτων στην Τουρκία.



Εικόνα 3: Άφιξη των προσφύγων στο λιμάνι του Πειραιά

Με ξεχωριστή συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας αποφασίστηκε η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών από τις δύο χώρες και η αποστρατικοποίηση κάποιων νησιών του Αιγαίου. Η ανταλλαγή μειονοτήτων που πραγματοποιήθηκε προκάλεσε μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών. Μετακινήθηκαν από τη Μικρά Ασία στην Ελλάδα 1.650.000 Τούρκοι υπήκοοι.

Το 1923 δημιουργείται το Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων (Τ.Π.Π.) με σκοπό την χορήγηση σκηνών και την κατασκευή πρόχειρων καταλυμάτων, παράγκες. Το 1924 ιδρύεται με την πρόταση και την διοικητική εποπτεία της Κοινωνίας των Εθνών, η Επιτροπή Αποκατάστασης(ΕΑΠ). Η αποκατάσταση διακρίθηκε σε αγροτική και αστική⁶. Η ΕΑΠ έδωσε το βάρος στην αγροτική αποκατάσταση και φρόντισε ιδιαίτερα για την εγκατάσταση των προσφύγων σε παραμεθόριες περιοχές της Μακεδονίας και της Δυτικής Θράκης, στοχεύοντας και στην ενίσχυση των συνόρων. Με την αστική αποκατάσταση, που περιλάμβανε μόνο τη στέγαση και όχι τη μέριμνα για εξεύρεση εργασίας, ασχολήθηκε περισσότερο το Υπουργείο Πρόνοιας και όχι η ΕΑΠ. Οι πρώτοι αστικοί προσφυγικοί οικισμοί οικοδομήθηκαν σε περιοχές της Αθήνας, όπως στη Καισαριανή, στον Βύρωνα, στην Νέα Ιωνία και στη Κοκκινιά του Πειραιά⁷. Ακολούθησαν οι συνοικισμοί της Θεσσαλονίκης⁸, της Καβάλας, των Σερρών, του Βόλου, του Αγρινίου κ.α.

Το συγκρότημα της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, το δεύτερο σε μέγεθος από τα συγκροτήματα προσφυγικών πολυκατοικιών του '30, υλοποιήθηκε στα πλαίσια ενός προγράμματος επιλεκτικής εκκαθάρισης τρωγλών από κεντρικές περιοχές και βασικούς οδικούς άξονες. Σε εκτεταμένες εγκαταστάσεις προσφύγων προσωρινού χαρακτήρα, όπου οι μεγάλες πυκνότητες καθιστούσαν αδύνατη την οικοπεδοποίηση του διαθέσιμου χώρου μετά τις εκκαθαρίσεις, και οι στεγαστικές ανάγκες ήταν επιτακτικές, η εφαρμογή της πολυκατοικίας αποτέλεσε τη μόνη ενδεικνυόμενη λύση⁹, η οργανωμένη δόμηση ταυτίζεται με την έννοια της κοινωνικής κατοικίας. Πρόκειται για εκείνο τον τομέα της κατοικίας που αποσκοπεί στην ενεργό εμπλοκή και συνδρομή του κράτους στην προσφορά στέγης σε όσους αδυνατούν να την αποκτήσουν από μόνοι τους¹⁰.

Πιο συγκεκριμένα για το κτηριακό συγκρότημα στην Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Οικοδομήθηκε το διάστημα 1933-1935, 228 διαμερίσματα κατανεμημένα σε οκτώ πολυκατοικίες που διατάσσονταν επάλληλα μεταξύ τους και παράλληλα προς τον άξονα της Λεωφόρου. Αυστηρά ωφελμιστικά κτήρια, στη γραμμή του γερμανικού φονξιοναλισμού, απλά παραλληλεπίπεδα κατασκευασμένα με πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος και επιχρισμένη λιθοδομή χωρίς ίχνος διακόσμησης ή άλλης παραχώρησης σε πλαστικές αναζητήσεις¹¹. Οι τέσσερις στο βάθος σχεδιάστηκαν από τον Δημήτρη Κυριακού (1881-1971), υπάλληλο της Τ.Υ.Υ.Π. και περιλαμβάνουν κατοικίες δύο δωματίων, κουζίνας, αποχωρητηρίου και αποθήκης, συνολικά 30,2 τ.μ. Οι τέσσερις μπροστινές επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας σχεδιάστηκαν από τον αρχιτέκτονα Κίμωνα Λάσκαρι¹² (1905-1978), επίσης υπάλληλο της Τ.Υ.Υ.Π. και περιλαμβάνουν κατοικίες δύο δωματίων, κουζίνας, αποχωρητηρίου και αποθήκης, συνολικά 34,8 τ.μ.

Επί σειρά ετών αφότου ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση των δικαιούχων¹³, τα προσφυγικά διαμερίσματα βρέθηκαν να στεγάζουν περισσότερες της μιας οικογένειες, παρά τις ελάχιστες διαστάσεις τους. Τα φυσικά μειονεκτήματα που δημιουργήθηκαν λόγω του υπερπληθυσμού βρήκαν επίλυση στην ορθολογική οργάνωση των χώρων. Λόγω της κοινής καταγωγής, τον κοινό τρόπο συμπεριφοράς και σκέψης, αξίες και ενδιαφέροντα, τις γενικότερες καταβολές-κοινωνικές και πολιτισμικές- την συμπαράσταση στις καθημερινές ανάγκες και γενικότερα την αλληλεγγύη, τα άτομα ταυτίστηκαν με την κοινότητα. Απ' αυτήν την οπτική, οι πολυκατοικίες της Αλεξάνδρας αποτέλεσαν μια ευδιάκριτη οντότητα λειτουργικά, κοινωνικά και αντιληπτικά. Τα δεκεμβριανά του 1944 (εικ.5) σηματοδοτούν τις εχθροπραξίες μεταξύ των στρατευμάτων του ΕΛΑΣ και των στρατευμάτων των Εγγλέζων. Οι μάχες στου Γκύζη. Τα αεροπλάνα βομβάρδιζαν την περιοχή και οι εχθροπραξίες που εξελίχθηκαν σε κυνηγητό ανάμεσα στις πολυκατοικίες δημιούργησαν ένα κλίμα πεδίου μάχης. Να σημειωθεί ότι οι πολυκατοικίες και τα παραπήγματα πίσω από αυτές αποτέλεσαν χώροι «κρυφτού» των στρατευμάτων του ΕΛΑΣ ενώ από την απέναντι πλευρά (Αμπελόκηποι) τα στρατεύματα των Εγγλέζων βομβάρδιζαν συνεχώς. Εμφανή παραμένουν μέχρι και σήμερα τα σημάδια στους τοίχους από τις εχθροπραξίες (εικ.6). Εδώ κανείς μπορεί να παρατηρήσει την συμβολή της συλλογικής κατοικίας. Από την μία το κοινωνικό και πολιτικό αίτημα βρίσκει υπόβαθρο στη συνείδηση των προσφύγων κατοίκων της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα η διάταξη των πολυκατοικιών και η θέση τους αποτελούν οχυρωματική περιοχή για τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ.

⁶Ι. Κολλιόπουλος-Ι.Μιχαηλίδης (επιμ.). Οι πρόσφυγες στη Μακεδονία. Από την τραγωδία στη εποποιία σελ.76, Εκδ. Μίλητος 2009

⁷Αν. Καραπάνου. Η Αττική γη υποδέχεται τους πρόσφυγες του '22 σελ 12-23, ΙΒΕ

⁸Απόστολος Βακαλόπουλος-Μ Μαραβελάκης. Οι προσφυγικές εγκαταστάσεις στη Θεσσαλονίκη, Εκδ. Βάνιας 1993

⁹Η πολυκατοικία πέρα από το λειτουργικό πρόγραμμα που εξυπηρετούσε, ήταν και ένας τρόπος να επιτευχθεί το κοινωνικό όραμα για εκσυγχρονισμό της Ελλάδας.

¹⁰Εμμανουήλ Β. Μαρμαράς. Κριτική Γεωγραφική Σκέψη 2. Σχεδιασμός και Οικιστικός Χώρος. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Όψεις της Ελληνικής Αστικής Γεωγραφίας σελ.241, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα 2002

¹¹Δ. Φιλιππίδης. Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, Εκδ. Μέλισσα 1984

¹²Αξίζει να σημειωθεί ότι πρώτη φορά Έλληνες αρχιτέκτονες ασχολούνται με την λαϊκή κατοικία.

¹³Η εγκατάσταση των δικαιούχων-διά κληρώσεως-άρχισε το 1936 και ολοκληρώθηκε το 1938. Το κράτος είχε καθιερώσει το θεσμό του παραχωρητηρίου διά κληρώσεων. Η τιμή της κατοικίας οριζόταν στο 70% της δαπάνης αγοράς οικοπέδου και κατασκευής, και όφειλε να εξοφληθεί σε 15 χρόνια. Με την καταβολή του 10% του συνολικού τιμήματος, δινόταν ένα προσωρινό παραχωρητήριο που αποτελούσε τίτλο για μεταγραφή της κυριότητας και εγγραφή υποθήκης στο δημόσιο. Το οριστικό παραχωρητήριο δινόταν με την πλήρη εξόφληση των δόσεων. Η τιμή του προσωρινού ανερχόταν στις 4-15 χιλιάδες δραχμές.

Τη δεκαετία του 1960 αποτελεί την αφετηρία μιας σειράς γεγονότων, αγώνων και διαμαχών μεταξύ κράτους και ενοίκων – πολιτών για την κατεδάφιση κατοικιών των προσφύγων. Σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 111 πράξη του υπουργικού συμβουλίου της 27^{ης} Ιουνίου του 1960, επιβάλλει «την εφαρμογήν επείγοντος ειδικού προγράμματος στεγάσεως διά τας οικογενείας παραπηγματούχων που ευρίσκονται εντός κεντρικών χώρων των πόλεων Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης επί σκοπώ απελευθερώσεως των χώρων τούτων εκ των παραπηγμάτων». Στο άρθρο 12 παράγραφος 1 διατυπώνεται με πιο τρόπο θα αξιοποιηθούν αυτοί οι χώροι, «α) δια την εγκατάστασιν κοινωφελών ιδρυμάτων ή δια σκοπούς γενικότερας κοινωνικής ωφέλειας και β) προς διαμόρφωσιν αυτών εις ελεύθερους χώρους, ως και να εκποιώνται κατόπιν πλειοδοτικού διαγωνισμού...»¹⁴. Σύμφωνα με τον Αλ. Μιχαλόπουλο, γενικό γραμματέα της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Αστέγων Προσφύγων σε άρθρο του στην εφημερίδα Αυγή στις 5/8/1960, αναφέρει ότι η κυβέρνηση υποσχέθηκε να στεγάσει τους πρόσφυγες αφού εγκαταλείπονται τα παραπήγματα από αυτούς, κάτι που διατυπώθηκε εντελώς αόριστα. Το σημαντικό σε αυτό το σημείο είναι να δούμε το γενικό πλαίσιο που οδηγεί τις πολιτικές εξουσίες σε τέτοιες πρακτικές. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 και μέχρι το 1967 συχνά χαρακτηρίζεται ως «η άνοιξη της μεταπολεμικής ελληνικής αρχιτεκτονικής». Στη δεκαετία του 1960 η κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή με την οικονομική βοήθεια από την Αμερική, ξεκινά μία προσπάθεια επανακαθιέρωσης μίας πολιτειακής αίγλης. Αποτελούσε επιτακτική ανάγκη για την πολιτική εξουσία να αλλάξει η εικόνα των ελληνικών πόλεων στοχεύοντας στην εξάλειψη των πληγών από τον 2^ο παγκόσμιο πόλεμο και τον εμφύλιο που έπληξε οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά την Ελλάδα. Συγκεκριμένα για τα προσφυγικά της οδού Αλεξάνδρας η ιστορία κατεδάφισής τους ξεκινά το 1967. Η τότε κυβέρνηση (χούντα), παίρνει την απόφαση με ΦΕΚ 178/Δ/12-12-1967 να κατεδαφίσει τις τέσσερις μπροστινές πολυκατοικίες με την λογική ότι ήταν παράνομη η κατασκευή τους, διότι ο χώρος προοριζόταν για χώρο πρασίνου, κάτι που θα γινόταν με την απομάκρυνσή τους. Η απόφαση αυτή δεν πραγματοποιείται και τα επόμενα χρόνια παραμένει το θέμα στάσιμο. Το 2000 επανέρχεται το θέμα διαχείρισης των προσφυγικών κατοικιών της Λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Το υπουργείο οικονομικών δίνει εντολή στην Κτηματική Εταιρία Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.) -ένας οργανισμός με αντικείμενο την διαχείριση, οργάνωση και εκμετάλλευση των ακίνητων του Ελληνικού δημοσίου- να αναλάβει το ζήτημα. Οι κάτοικοι, άλλοι φορείς και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.), ασκούν πιέσεις στην πολιτική εξουσία για την μη κατεδάφισή τους (εικ.7). Ωστόσο με απόφαση του, το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (Κ.Σ.Ν.Μ.) του Υπουργείου Πολιτισμού στις 23/10/2003, με συντριπτική πλειοψηφία αποφάσισε την κατεδάφιση των έξι πολυκατοικιών και την διατήρηση, ως δείγμα, των δύο πολυκατοικιών πίσω από το νοσοκομείο «Άγιος Σάββας». Η αιτιολογία ήταν ότι για λόγους επικινδυνότητας και υψηλού κόστους επισκευής δεν γινόταν να διατηρηθούν¹⁵. Αφού για μεγάλο χρονικό διάστημα ζητούσαν από τους ιδιοκτήτες την παραχώρηση του ακινήτου τους, πράγμα το οποίο δεν κατάφεραν, από το 2003 ξεκινάει διαδικασία εξαγοράς των ακινήτων από την ΚΕΔ.



Εικόνα 5: Δεκέμβρης 1944



Εικόνα 6: Τα σημάδια στους τοίχους από τα Δεκεμβριανά του 1944

¹⁴ Α. Μιχαλόπουλου. Ο νέος διωγμός των προσφύγων, Αυγή (05/08/1960)

¹⁵ Δελτίο Τύπου ΣΑΔΑΣ, (2003). Προσφυγικά Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Κατεδάφιση της Αρχιτεκτονικής και της ιστορικής μνήμης, Α.Π. 31230, 27/11/2003, Αθήνα.

Η τιμή ορίζεται αρχικά στα 9.000.000 δραχμές, όπου με συνεχείς συζητήσεις έφθασε στο ποσό των 18.000.000 δραχμών. Να σημειωθεί ότι η αγορά ενός ακινήτου 68 τ.μ. στην περιοχή, ανερχόταν στο ποσό των 38.000.000 δραχμών¹⁶. Έτσι εξαγοράζονται περίπου τα 2/3 των κατοικιών (137 από 228 κατοικίες) και περιέρχονται στην περιουσία του Ελληνικού δημοσίου. Παράλληλα κατατίθεται και μελέτη για την συνολική αξιοποίηση του χώρου. Σύμφωνα με αυτήν η λεωφόρος Αλεξάνδρας θα υπογειοποιούνταν και με την απομάκρυνση του γηπέδου «Απόστολος Νικολαΐδης» θα γινόταν μια ενοποίηση του χώρου των προσφυγικών με του γηπέδου μετατρέποντας το στο μεγαλύτερο χώρο πρασίνου – πάρκου στην Αθήνα.



Εικόνα 7: Πανό διαμαρτυρίας κατά της κατεδάφισης

¹⁶ Δ. Ευταξιόπουλος. Ο Δωδεκάλογος του Εμπαιγμού σελ.14, Εκδ. Εποχή 2003

Ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων και θέλοντας η πολιτεία να προβάλει ένα «τακτοποιημένο» πρόσωπο της χώρας, παίρνει μια τέτοια απόφαση και μάλιστα ξεκινά τις διαδικασίες κατεδάφισης. Οι κάτοικοι και οι φορείς αντιστέκονται κάνοντας διαμαρτυρίες και ενστάσεις στην απόφαση αυτή. Σύμφωνα με απόφαση του 5^{ου} τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.Τ.Ε.), το 2006 η απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων ακυρώθηκε.

Μετά από ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, στις 27/11/2008 με απόφαση του, το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (Κ.Σ.Ν.Μ.), με 14 ψήφους υπέρ και 1 κατά, αποφασίστηκε η διατήρηση όλου του συγκροτήματος των οκτώ πολυκατοικιών. Μπορεί η πολιτεία να πήρε την απόφαση για την διατήρησή τους, ωστόσο δεν γίνονταν βήματα για την διάσωσή του (εικ.8). Το συγκρότημα που επί δεκαετίες στέγασε-κάτω από ομοιογενείς συνθήκες-μια σαφώς αναγνωρίσιμη κοινωνική ομάδα, αποκωδικοποιείται σήμερα ως γκέτο¹⁷ με την πλατειά έννοια του όρου. Αν άλλοτε αποτελούσε τοπόσημο για την περιοχή, σήμερα εκφυλίζεται σε οπτικό στίγμα. Η μετάπτωση του συγκροτήματος σε επίπεδα χαμηλότερα των σύγχρονων στάνταρντ, αλλά και η ανυπαρξία διαδικασιών συντήρησης το οδηγούν σε μια αθρόα εγκατάλειψη. Το κενό έρχονται να συμπληρώσουν οι αδύνατες εισοδηματικά τάξεις, συνήθως ανεπιθύμητες σε περιοχές με καλύτερη κατοικία, σύμφωνα με τον κανόνα που θέλει την κατοικία να περνά από την εισοδηματική τάξη στην αμέσως κατώτερη για να καταλήξει σε σλαμ¹⁸.

Πρόσφατα, τον Μάρτιο του 2014, με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων οι προσφυγικές κατοικίες, μαζί με άλλα ακίνητα και εκτάσεις¹⁹, περνούν στην πλήρη δικαιοδοσία του ΤΑΙΠΕΔ χωρίς αντάλλαγμα και κατά πλήρη κυριότητα. Αυτή η απόφαση της Κυβέρνησης έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις τόσο από τους κατοίκους των προσφυγικών (εικ.9), την αντιπολίτευση αλλά και από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αθηνών το οποίο την καταδικάζει²⁰ και καλεί την Κυβέρνηση να ανακαλέσει, σεβόμενη την ιστορικότητα και την πολιτισμική αξία των προσφυγικών. Εξελίξεις αναμένονται.



Εικόνα 8: Πανό διαμαρτυρίας κατά της εγκατάλειψης των προσφυγικών



Εικόνα 9: Πανό διαμαρτυρίας κατά της πωλήσεως των προσφυγικών στο ΤΑΙΠΕΔ

¹⁷ Όπως σημειώνει ο Δ. Φιλιππίδης, "Αν πάρουμε μια ομοιογενή κοινωνική ομάδα και την στεγάσουμε σ' έναν συγκεκριμένο γεωγραφικά χώρο κάτω από ομοιογενείς συνθήκες που άμεσα ή έμμεσα την κατατάσσουν κοινωνικά, άσχετα αν αυτές οι συνθήκες είναι καλές ή κακές, έχουμε αυτόματα μπροστά μας ένα γκέτο, με την πλατειά έννοια του όρου". Και διαπιστώνει στη συνέχεια "οι οργανωμένοι οικισμοί, σχεδιάζονται εν πλήρει συνειδήσει για να γίνουν γκέτο" (Δ. Φιλιππίδης. Σχεδιασμός περιοχών κατοικίας σελ.148)

¹⁸ Αναφερόμενος στα οργανωμένα συγκροτήματα κατοικίας ο Δ. Φιλιππίδης επισημαίνει "κατά τους Sternlieb, Burchell και Paulus, η διαδικασία που μετατρέπει έναν οικισμό σε σλάμ, ξεκινά απ' την στιγμή που αυτός ο οικισμός χάνει την ικανότητα του να αναπαραχθεί. Με άλλα λόγια οι οργανωμένοι οικισμοί στην Ελλάδα, όχι μόνο σχεδιάζονται εν πλήρει συνειδήσει για να γίνουν γκέτο, αλλά είναι και απ' την αρχή καταδικασμένοι να μετατραπούν αργά ή γρήγορα σε σλαμ, με όλα τα σχετικά επακόλουθα" (Δ. Φιλιππίδης ο.π. σελ.151-152,187).

¹⁹ Ολυμπιακά κέντρα Γαλατσίου, Μαρκόπουλου και Σχοινιά, "Ξενία" Πλαταμώνα, ακίνητα του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων (ΤΑΧΔΙΚ), ακίνητα στην Πλάκα, γεωτεμάχια σε Τουρκολίμανο Ελευσίνας, αγρόκτημα Νέας Ηράκλειας της Χαλκιδικής, οι εκτάσεις του Δήμου Αριστοτέλη Χαλκιδικής, Δασάκι-Κρυονέρι, Τρανό Λειβάδι, παραλίες Αρκούδι Πηνειού Ηλείας και Πλύτρα-<<Παχειά Άμμος>> Μονεμβασιάς Λακωνίας, ακίνητο της ελληνικής Πρεσβείας στην Ουάσινγκτον τέλος ακίνητο στο Ερεβάν της Αρμενίας.

²⁰ <<Την προσφυγή σε κάθε νόμιμο ένδικο μέσο, για την προάσπιση των συμφερόντων των πολιτών της Αθήνας>>.

3. Αναλυτική περιγραφή - Αποτύπωση

3.1.Κτηριολογική ανάλυση

Τα κτήρια εκτείνονται σε έκταση 14,5 στρεμμάτων. Γίνονται αντιληπτά κυρίως από την πρόσοψη του πρώτου κτηρίου στην Λεωφόρο Αλεξάνδρας και επεκτείνονται ανάμεσα στις οδούς Δελγέρη, Κορώνειας, Κουζή και Λεωφόρο Αλεξάνδρας (τύπος Ι) και ανάμεσα στις οδούς Τριχωνίδος, Δημητσάνας, Κορώνειας, Δελγέρη(τύπος ΙΙ) στην περιοχή Αμπελοκήπων του Δήμου Αθηναίων. Τα κτήρια χωρίζονται σε δύο κατηγορίες τον τύπο Ι είναι οι τέσσερις πολυκατοικίες (Ε,Ζ,Η,Θ)(εικ.10) που χτίστηκαν πρώτες επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας σχεδιάστηκαν από τον αρχιτέκτονα Κίμωνα Λάσκαρι²¹ (1905-1978), υπάλληλο της Τ.Υ.Υ.Π. και περιλαμβάνουν κατοικίες δύο δωματίων, κουζίνας, αποχωρητηρίου και αποθήκη. Ο τύπος ΙΙ είναι οι τέσσερις πολυκατοικίες που βρίσκονται στο βάθος (Α,Β,Γ,Δ) (εικ.10), σχεδιάστηκαν από τον Δημήτρη Κυριακού (1881-1971), επίσης υπάλληλο της Τ.Υ.Υ.Π. και περιλαμβάνουν κατοικίες δύο δωματίων, κουζίνας, αποχωρητηρίου και αποθήκης.

“Αύται είναι τριόροφοι εκάστη αποτελείται εκ τριάντα κατοικιών περιλαμβανουσών 2 δωμάτια, μαγειρίον, αποθήκην και αποχωρητήριον, με ιδιαίτερας υδραυλικάς και ηλεκτρικά εγκαταστάσεις. Το κλιμακοστάσιον είναι κοινόν ανά 6 κατοικίας το δε πλυντήριον επί της ταράτσα του τελευταίου ορόφου κοινόν ανά 3 κατοικίας”²²(εικ.11,12).



Εικόνα 10: Ονομασία κτηρίων

Κάθε πολυκατοικία αποτελείται από μονάδες τον έξι διαμερισμάτων, ανά τρεις συμμετρικές ως προς το κλιμακοστάσιο που συνδέει τους ορόφους. Οι έξι πίσω πολυκατοικίες (Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ)²³ αποτελούνται από πέντε μονάδες ενώ οι δύο μπροστινές (Θ, Η) από τέσσερις μονάδες. Πρόκειται για μεικτές κατασκευές. Οι τοίχοι είναι από επιχρισμένες λιθοδομές που φέρουν πλάκες από σπλισμένο σκυρόδεμα. «Οι λιτές γεωμετρικές όψεις και οι στατικοί όγκοι, με κύρια μορφολογικά χαρακτηριστικά τα συνεχή υαλοστάσια των κλιμακοστασίων, τους ρυθμικά επαναλαμβανόμενους εξώστες παραπέμπουν στον αυστηρό πρωτομοντερνισμό του Bauhaus»²⁴. Όλα τα διαμερίσματα είναι ισότιμα ως προς τον ευνοϊκό προσανατολισμό, ο αερισμός δεν παρεμποδίζεται από εγκάρσια κτήρια και τα αποπνικτικά διαμερίσματα εξαλείφονται. Η διαπερατότητα που παρουσιάζουν οι κατασκευές τις καθιστούν πρότυπα ηλιασμού και αερισμού, ενώ η παροχή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος δίνουν έναν εκσυγχρονιστικό χαρακτήρα στις κατοικίες αυτές για την εποχή που κατασκευάστηκαν. Άξιο μελέτης αποτελεί η αναλογία των πολυκατοικιών με τον υπαίθριο χώρο. Ο δομημένος χώρος έχει έκταση περίπου 4.700 τ.μ. σε ένα οικόπεδο περίπου 14.500 τ.μ.. Πρόκειται για μία κάλυψη της τάξεως των 32,5% του συνολικού οικοπέδου. Το ποσοστό αυτό επιτρέπει τη δημιουργία ενός εκτεταμένου κοινόχρηστου υπαίθριου χώρου μεταξύ των πολυκατοικιών, δίνοντας σημαντικό πλεονέκτημα στις κατοικίες αυτές.

²¹ Αξίζει να σημειωθεί ότι πρώτη φορά Έλληνες αρχιτέκτονες ασχολούνται με την λαϊκή κατοικία.

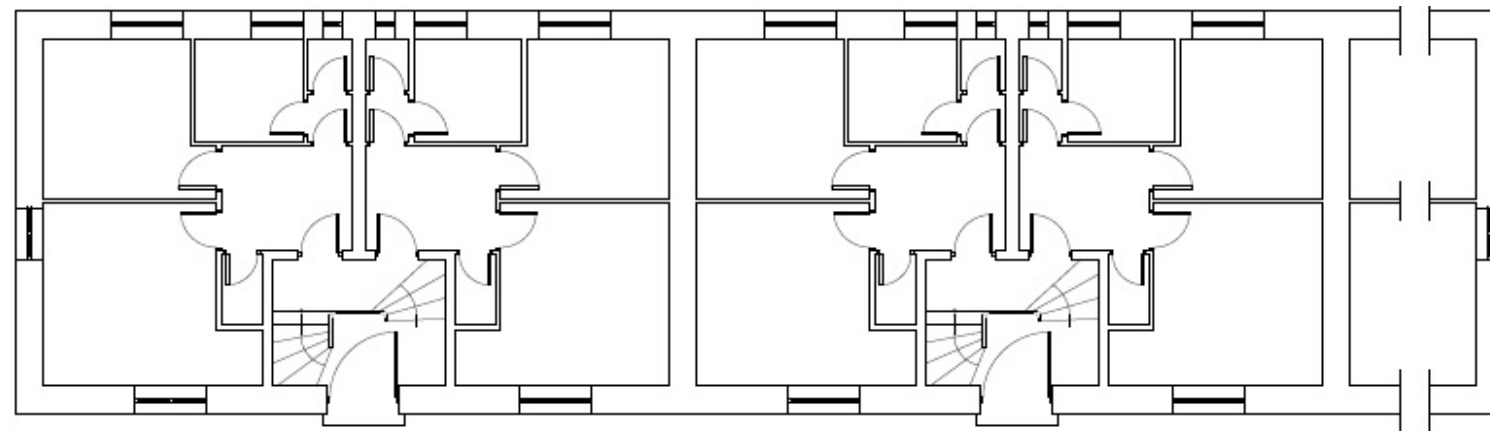
²² Γ.Μπερσής. Εκτελεσθείσαι εργασίαι, σ.611

²³ Για ευκολία τα κτήρια έχουν ονομαστεί

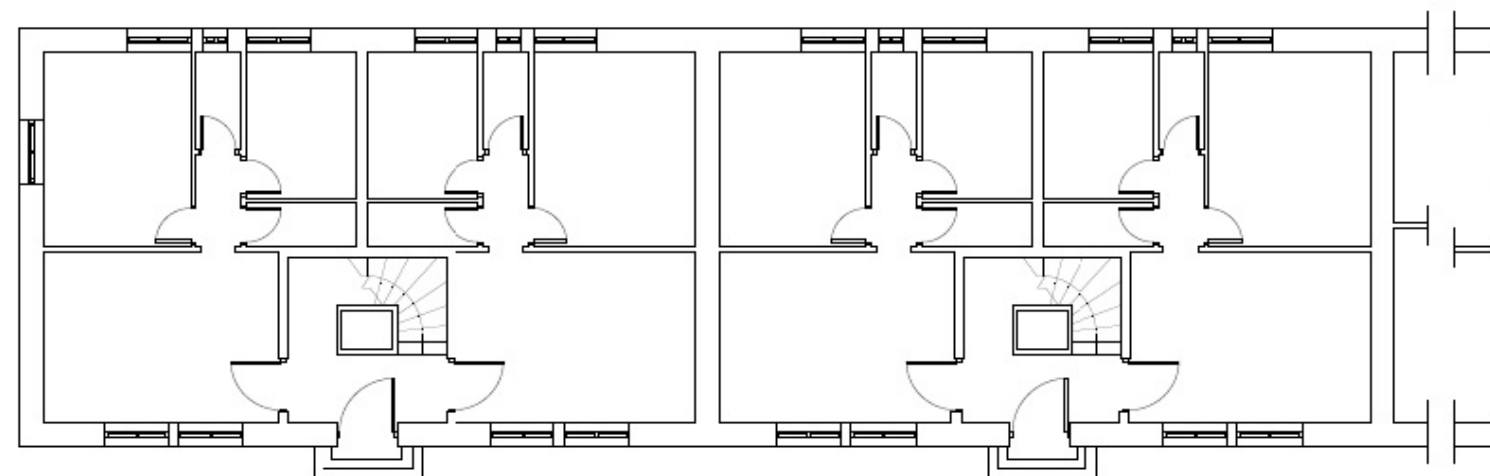
²⁴ Β. Κολώνας-Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.). Ιστορία της Ελλάδος του 20^{ου} αιώνα. Ο μεσοπόλεμος 1922-1940 σ.147, Εκδ. Βιβλιόραμα 2003

Πιο συγκεκριμένα στον τύπο I τα κτίσματα είναι μήκους 55,00 μέτρων οι δύο μπροστινές²⁵ και 68,60 μέτρων οι πίσω, πλάτους 8,60 μέτρων και ύψους 12,85 μέτρων. Και οι τέσσερις πολυκατοικίες τύπου I αποτελούνται από δύο ορόφους και η διαρρύθμιση σε κάθε όροφο είναι ίδια. Κάθε τμήμα έχει ένα κεντρικό κλιμακοστάσιο που οδηγεί σε δύο διαμερίσματα. Αρχικά στην είσοδο του διαμερίσματος συναντάμε ένα μικρό χωλ, ακριβώς απέναντι από την εξώπορτα βρίσκεται το μπάνιο και δίπλα η κουζίνα. Οι δύο πόρτες στο χωλ οδηγούν στο υπνοδωμάτιο και το σαλόνι και μία τρίτη σε μια μικρή αποθήκη. Συνολικά τα διαμερίσματα είναι 34,80 τ.μ.(εικ.11).

Στον τύπο II τα κτίσματα πλάτους 68,60 μέτρων, μήκους 8,60 μέτρων και ύψους 12,80 μέτρων. Και εδώ έχουμε δύο ορόφους και το κάθε κτήριο χωρίζεται σε πέντε τμήματα με ένα κεντρικό κλιμακοστάσιο σε κάθε τμήμα που καταλήγει σε πλυσταριό όπως τον τύπο I, όμως αλλάζει η εσωτερική διαρρύθμιση των διαμερισμάτων. Λεπτομερέστερα εισερχόμενοι στο διαμέρισμα αντικρίζουμε το σαλόνι και μία πόρτα που οδηγεί στο υπόλοιπο σπίτι. Απέναντι από αυτή την πόρτα βρίσκεται το μπάνιο, αριστερά και δεξιά του(ανάλογα σε ποιο διαμέρισμα βρίσκεσαι) βρίσκονται το υπνοδωμάτιο και η κουζίνα. Κι εδώ υπάρχει μία πολύ μικρή αποθήκη ακριβώς δίπλα στην κουζίνα. Το κάθε διαμέρισμα είναι 30,20 τ.μ.(εικ.12).



Εικόνα 11: Τυπική κάτοψη τύπος I



Εικόνα 12: Τυπική κάτοψη τύπος II

²⁵ Επί των οδών Δεληγέρη, Ξυριάδος, Βεγορίτιδος, Κότζη και Λεωφόρου Αλεξάνδρας

3.2.Μορφολογική Ανάλυση

Μορφολογικά το συγκρότημα των προσφυγικών αποτελείται από οχτώ όμοιους παραλληλόγραμμους όγκους. Κάθε όγκος χωρίζεται εσωτερικά, από τοίχο πάχους 0,60 μέτρων, σε τέσσερα ή πέντε τμήματα. Κάθε τμήμα είναι πανομοιότυπο. Τα ανοίγματα(παράθυρα, μπαλκονόπορτες) είναι σε σειρά και τα κουφώματα είναι ξύλινα. Τα κτήρια ακολουθούν τη γραμμή του γερμανικού φονξιοναλισμού²⁶, με πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος και επιχρισμένη λιθοδομή χωρίς ίχνος διακόσμησης ή άλλης παραχώρησης σε πλαστικές αναζητήσεις²⁷(εικ.13).

Έντονη σύνδεση μεταξύ των κτηρίων και του υπαίθριου χώρου δεν υπάρχει, αφού δεν υπάρχει κάποιου είδους μονοπάτι που να καθορίζει κάποια συγκεκριμένη πορεία. Αυτή τη στιγμή οι ενδιάμεσοι δημόσιοι χώροι που υπάρχουν χρησιμοποιούνται κυρίως για στάθμευση αυτοκινήτων και μοτοσικλετών(εικ.14).



Εικόνα 13: Ανοίγματα τύπος I



Εικόνα 14: Οδός Στηνιάδος, που χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης

²⁶ Λειτουργισμός

²⁷ Δ. Φιλιππίδης. Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, Εκδ. Μέλισσα 1984

3.3.Κατασκευαστική Ανάλυση

3.3.1. Θεμέλια

Για την θεμελίωση των κτηρίων δεν έχουμε αρκετές πληροφορίες, καθώς η πρόσβαση σε αυτά δεν ήταν δυνατή. Λαμβάνοντας υπόψη την χρονολογία κατασκευής των κτηρίων και τα υλικά κατασκευής, μπορούμε να υποθέσουμε ότι τα θεμέλια είναι προέκταση της λιθοδομής του φέροντος οργανισμού (συνήθως στο 1/3 του ύψους του ορόφου του ισόγειου) και είναι ίδιου ή μεγαλύτερου πλάτους(εικ.15).

3.3.2. Φέρων οργανισμός

Και στους δύο τύπους κτηρίων ο φέρων οργανισμός αποτελείται από λίθινη τοιχοποιία επιχρισμένη αμφίπλευρα (εικ.16).

Τύπος T1 :

Το μικτό πάχος των λιθοδομών για τον τύπο T1 είναι 0.60 εκ. Ο φέρων οργανισμός διαμορφώνεται σε κάνναβο, παραλληλόγραμμου σχήματος, 8.00*13.60 εκ.

Τύπος T2:

Το μικτό πάχος της λιθοδομής είναι 0.50 εκ. σε όλο το ύψος του κτηρίου. Ο κάνναβος σε αυτή την περίπτωση διαμορφώνεται με διαστάσεις 8.10*13.65 εκ.

3.3.3. Δάπεδα- Στέγες

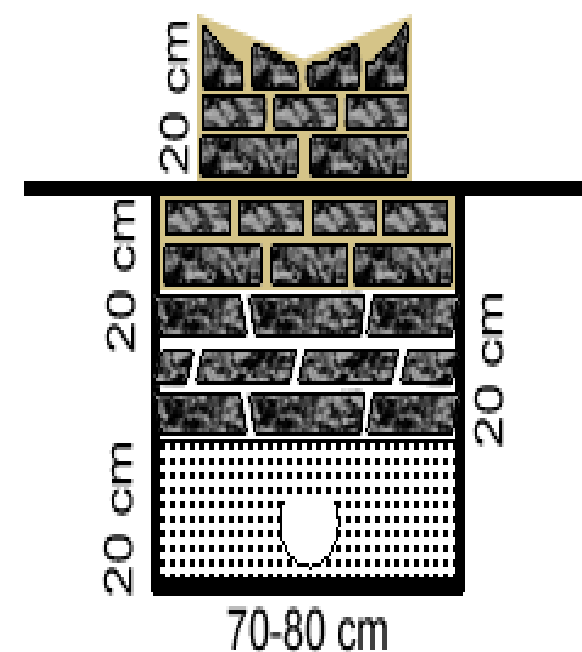
Και στα δύο κτήρια ισχύει ο ίδιος τρόπος κατασκευής των δαπέδων. Στο ισόγειο το δάπεδο διαμορφώνεται από πλάκες που εδράζουν στο έδαφος (εδαφόπλακες). Στους ορόφους τα δάπεδα είναι κατασκευασμένα από σκυρόδεμα με επίστρωση από μωσαϊκό μάρμαρο. Στα κτήρια δεν υπάρχουν στέγες, διαμορφώνονται δώματα από σκυρόδεμα και μονωτικά υλικά(εικ.17).

3.3.4. Τοιχοποιία

Η φέρουσα τοιχοποιία είναι κατασκευασμένη από συμπαγή λιθοσώματα ακανόνιστου σχήματος, όπου στις γωνίες και στα ανοίγματα τοποθετούνται μεγαλύτεροι λίθοι μερικώς επεξεργασμένοι (γωνιόλιθοι) στα κτήρια τύπου T1 έχουν πάχος 0.60 εκ. και στα τύπου T2 0.50 εκ. Οι διαχωριστικοί τοίχοι είναι από σκυρόδεμα πάχους 0.10 εκ. και στους δύο τύπους κτηρίων.

3.3.5. Επιχρίσματα

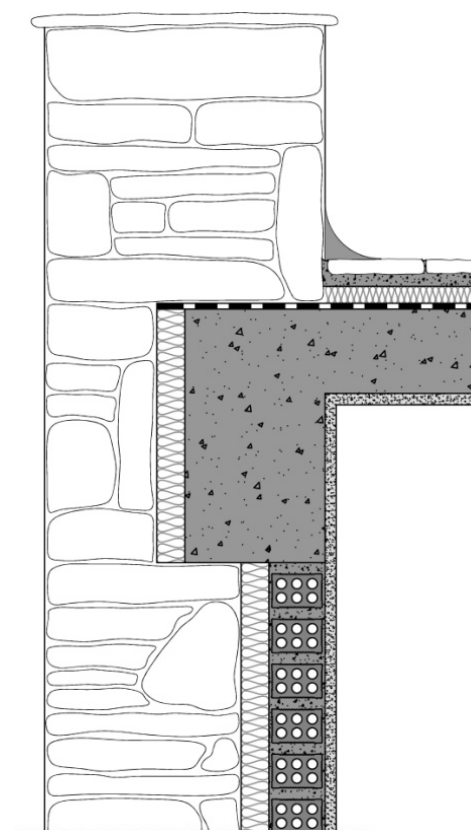
Σε όλα τα κτήρια τα επιχρίσματα είναι από ασβεστοκονίαμα εσωτερικά και εξωτερικά.



Εικόνα 15: Θεμέλιο πέτρινου τοίχου



Εικόνα 16: Επιχρισμένη τοιχοποιία



Εικόνα 17: Λεπτομέρεια πλάκας δώματος

3.3.6. Ανοίγματα- Κουφώματα

Τύπος T1:

Τα ανοίγματα στα κτήρια τύπου T1 και πιο συγκεκριμένα στα κτήρια Η' και Θ' καλύπτουν το 41,6% της συνολικής επιφάνειας των κτηρίων, και στα κτήρια Ε' και Ζ' το 49,9% . Αναλυτικότερα :

στην ΝΑ όψη των κτηρίων , η οποία είναι και η κύρια έχουμε συνολικά στα κτήρια Η' και Θ' 4 θύρες , 14 εξωστόθυρες, 8 παράθυρα και 4 υαλοστάσια (δημιουργούνται πάνω από τις κεντρικές θύρες καθ' ύψος του κλιμακοστασίου). Στα κτήρια Ε' και Ζ' έχουμε 5 θύρες, 18 εξωστόθυρες , 10 παράθυρα και 5 υαλοστάσια. Τα ανοίγματα αυτά καλύπτουν το 16,6% και 21% , της συνολικής επιφάνειας της όψης ,αντίστοιχα.

Στην ΒΔ όψη έχουμε στα κτήρια Η' & Θ' συνολικά 72 παράθυρα διαστάσεων 1,6*1,5 , 1,1*1,35 και 0,4*1,0 (σε κάθε τύπο αντιστοιχούν 24 ανοίγματα). Στα κτήρια Ε' & Ζ' έχουμε συνολικά 90 παράθυρα όπου σε κάθε τύπο αντιστοιχούν 30 . Το ποσοστό που καλύπτουν είναι 15,4% και 19,3% αντίστοιχα.

Στις ΝΔ και ΒΑ έχουμε από 3 ανοίγματα διαστάσεων 1,1*1,5 τα οποία συνολικά καλύπτουν το 4,8% της επιφάνειας.

Τα κουφώματα των παραθύρων και των εξωστόθυρων είναι ξύλινα γαλλικού τύπου με ανοιγόμενα τζαμλίκια. Οι κεντρικές θύρες είναι από ξύλο με διακοσμημένο ταμπλά. Τα υαλοστάσια του κλιμακοστασίου είναι ανακλινόμενα μόνο και το κούφωμά τους είναι ξύλινο(εικ.18).

Τύπος T2:

Τα ανοίγματα στα κτήρια τύπου T2 καλύπτουν το 43,9% της συνολικής επιφάνειας των όψεων των κτηρίων. Πιο αναλυτικά:

στην ΝΑ όψη έχουμε 50 παράθυρα , 20 εξωστόθυρες και 5 θύρες (κεντρικές εισοδοί των κτηρίων).

Συνολικά καλύπτουν το 21,3% της επιφάνειας.

Στην ΒΔ όψη έχουμε 40 παράθυρα διαστάσεων 1,30*1,30 και 30 παράθυρα διαστάσεων 0,50*1,30 καθώς επίσης και 20 εξωστόθυρες, τα οποία καλύπτουν συνολικά το 19,4% της επιφάνειας.

Στις ΝΔ και ΒΑ όψεις έχουμε 3 παράθυρα στη κάθε μια διαστάσεων 1,1*1,0 και καλύπτουν το 3,2% της συνολικής επιφάνειας.

Και σε αυτό τον τύπο τα παράθυρα και οι εξωστόθυρες είναι γαλλικού τύπου με ανοιγόμενα τζαμλίκια. Οι θύρες των κεντρικών εισόδων είναι ξύλινες με ταμπλά και τζαμλίκι ανακλινόμενο (εικ.19).

Παρακάτω παρατίθεται πίνακας κουφωμάτων και για τους δύο τύπους κτηρίων.(σελ 85)



Εικόνα 18: Κουφώματα τύπος I



Εικόνα 19: Κουφώματα τύπος II

3.3.7. Χρωματισμοί

Τα κτήρια φαίνεται να ήταν αρχικά επιχρωματισμένα σε χρώματα λευκά και υπόλευκα, με την πάροδο του χρόνου και τις επεμβάσεις όμως διακρίνουμε και άλλους χρωματισμούς όπως σωμών και γαλάζιο.

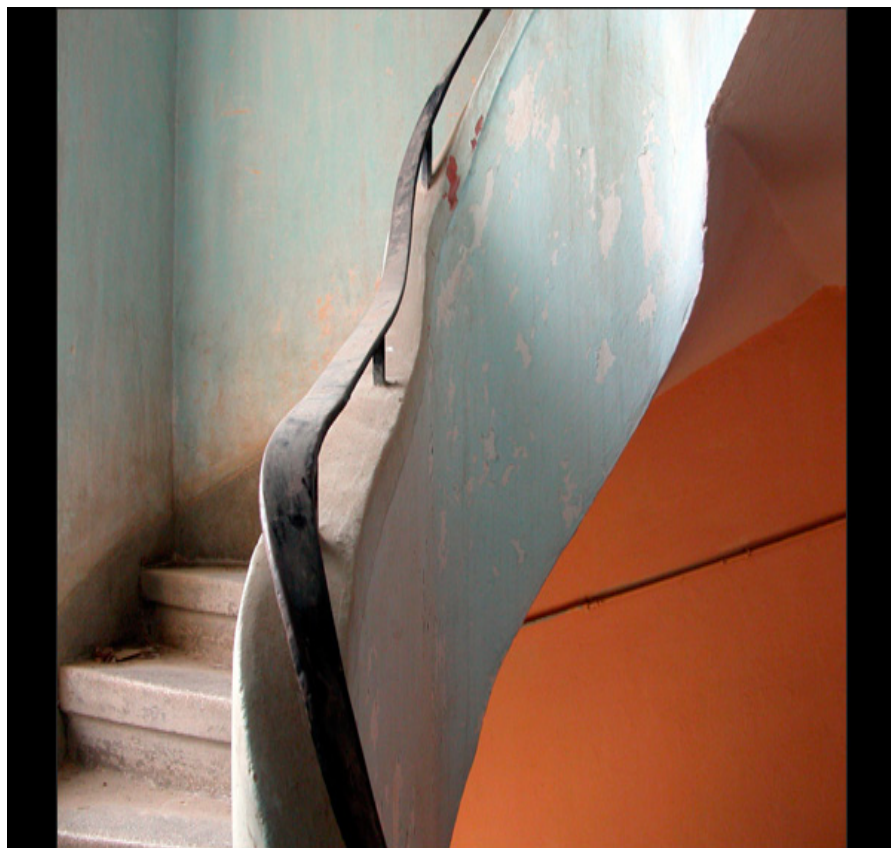
3.3.8. Κλίμακες

Τύπος T1:

Οι κλίμακες είναι προσκείμενες στον ΝΑ τοίχο των κτηρίων , στον χώρο της εισόδου κάθε τομέα και πάνω από αυτήν. Είναι κατασκευασμένες από σκυρόδεμα με σφηνοειδή πατήματα , και επικαλυμμένες με μάρμαρο(εικ.20).

Τύπος T2:

Σε αυτόν τον τύπο οι κλίμακες πρόσκεινται στον εσωτερικό τοίχο που βρίσκεται έναντι της κεντρικής εισόδου κάθε τομέα. Και σε αυτόν τον τύπο είναι κατασκευασμένες από σκυρόδεμα και επικαλυμμένες με μάρμαρο, τα πατήματα είναι και σε αυτή την περίπτωση σφηνοειδή (εικ.21).



Εικόνα 20: Κλιμακοστάσιο τύπος I



Εικόνα 21: Κλιμακοστάσιο τύπος II

3.3.9. Εγκαταστάσεις

Όλα τα κτίσματα έχουν εγκαταστάσεις ηλεκτροδότησης και τηλεπικοινωνιών. Στους χώρους της κουζίνας βρίσκεται εστία, όπου για τον εξαερισμό της είναι κατασκευασμένες καμινάδες που καταλήγουν στο δώμα κάθε κτηρίου. Επίσης στα δώματα υπάρχουν εγκαταστάσεις πλυσταριών ηλεκτροδοτούμενες(εικ.22).



Εικόνα 22: Πλυσταριό

3.4. Παθολογία

3.4.1. Γενικά

Η κατάσταση των οχτώ κτηρίων στο σύνολό τους μαρτυρούν την ιστορία τους και την εγκατάλειψη τους. Τα σημάδια του χρόνου είναι εμφανή, με φθορές που έχουν προκύψει από την πάροδο του χρόνου και την απουσία προσπάθειας για την αποκατάστασή τους (εικ.23,24). Τα περισσότερα προβλήματα παρατηρούνται λόγω παλαιότητας ή καιρικών συνθηκών. Η υγρασία έχει καταστρέψει αρκετά τα επιχρίσματα στις όψεις των κτηρίων με αποτέλεσμα η λίθινη τοιχοποιία να την απορροφά και οι αρμοί να παρουσιάζουν χαλαρότητα. Σε κακή κατάσταση βρίσκονται οι εξώστες και τα δώματα των κτηρίων αφού σε αρκετά σημεία έχει αποκαλυφθεί ο οπλισμός(εικ.25) ενώ φθορές παρουσιάζονται σε κουφώματα και υαλοστάσια. Συνοψίζοντας την παθολογία των κτηρίων μας θα λέγαμε ότι τα βασικά προβλήματα είναι τα εξής:

- Σημειακή κατάρρευση της λιθοδομής
- Αποσάθρωση της πέτρας, του τούβλου και του αρμού
- Αποσάθρωση, αποφλοιώση και τελική κατάρρευση των επιχρισμάτων
- Αποκάλυψη του σιδηρού φέροντος οργανισμού των πλακών και οξείδωση αυτού(εικ.26)
- Ρωγμές βάθους με εύρος 1 - 3 mm και τριχοειδής ρωγμές επιχρισμάτων
- Προβλήματα υγρασίας και δημιουργία μικροοργανισμών και χλωρίδας με αποτελέσματα οξειδώσεων και άλλων επιφανειακών φθορών.



Εικόνα 23: Φθορές



Εικόνα 24: Οπές από τα Δεκεμβριανά του 1944

Επίσης, άξιες αναφοράς, είναι οι φθορές που έχουν προκληθεί από ανθρώπινο παράγοντα, όπως:

- Οπές από σφαίρες (κτήρια Ε-Ζ-Η-Θ, επεισόδια Δεκεμβριανών το έτος 1944)(εικ.24)
- Βανδαλισμός των κτηρίων με graffiti, σπασμένων υαλοστασίων και κουφωμάτων(εικ.23)
- Σημαντικές προσθήκες πρόχειρων κατασκευών (μόνιμων και μη) από τους ενοίκους των προσφυγικών πολυκατοικιών.
- Επεμβάσεις – επισκευές των φθορών με πρόχειρες μεθόδους όπως χρωματισμούς, επικαλύψεις με τσιμεντοκονία, στόκο κ.α.



Εικόνα 25: Φθορές σε εξώστη

3.4.2. Θεμέλια

Δεν υπάρχει πρόσβαση ή πλήθος πληροφοριών για την κατασκευή και την κατάσταση των θεμελίων. Θεωρώντας ότι τα θεμέλια προεκτείνονται της λιθοδομής των κτηρίων και κρίνοντας από αυτή, μπορούμε να υποθέσουμε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία αστοχίας της θεμελίωσης.

3.4.3. Φέρων Οργανισμός

Κατακόρυφα στοιχεία - Λιθοδομή

Η αποκάλυψη της λίθινης τοιχοποιίας από καιρικά φαινόμενα ή ενδογενής παράγοντες φθορών των επιχρισμάτων (υγρασία από παλαιές ή κατεστραμμένες σωληνώσεις), έχει ως αποτέλεσμα την εκτεταμένη έκθεση της σε εξωτερικούς παράγοντες και την καταστροφή της. Η διάβρωση των τοίχων από τα νερά της βροχής σε συνδυασμό με την παρουσία της κατερχόμενης υγρασίας έχει οδηγήσει σε αποσαθρώσεις, κατάπτωση των επιχρισμάτων που υπήρχαν στην εξωτερική επιφάνεια των τοίχων, απόπλυση του κονιάματος δομής, τοπικές απολεπίσεις και ανάπτυξη βιολογικών ρύπων εξαιτίας της έκθεσης της ελεύθερης επιφάνειας των τοίχων στις καιρικές συνθήκες και το νέφος (εικ.27)

Παρατηρείται αποκόλληση ακανόνιστων λίθων στις πτυχές των κτηρίων, κυρίως στην χαμηλότερη (ισόγειο) και υψηλότερη (δώμα) στάθμη(εικ.28) , αλλά και μεμονωμένα στις πλευρές τους βλέπουμε έντονη αποκάλυψη της πέτρας με αποτέλεσμα την αποσάθρωση της και του συνδετικού κονιάματος σε βάθος (εικ.29)φαινόμενο το οποίο θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη κατάρρευση της λιθοδομής. Αποσάθρωση έχουν υποστεί οι οπτόπλινθοι, όπου έχουν αποκαλυφθεί, που έχουν χρησιμοποιηθεί ανάμεσα σε μικρά ανοίγματα της λιθοδομής και εκατέρωθεν των ανοιγμάτων, με τους περισσότερους να παρουσιάζουν είτε χαλαρότητα είτε συμπίεση λόγω βάρους .



Εικόνα 26: Οξείδωση οπλισμού

Σε καλύτερη κατάσταση βρίσκονται οι γωνιόλιθοι, παρά την πλήρη αποκόλληση του επιχρίσματος σε εκείνα τα σημεία των κτηρίων, αφού δεν φαίνεται να έχει υποχωρήσει μέχρι στιγμής κάποιο μέρος τους. Στο εσωτερικό βλέπουμε ότι στα διαμερίσματα που κατοικούνται δεν υπάρχουν σημαντικές φθορές της λιθοδομής, λόγω της υποτυπώδους συντήρησης της στην πάροδο του χρόνου, όμως προβλήματα κατερχόμενης υγρασίας υπάρχουν σε εκείνα που είναι ακατοίκητα(εικ.30), χωρίς όμως να μπορούμε να ξέρουμε αν έχει διεισδύσει και επηρεάσει την τοιχοποιία εκ των έσω σε όλα τα κτήρια. Ρωγμές παρατηρούνται στα σημεία επαφής των εξωστών με τη λιθοδομή, με λίγες να είναι μεγάλου εύρους και να επηρεάζουν την στατική επάρκεια των κτηρίων, υποθέτουμε λόγω του βάρους τους και την κακή συντήρησή τους.

Τέλος, σημαντική παρατήρηση υγρασίας και δημιουργία βλάστησης έχουμε στις απολήξεις της λιθοδομής (στηθαία δώματος) (εικ.31)σε όλα τα κτήρια μας, αποτέλεσμα των λιμναζόντων νερών της βροχής στις ταράτσες, λόγω κακής συντήρησης των σωληνώσεων διαφυγής τους και σε κάποιες την πλήρη καταστροφή τους λόγω οξείδωσης



Εικόνα 27: Φθορές από ρύπους



Εικόνα 28: Αποκόλληση λίθων



Εικόνα 29: Αποσάθρωση κονιάματος



Εικόνα 30: Φθορές στο εσωτερικό



Εικόνα 31: Υγρασία

Οριζόντιοι Φορείς

Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ακριβώς σε ποια κατάσταση βρίσκονται οι πλάκες σκυροδέματος όλων των κτηρίων, λόγω της περιορισμένης προσβασιμότητας μας σε αυτά. Κρίνοντας από το κτήριο Z, το οποίο επισκεφτήκαμε, μπορούμε να πούμε ότι οι πλάκες στο εσωτερικό του κτηρίου βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Δεν είδαμε οφθαλμοφανή προβλήματα στην εδαφόπλακα ή στα μεσοπατώματα του κτηρίου παρά μόνο στην πλάκα του δώματος, όπου τα νερά της βροχής είχαν λιμνάσει χωρίς να έχουν δίοδο διαφυγής(εικ.32) Η κατερχόμενη υγρασία είχε προχωρήσει στο εσωτερικό του διαμερίσματος, φθορά η οποία υποθέτουμε ότι έχει προκληθεί και στα υπόλοιπα κτήρια λόγω της εικόνας των όψεων στη στάθμη των δωματίων.

Στους εξώστες παρατηρείται αποκάλυψη του σιδηρού οπλισμού και οξείδωση του λόγω της κατάρρευσης του σκυροδέματος (εικ.25) ενώ σε κάποια μπαλκόνια βλέπουμε ότι παρεκκλίνουν προς τα κάτω είτε λόγω της κακής κατάστασης της λιθοδομής, είτε λόγω της εκπόνησης της πλάκας από το βάρος των προσθηκών που έχουν κάνει αρκετοί κάτοικοι των προσφυγικών.

Τοιχοποιία

Η κύρια φθορά που είδαμε στην εσωτερική τοιχοποιία είναι, ότι λόγω της κακής κατάστασης των υδραυλικών των κτηρίων και τη διείσδυση της υγρασίας στη λίθινη εξωτερική τοιχοποιία, την έχει βοηθήσει να εξαπλώνεται στους εσωτερικούς τούβλινους τοίχους με κύρια ένδειξη την αποφλοίωση των επιχρισμάτων. Επίσης, δεν είδαμε κάποια φθορά πέρα από την αποκόλληση μικρού μέρους του επιχρίσματος στον εσωτερικό λίθινο φέροντα τοίχο που στηρίζει την κλίμακα.

Επιχρίσματα

1. Εξωτερικά επιχρίσματα

Την μεγαλύτερη φθορά που παρατηρούμε στις Προσφυγικές Πολυκατοικίες είναι στα επιχρίσματα των εξωτερικών τοίχων. Υπάρχουν όψεις όπου έχουμε σχεδόν πλήρη αποκόλληση του σοβά, όπως τα κτήρια Α', Γ', Ε', Θ' (εικ.33) ενώ σε όλα βλέπουμε έντονη κατερχόμενη υγρασία από τα δώματα, την αποσάθρωση του σοβά και την αποφλοίωση του και φαίνεται ότι σε όλα τα κτήρια έχει καταρρεύσει το επίχρισμα σε περιμετρική ζώνη στο ισόγειο ώστε να αποκαλύπτει τη πέτρα (εικ.34)Τριχοειδής ρωγμές των επιχρισμάτων παρατηρούνται σε όλες τις όψεις στα σημεία όπου έχει αποκοπεί ο σοβάς δείχνοντας ότι το πρόβλημα θα συνεχιστεί με τη πάροδο του χρόνου. Το κομμάτι επιχρίσματος όπου φαίνεται σχεδόν σε όλα να διατηρείται είναι αυτό της διαφορετικής απόχρωσης (κόκκινο) στην στάθμη μεταξύ του εδάφους και σε 0,20 με 1,00 μ. ύψος (ανάλογα με το υψόμετρο του εδάφους σε κάθε κτήριο), σημάδι που μας δείχνει ότι στα περισσότερα κτήρια δεν υπάρχει κίνδυνος ανερχόμενης υγρασίας.

2. Εσωτερικά επιχρίσματα

Με τη σύγκριση που μπορούμε να κάνουμε μεταξύ των διαμερισμάτων που είδαμε, μπορούμε να υποθέσουμε ότι στα κατοικημένα διαμερίσματα έχουν συντηρηθεί τα επιχρίσματα και δεν φαίνεται να υπάρχουν σημαντικά προβλήματα (εικ.35)Σε αυτά τα διαμερίσματα που έχουν εγκαταλειφθεί βλέπουμε τα προβλήματα υγρασίας να έχουν επηρεάσει το εσωτερικό αλλά να μην έχουμε αποκόλληση του σοβά παρά μόνο του χρώματος. Μεμονωμένα βλέπουμε κάποιες αποκολλήσεις και οπές στο επίχρισμα οι οποίες θα οφείλονται στην ηλικία των κτηρίων ή στην κακή μεταχείριση τους.



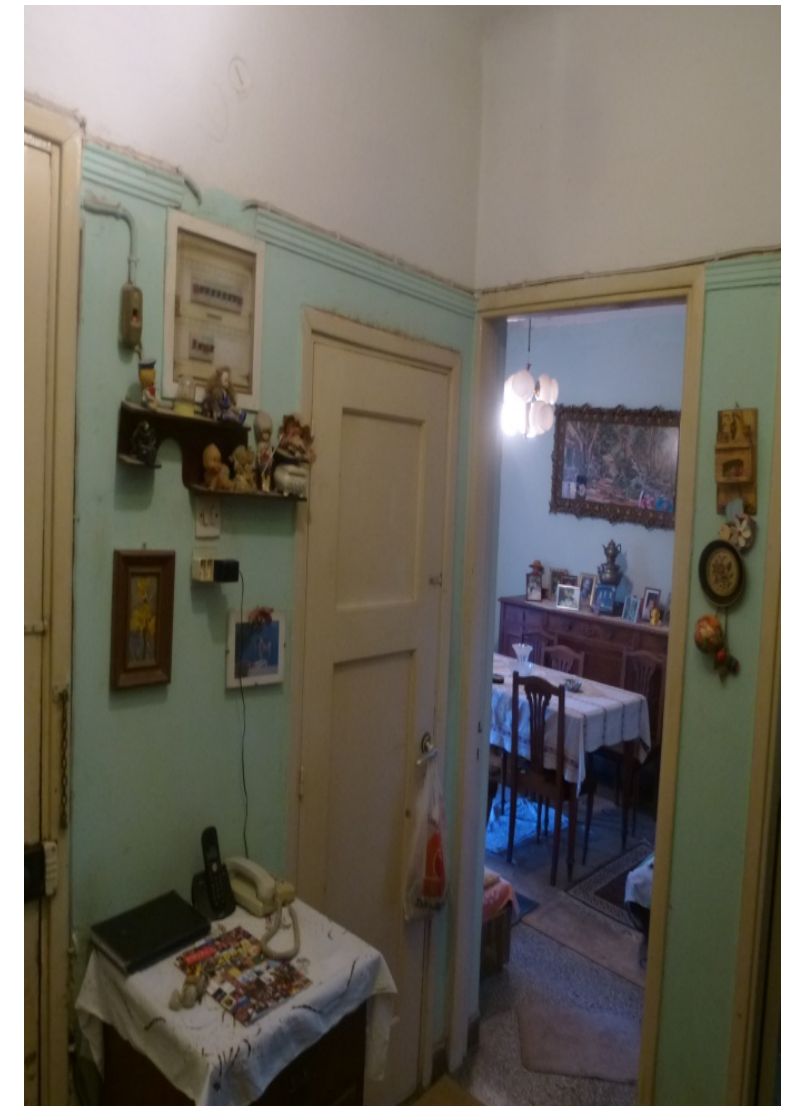
Εικόνα 32: Εμφάνιση υγρασίας στην πλάκα



Εικόνα 33: Αποκόλληση σοβά



Εικόνα 34: Αποκάλυψη πέτρας



Εικόνα 35: Εσωτερικό διαμερίσματος

Κουφώματα

1. Εξωτερικά κουφώματα

Τα περισσότερα εξωτερικά κουφώματα των κτηρίων είναι τα πρωτότυπα και παρουσιάζουν βλάβες κυρίως λόγω καιρικών φαινομένων. Βλέπουμε ότι το χρώμα έχει ξεφλουδίσει και σε πολλά έχει φύγει εντελώς ενώ το ξύλο έχει διαβρωθεί και σε πολλά έχει σαπίσει. Οι συνδέσεις και τα μεταλλικά στοιχεία των κουφωμάτων (μεντεσέδες, μεταλλικά πλαίσια και προστατευτικά κάγκελα, πόμολα) έχουν οξειδωθεί και σε πολλά βλέπουμε και σπασμένα υαλοστάσια, κυρίως στα κτήρια τύπου Ι όπου υπάρχουν μεγάλα ανοίγματα στις προσόψεις. Τέλος, στα κατοικημένα διαμερίσματα τα περισσότερα κουφώματα έχουν αντικατασταθεί με νέα αλουμινίου και στις κεντρικές εισόδους έχουν μπει νέες ασφαλέστερες μεταλλικές θύρες.

2. Εσωτερικά κουφώματα

Στα εσωτερικά κουφώματα βλέπουμε φυσιολογική φθορά λόγω χρόνου ή φθορές λόγω παραβίασης τους όπως σπασμένα υαλοστάσια ή βγαλμένες θύρες κ.τ.λ (εικ.36). Επίσης, και εσωτερικά στα κατοικημένα διαμερίσματα οι θύρες έχουν αλλαχτεί με νέες αλουμινίου ή ξύλινες για λόγους ασφαλείας.



Εικόνα 36: Εσωτερικό κούφωμα

Χρωματισμοί

1. Εξωτερικοί χρωματισμοί

Στους εξωτερικούς τοίχους των κτηρίων παρατηρούμε αποχρωματισμούς των όψεων και ξεθώριασμα του χρώματος λόγω του χρόνου και της βροχής. Στα μεγαλύτερα κομμάτια των όψεων το χρώμα μαζί με το επίχρισμα έχουν αποκολληθεί ενώ όπου αυτό παραμένει έχει χάσει την απόχρωση του και παρουσιάζει σε μεγάλο μέρος του αποφλοίωση(εικ.37). Η κατερχόμενη υγρασία των δωματίων έχει δημιουργήσει μικροοργανισμούς σε όλη τη ζώνη των στηθαίων περιμετρικά των κτηρίων με αποτέλεσμα να έχει καταστρέψει τους χρωματισμούς ενώ στη στάθμη του ισογείου υπάρχουν graffiti σχεδόν σε όλα τα κτήρια. Σε πολλά σημεία των κτηρίων, όπου είναι όψεις κατοικημένων διαμερισμάτων, έχει γίνει επέμβαση στο χρωματισμό χωρίς πάντα να ακολουθεί την αρχική απόχρωση δημιουργώντας αισθητικά προβλήματα (εικ.37)



Εικόνα 37: Εξωτερικοί χρωματισμοί

2. Εσωτερικοί χρωματισμοί

Τα κυριότερα προβλήματα των εσωτερικών τοίχων είναι η γήρανση των χρωμάτων και η αποφλοίωση τους ενώ βλέπουμε έντονη υγρασία στα περισσότερα. Στα διαμερίσματα παρατηρείται υγρασία κυρίως στον δεύτερο όροφο λόγω της κακής κατάστασης της πλάκας των δωματίων ενώ στο κοινόχρηστο χώρο του κλιμακοστασίου τα αίτια της υγρασίας είναι η κακή κατάσταση των κουφωμάτων ή η καταστροφή τους που επιτρέπουν στα νερά της βροχής να μπαίνουν μέσα. Επίσης φθορά βλέπουμε και λόγω της επικαθήμενης βρωμιάς από τους κατά καιρούς βανδαλισμούς που έχουν υποστεί τα κτήρια.

Κλίμακες

Δεν μπορούμε να ξέρουμε την ακριβή κατάσταση των κλιμάκων στα οχτώ κτήρια, όμως δεδομένου ότι όλα κατοικούνται στους ορόφους υποθέτουμε ότι δεν έχει καταρρεύσει κάποια ή έχει επέλθει σε μη προσβάσιμη κατάσταση. Στο κτήριο Z, το οποίο επισκεφτήκαμε, και από φωτογραφικό υλικό άλλων που συλλέξαμε, παρατηρούμε ότι οι κλίμακες είναι σε καλή κατάσταση με τοπικές φθορές λόγω χρήσης των κατοίκων και κάποιες μικρές επισκευές στα πατήματα.

Εγκαταστάσεις

Όλες οι εμφανείς σωληνώσεις διόδου διαφυγής των νερών της βροχής έχουν οξειδωθεί και κάποια μέρη τους έχουν καταστραφεί(εικ.38). Δεν μπορούμε να ξέρουμε την κατάσταση των κρυφών σωληνώσεων των κτηρίων αλλά υποθέτουμε ότι έχουν υποστεί φθορές λόγω παλαιότητας με ενδείξεις τοπικής υγρασίας στους τοίχους.

Κιγκλιδώματα

Στους εξώστες όπου παραμένουν τα αρχικά κιγκλιδώματα βλέπουμε οξείδωση του μετάλλου ή την αποκόλληση τους. Σε πολλούς εξώστες έχουν αλλαχτεί με νέα μεταλλικά άλλου σχεδίου, στα οποία πάλι βλέπουμε οξείδωση. Επίσης σε κάποιες εισόδους οι θύρες που έχουν αλλαχτεί με νέες μεταλλικές παρουσιάζουν οξείδωση.



Εικόνα 38: Σωληνώσεις

Προσθήκες

1. Μόνιμες προσθήκες

Οι περισσότερες προσθήκες στις πολυκατοικίες έχουν γίνει στις αντικριστές πλευρές των κτηρίων Α-Γ και Β-Δ, δημιουργώντας την αίσθηση μιας ενιαίας αυλής μεταξύ των κτηρίων. Οι περισσότεροι έχουν μετατρέψει ανοίγματα σε εισόδους, με χαμηλού ύψους κλίμακες για την πρόσβαση τους, και έχουν περιφράξει κάποιο μέρος της εισόδου με κιγκλίδωμα, μεταλλικά πλέγματα ή καιτσιμεντόλιθους (εικ.39,40).

Στους εξώστες βλέπουμε αλλαγές στα στηθαία τους, σε κάποια έχουν φύγει και έχει αντικατασταθεί με κάγκελο ή σε άλλα έχουν γίνει κατασκευές αλουμινίου που έχουν κλείσει όλο τον εξώστη (εικ.41) ενώ σε μερικά έχουν τοποθετηθεί τέντες ή υπόστεγα για την προστασία από καιρικά φαινόμενα.

2. Μεταβλητές προσθήκες

Στις μεταβλητές προσθήκες κατατάσσουμε κυρίως τις ξύλινες που παρατηρούνται στις όψεις, όπως το σφράγισμα κατεστραμμένων παραθύρων και θυρών και άλλων πρόχειρων κατασκευών με σκοπό την ασφάλεια από εξωτερικούς παράγοντες και καιρικά φαινόμενα(εικ.42).



Εικόνα 40: Προσθήκη



Εικόνα 41: Προσθήκη σε εξώστη



Εικόνα 39: Μόνιμη προσθήκη



Εικόνα 42: Μεταβλητή προσθήκη σε εξώστη

4. Πρόταση

4.1.Στόχοι και σκοπιμότητα της επέμβασης

Μετά την ανάλυση όλων των παραπάνω στοιχείων, γίνεται αντιληπτό ότι τα κτήρια αντιμετωπίζουν ποικίλα, σοβαρά προβλήματα που απαιτούν αντιμετώπιση προκειμένου τα κτήρια αυτά να συντηρηθούν και να αποκατασταθούν, κατά τρόπο ανάλογο με την ιστορική αξία τους.

Στόχοι της επέμβασης είναι:

- Η άρση των δομικών προβλημάτων των κτηρίων.
- Η αποτροπή της εμφάνισης νέων δομικών προβλημάτων στα κτήρια.
- Η αντιμετώπιση των οικοδομικών προβλημάτων του κελύφους, προκειμένου να σταματήσει η πρόοδος της φθοράς και να αποκατασταθούν κατά το δυνατόν οι ζημιές που αυτό έχει υποστεί.
- Η αισθητική αναβάθμιση των κτηρίων και του άμεσου περιβάλλοντός χώρου τους.
- Η ανάδειξη της υποβαθμισμένης ιστορικής αξίας τους.
- Η νέα λειτουργία τους μέσω της επανάχρησης τους με σκοπό τη καλύτερη δυνατή αξιοποίηση τους.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων η προτεινόμενη επέμβαση επιδιώκει τη συντήρηση και αποκατάσταση των κτηρίων. Καθώς και την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου ώστε τα κτήρια να προβάλλονται και να αναδεικνύονται.

4.2.Αρχές επέμβασης

Αρχή της επέμβασης μας είναι η διατήρηση , αποτελούμενη από μια νέα σύνθεση η οποία λαμβάνει υπ'όψιν της τα κριτήρια που καθορίζονται από τους Διεθνείς χάρτες. Στην πρόταση μας ακολουθείται ο σχεδιασμός «μέσω της διάπλασης του όγκου, της κλίσης της στέγης, της κλίμακας των χώρων και του ρυθμού των ανοιγμάτων. Μορφές σύγχρονες, που αποτελούν, όμως, τη φυσική συνέχεια της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής εμπνευσμένες από αυτήν»²⁸. Όπου έχουν γίνει προσθήκες , έχουν γίνει με σεβασμό προς όλα τα μέρη του κτηρίου και της ισορροπίας της σύνθεσής, ενώ ταυτόχρονα διαχωρίζονται από τα υφιστάμενα μέρη του, φέροντας τη σφραγίδα της εποχής τους, σύμφωνα με τον χάρτη της Βενετίας²⁹.

28Α. Χριστιφίδου, Παραδοσιακή και σύγχρονη αρχιτεκτονική. Σύγκρουση, συνύπαρξη ή ένταξη: ΘΧΤ, τ. 20 (198 σ. 61.)

29Χάρτης βενετίας άρθρο 9 “ ...οποιαδήποτε εργασία που ενδεχομένως θα θεωρηθεί απαραίτητη για αισθητικούς ή τεχνικούς λόγους , θα πρέπει να διαχωρίζεται απο την (αρχική) αρχιτεκτονική σύνθεση και να φέρνει τη σφραγίδα της εποχής μας.”

4.3.Κεντρική ιδέα

Οι κύριες αλλαγές που περιλαμβάνει η πρόταση αφορούν την νοητή ή πραγματική **επαφή όλων των κτηρίων**, την δημιουργία **άμεσης και λειτουργικής επαφής κτηρίου και ενδιάμεσων ανοιχτών χώρων** και τη **διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου** με υψομετρικές διαφοροποιήσεις του εδάφους.

Στόχος αυτών των αλλαγών είναι η **αναβάθμιση του συγκροτήματος** και η δημιουργία μίας **λειτουργικής γειτονιάς** στο κέντρο της πόλης. Θέλαμε να δώσουμε στα προσφυγικά το κλίμα που προϋπήρχε σε αυτά όταν είχαν δημιουργηθεί, κλίμα οικογενειακό και αλτρουιστικό, και έτσι ανακαινίζουμε τα τέσσερα κτήρια Α', Β', Γ' και Δ' που βρίσκονται στο βάθος ώστε να επαναλειτουργήσουν ως κατοικίες και να στεγάσουν τόσο τις παλιές οικογένειες προσφύγων όσο και νέους ενοίκους.

Επίσης δημιουργούμε ένα μικρό εμπορικό χώρο στο κτήριο Ζ' και δίνουμε την δυνατότητα στους κατοίκους να έχουν άμεση πρόσβαση σε καταστήματα που καλύπτουν πληθώρα αναγκών.

Επιπρόσθετα δίνοντας μεγάλο βάρος στην έννοια του **πολιτισμού** και στην **ανάπτυξη** του, στο συγκρότημα προβλέπεται το κτήριο Ε' να λειτουργήσει ως πολυχώρος³⁰ όπου άνθρωποι διαφόρων κλάδων θα μπορούν να στεγάζουν τα εργαστήρια τους. Παράλληλα προτείνουμε την δημιουργία μουσείου (κτήρια Θ' και Η'), πράγμα που επιθυμούν και οι εναπομείναντες κάτοικοι-πρόσφυγες, ώστε **να μην λησμονηθεί η μεγάλη ιστορία** που κρύβουν τα προσφυγικά.

Τέλος εντάσσουμε στο συγκρότημα χώρους εστίασης (κτήρια Ζ' και Η') με σκοπό την αναβάθμιση της περιοχής, και την **αύξηση ενδιαφέροντος του κοινού** ώστε να τα επισκεφτεί, να τα γνωρίσει και περάσει δημιουργικό χρόνο εντός τους αλλά και στον **περιβάλλοντα χώρο** ο οποίος σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι **ευχάριστος και χρηστικός** για κατοίκους και επισκέπτες.

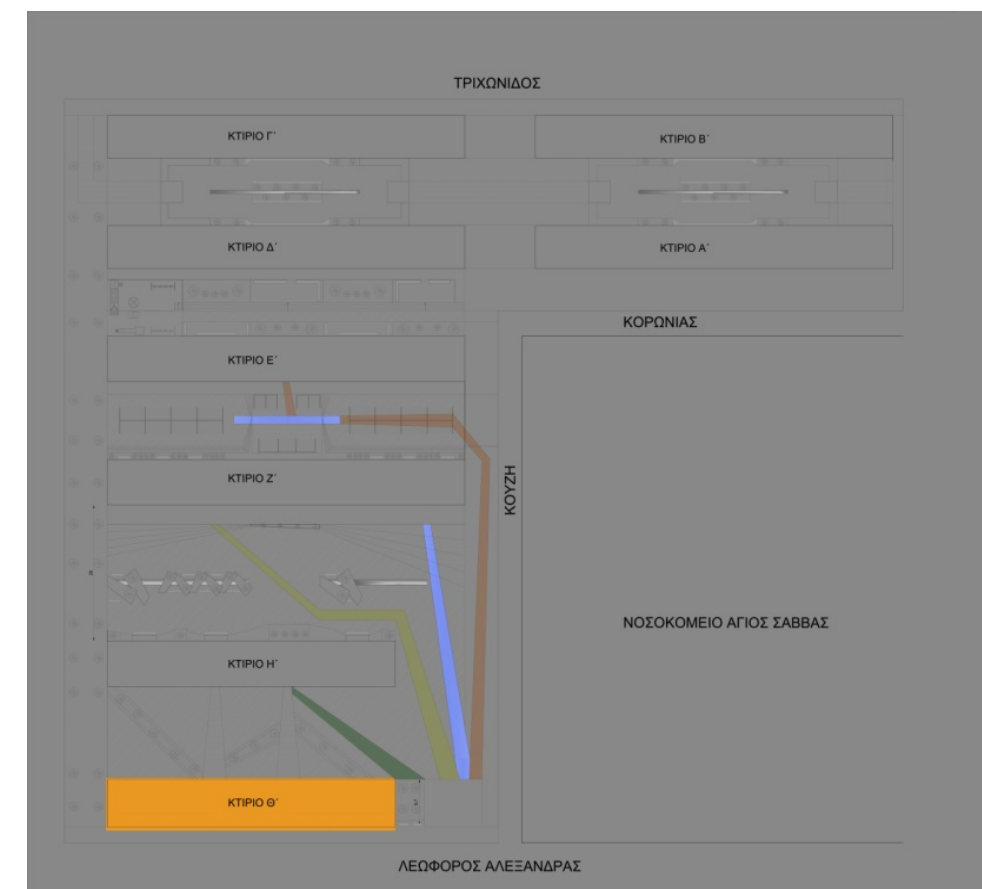
³⁰ Χώρος στον οποίο στεγάζονται πολλές δραστηριότητες καλλιτεχνικού, φιλολογικού κλπ. ενδιαφέροντος. (www.lexigram.gr)

4.4.Συνθετική και μορφολογική ανάλυση

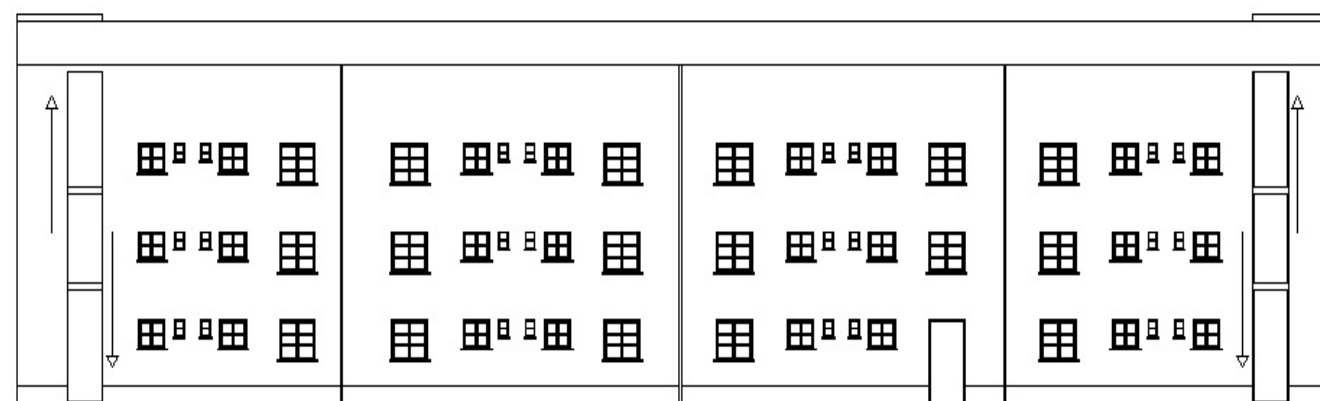
4.4.1. Κτήριο Θ'

Είναι το πρώτο κτήριο των προσφυγικών που αντικρίζει κανείς διερχόμενος την Λεωφόρο Αλεξάνδρας(εικ.43). Μιλώντας με τους μόνιμους κατοίκους, απογόνους των προσφύγων του 1922, μας εξέφρασαν την μεγάλη τους επιθυμία για την δημιουργία ενός χώρου όπου θα προβάλλει την ιστορία των προσφυγικών κατοικιών αλλά και το ιστορικό φόντο εκείνης της εποχής ώστε να μην χαθεί η μνήμη. Έτσι θελήσαμε να μετατρέψουμε το κτήριο αυτό σε ένα μικρού σχετικά μεγέθους μουσείο που θα στεγάζει φωτογραφικό υλικό, δημοσιευμένα άρθρα για την ιστορία των προσφύγων, τυπωμένο και οπτικοακουστικό υλικό με συνεντεύξεις-μαρτυρίες προσφύγων και ντοκιμαντέρ σχετικά με την Μικρά Ασία. Σκοπός είναι η ενημέρωση του κοινού σχετικά με τα γεγονότα εκείνης της εποχής αλλά και η ανάδειξη της ιστορικής σημασίας των προσφυγικών μέσα από μαρτυρίες και εξιστορήσεις ανθρώπων που έχουν ζήσει εκεί μια ολόκληρη ζωή.

Βασικό στοιχείο στην διαρρύθμιση του χώρου έπαιξαν οι κατακόρυφες κινήσεις που υπάρχουν δυτικά και ανατολικά του κτηρίου(ανελκυστήρες και σκάλες)(εικ.44) καθώς και οι ανάγκη για μεγάλους χώρους ώστε να υπάρχει ελεύθερη κίνηση πολλών ατόμων συγχρόνως. Έτσι η κύρια είσοδος στο κτήριο τοποθετείται στην πλευρά της οδού Βεγορίτιδος θέλοντας να αφήσουμε την κεντρική όψη(Λεωφόρου Αλεξάνδρας) αυτού του κτηρίου ανέπαφη ώστε να είναι όσο πιο κοντά γίνεται στην αρχική του μορφή αφού πρόκειται για ένα κτήριο που ως σκοπό έχει να κρατήσει ζωντανή την μνήμη των προσφυγικών. Η είσοδος οδηγεί στα δύο μεσαία τμήματα που βρίσκονται τα εκδοτήρια του μουσείου, προχωρώντας προς τα ανατολικά συναντάμε τον πρώτο εκθεσιακό χώρο όπου υπάρχουν προθήκες με φωτογραφικό υλικό που εντάσσουν το κοινό στη θεματολογία του μουσείου. Στην συνέχεια στον πρώτο όροφο η κίνηση είναι προς τα δυτικά, και εδώ ο χώρος είναι ανοιχτός(εικ.45) με προθήκες φωτογραφικού υλικού και διασωθέντων αρχείων. Εξαίρεση στον ανοιχτό χώρο αποτελεί ένα τμήμα στο μέσο ,το οποίο έχει ως γνώμονα τους διαχωριστικούς τοίχους των παλαιών διαμερισμάτων που προϋπήρχαν, και εκεί τοποθετούνται οι τουαλέτες και μία μικρή βοηθητική αποθήκη ενδιάμεσα τους.



Εικόνα 43: Θέση κτηρίου Θ'



Εικόνα 44: Κίνηση κτηρίου

Στο δεύτερο και τελευταίο όροφο η κίνηση γίνεται προς τα ανατολικά όπως και στο ισόγειο. Εδώ ένα μέρος του πατώματος αφαιρείται και δημιουργείται εξώστης(εικ.46). Στην μία του πλευρά τοποθετούνται στους τοίχους κάδρα/προθήκες με άρθρα του διεθνή τύπου και δημοσιευμένες συνεντεύξεις προσφύγων και στην απέναντι πλευρά(η σύνδεση γίνεται με την κατασκευή δύο μικρών γεφυρών) τοποθετείται κλειστή αίθουσα, συνέχεια του κλειστού χώρου που υπάρχει στον α' όροφο, που εκθέεται το οπτικοακουστικό υλικό της έκθεσης.

Η έξοδος από το μουσείο πραγματοποιείται από την δυτική πλευρά που οδηγεί σε έναν διαμορφωμένο χώρο στο ισόγειο, διαχωρισμένο από το υπόλοιπο μουσείο, που χρησιμοποιείται ως έξοδος αλλά και ως χώρος ξεκούρασης για το κοινό μετά την ξενάγηση του. Η έξοδος γίνεται και πάλι από την οδό Βεγορίτιδος όπου με διαμορφωμένα μονοπάτια(εικ.47) ο επισκέπτης οδηγείται στο απέναντι κτήριο (κτήριο Η') όπου στεγάζονται βοηθητικοί χώροι του μουσείου (κατάστημα, καφετέρια).



Εικόνα 45: Εσωτερικό α' ορόφου



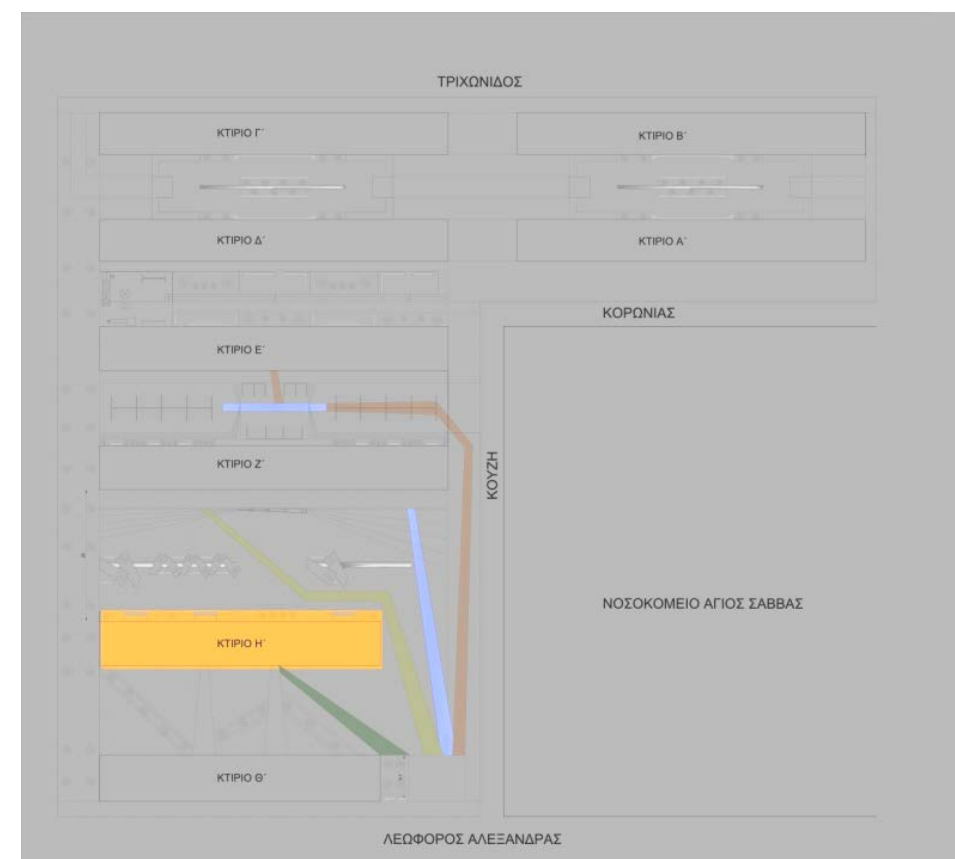
Εικόνα 46: Εσωτερικό β' ορόφου

4.4.2. Κτήριο Η'

Είναι το δεύτερο κατά σειρά κτήριο που συναντάμε ερχόμενοι στο συγκρότημα από την Λεωφόρο Αλεξάνδρας(εικ.47). Σε αυτό το κτήριο θα στεγαστούν βοηθητικοί χώροι του μουσείου, βιβλιοθήκη και συνεδριακό κέντρο.

Πιο αναλυτικά στο ισόγειο στο πρώτο τμήμα από αριστερά δημιουργείται το κατάστημα του μουσείου όπου οι επισκέπτες θα μπορούν να αγοράσουν αναμνηστικά, βιβλία και διάφορα άλλα είδη σχετικά με το μουσείο (εικ.48). Στα δύο κεντρικά τμήματα αποφασίστηκε να αφαιρεθούν τα κουφώματα τελείως δίνοντας την ευελιξία στο κοινό να μεταφερθεί στον ενδιάμεσο χώρο των κτηρίων(Θ',Η') και να δοθεί η αίσθηση της ένωσης του εσωτερικού με τον εξωτερικό χώρο. Στο ανατολικό τμήμα στεγάζεται καφετέρια η οποία εκτείνεται και στον πρώτο όροφο του κτηρίου. Η καφετέρια λειτουργεί ως σημείο χαλάρωσης μέσα στο συγκρότημα και παράλληλα ως πόλος έλξης για το κοινό(εικ.49).

Στον α' όροφο του κτηρίου βρίσκονται ,στο δυτικό τμήμα, τα γραφεία που εξυπηρετούν τις ανάγκες του μουσείου. Τα γραφεία είναι τέσσερα στο σύνολο τους και πολύ λιτά. Επίσης υπάρχει και μία μικρή κουζίνα και τουαλέτες για τους εργαζομένους. Δίπλα από τα γραφεία αλλά εμφανώς διαχωρισμένη από αυτά ,στα δύο κεντρικά τμήματα, λαμβάνει χώρα η βιβλιοθήκη η οποία θα είναι δημόσια και θα λειτουργεί τα πρωινά. Η βιβλιοθήκη είναι σε γενικές γραμμές λιτή στην διακόσμηση της με εξέχουσα την κυκλική κατασκευή που υπάρχει στο μέσο της. Η κατασκευή χωρίζει την των βιβλίων έχοντας περιμετρικά πολλά ράφια τα οποία βοηθούν και στον διαχωρισμό των βιβλίων ανάλογα με το περιεχόμενό τους. Να σημειωθεί ότι και στην βιβλιοθήκη υπάρχουν τουαλέτες για τους επισκέπτες.



Εικόνα 47: Θέση κτηρίου Η'



Εικόνα 48: Κατάστημα ισογείου

Στο β' όροφο κύρια αίθουσα είναι αυτή του συνεδριακού κέντρου (εικ.50) η οποία τοποθετείται στα δύο κεντρικά τμήματα και αποτελείται από 11 σειρές καθισμάτων και μία μεγάλη σκηνή που μπορεί να φιλοξενήσει πληθώρα θεαμάτων. Δυτικά της αίθουσας τοποθετείται το φουαγιέ όπου θα λειτουργεί ως χώρος αναμονής του κοινού πριν εισέλθει στην αίθουσα προσφέροντας καθίσματα και ποτά-φαγώσιμα. Τέλος ανατολικά της αίθουσας υπάρχουν οι βοηθητικοί χώροι του αμφιθεάτρου(υπάρχει άμεση επικοινωνία μεταξύ των αιθουσών). Πιο συγκεκριμένα υπάρχει ένας μικρός χώρος με τα μηχανήματα για την ρύθμιση του ήχου και του φωτός, ένας δεύτερος χώρος με υπολογιστές και ένας τρίτος χώρος που θα χρησιμοποιείται ως καμαρίνια-αποδυτήρια. Κι εδώ υπάρχουν τουαλέτες.



Εικόνα 49: Καφετέρια ισογείου

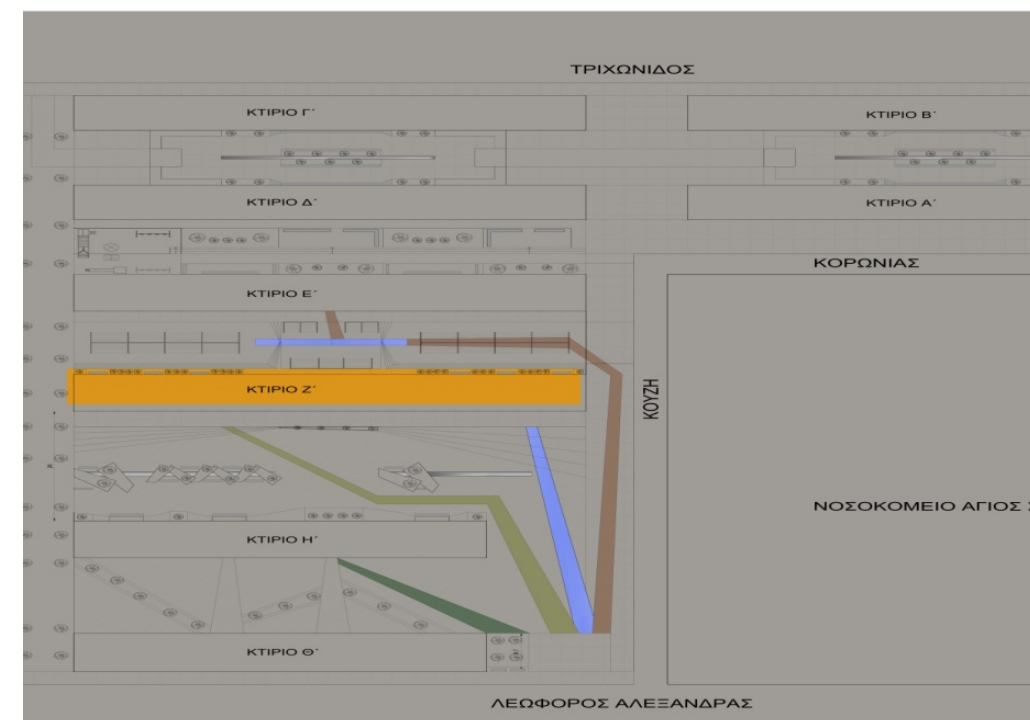


Εικόνα 50: Συνεδριακό κέντρο β' ορόφου

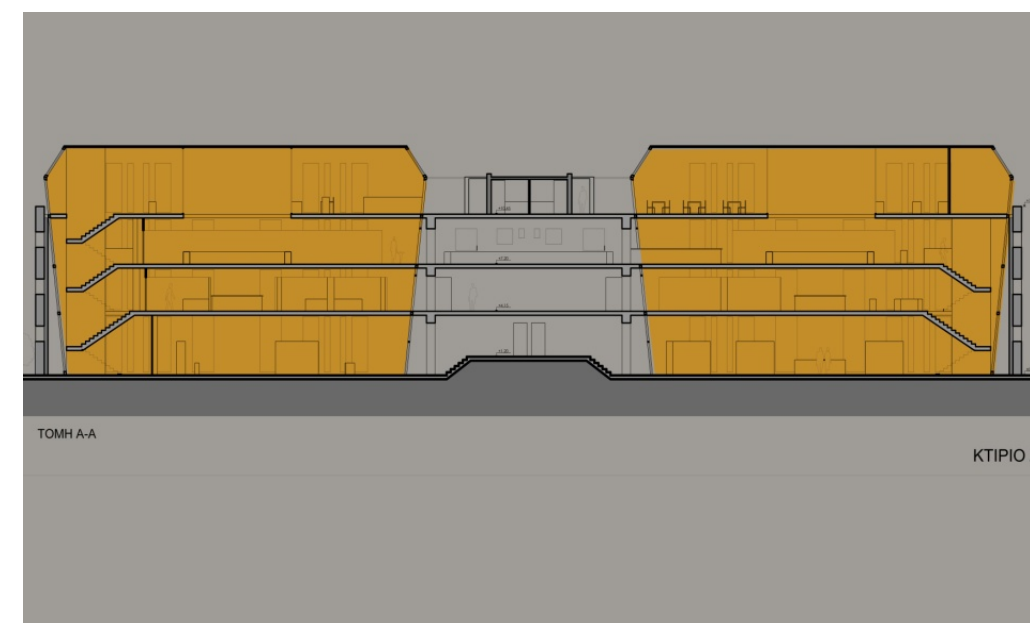
4.4.3. Κτήριο Ζ'

Το κτήριο Ζ' προορίζεται για στέγαση καταστημάτων τα οποία ως σκοπό έχουν την εξυπηρέτηση κυρίως των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών του συγκροτήματος και την αύξηση κινητικότητας στα κτίσματα των προσφυγικών. Επιλέγουμε την δημιουργία εμπορικού κέντρου σε αυτό το κτήριο διότι είναι το πρώτο κατά σειρά κτήριο που αποτελείται από πέντε τμήματα χαρακτηριστικό που το κάνει να ξεχωρίζει από τα δύο μπροστινά που αποτελούνται από τέσσερα (εικ.51). Επίσης επειδή είναι το κεντρικότερο κτήριο του συγκροτήματος είναι πιο εύκολη η προσέγγιση αυτού από όλες τις κατευθύνσεις. Στο κτήριο έχει ακολουθηθεί η λογική της διαφοροποίησης από το σύνολο καθώς πρόκειται για κτήριο καταστημάτων και είναι απαραίτητη η οπτική προσέγγιση του κοινού σε αυτό. Για τον λόγο αυτό έχει γίνει συντήρηση του κελύφους του μεγαλύτερου μέρους κτηρίου, και μέσα σε αυτό τοποθετούνται δύο νέες σύγχρονες αντικατοπτρικές κατασκευές πολύπλευρου σχήματος, η οποίες εκτείνονται σε στάθμη υψηλότερη από την τελική του παλαιού κτηρίου (εικ.52) , δίνοντας έτσι την αίσθηση της γέννησης του νέου μέσα από το παλαιό.

Στο κτήριο έχει κρατηθεί ίδιο μόνο το κεντρικό τμήμα του , το οποίο στεγάζει τους βοηθητικούς χώρους. Το κέλυφος του παλαιού κτηρίου λειτουργεί σαν εικαστικό δρώμενο που συμπληρώνει την κατασκευή , έτσι όλες οι κινήσεις και οι χρήσεις γίνονται πια εντός της κατασκευής. Το νέο κτίσμα ακολουθεί απλές γραμμές συμπληρωματικές του περιβλήματος. Τα υαλοστάσια τοποθετούνται καθ'ύψος στην ίδια ευθεία με τα ανοίγματα των παραθύρων , αφήνοντας έτσι το φυσικό φως εντός της κατασκευής και επιτρέποντας την οπτική επαφή του επισκέπτη με το παλαιό κτίσμα. Στο εσωτερικό δημιουργούνται εξώστες και ράμπες , οι οποίοι διαμορφώνονται σύμφωνα με τα ανοίγματα της βόρειας και νότια πλευράς ,ενώνοντας νοητά τα ανοίγματα της μίας πλευράς με την άλλη. Το αποτύπωμα κάθε ορόφου παραμένει στον από κάτω είτε με τη μορφή εσωτερικής φύτευσης είτε με κάποια εκθεσιακή κατασκευή. Η κίνηση του κτηρίου είναι κατακόρυφη και συμβαίνει μέσω ανελκυστήρων και κλιμακοστασίων τα οποία τοποθετούνται στην ανατολική και δυτική παρειά των κατασκευών. Όσο αναφορά τα καταστήματα, πιο συγκεκριμένα εισερχόμενος εντός της νέας κατασκευής(αναλύεται παραπάνω) στο ισόγειο στεγάζεται ένα φαρμακείο στο δυτικό τμήμα και ένα κατάστημα τροφίμων στο ανατολικό τμήμα, τα οποία δεν επικοινωνούν μεταξύ τους για το κοινό , αλλά επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω του ενδιάμεσου παλαιού κτηρίου όπου βρίσκονται οι αποθήκες του. Η επικοινωνία των κατασκευών για το κοινό ξεκινάει από το ύψος του α' ορόφου. Η είσοδος γίνεται και από τα δύο τμήματα και οδηγούν στα καταστήματα. Τα καταστήματα είναι περιοδικού χαρακτήρα και για αυτό το λόγο επιλέγονται ενιαίοι χώροι που δίνουν την δυνατότητα διαφορετικής εσωτερικής διαμόρφωσης ανάλογα με τις ανάγκες (εικ.53). Οι χώροι υγιεινής ,δοκιμαστήρια και αποθήκες βρίσκονται στο ενδιάμεσο βοηθητικό τμήμα. Στον β' όροφο ακολουθείται το ίδιο σκεπτικό με αυτό του α' ορόφου και οι διαφοροποιήσεις είναι ελάχιστες.



Εικόνα 51: Θέση κτηρίου Ζ'



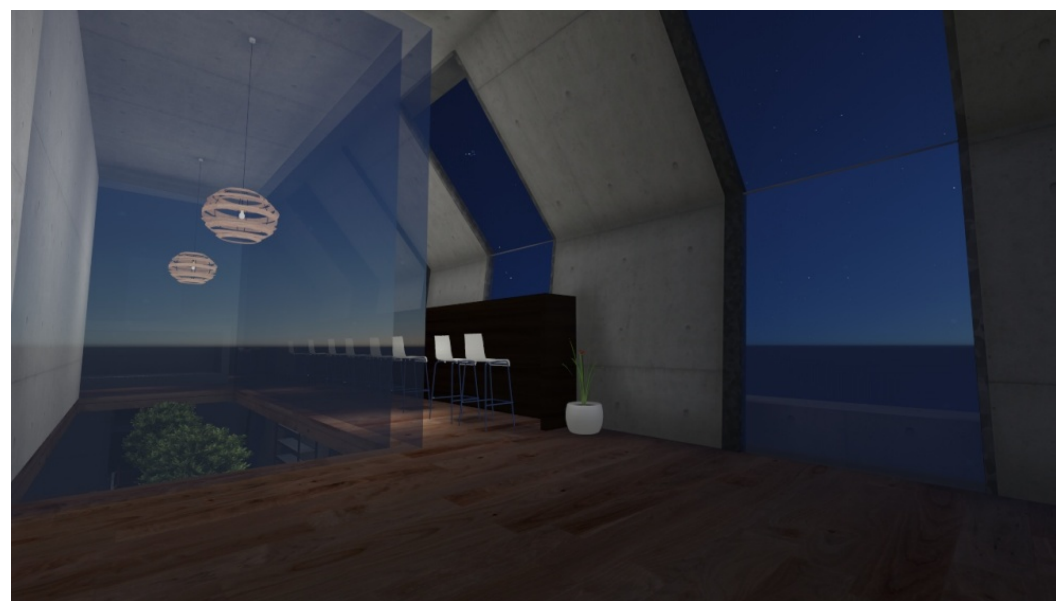
Εικόνα 52: Νέες μεταλλικές κατασκευές εντός του κελύφους

Στον γ' όροφο στεγάζεται το μπαρ-εστιατόριο, εδώ πλέον η είσοδος γίνεται μόνο από την δυτική πλευρά του κτηρίου. Ο επισκέπτης οδηγείται στο πρώτο χώρο(140 τ.μ.) όπου κύριο χαρακτηριστικό του είναι το κενό που δημιουργείται στο μέσο και δίνει την δυνατότητα άμεσης οπτικής επαφής με τον προηγούμενο όροφο (εικ.54). Στην είσοδο διαμορφώνεται η υποδοχή με χώρο γκαρνταρόμπας για τους πελάτες, περιμετρικά του κενού τοποθετείται το μπαρ και γύρω-γύρω τραπέζια και πάγκοι.

Στη συνέχεια μέσω ενός γυάλινου διαδρόμου οδηγούμαστε στο εστιατόριο. Ένας εξίσου μεγάλος χώρος όπως ο προηγούμενος που και εδώ δημιουργείται το ίδιο κενό που περιμετρικά του τοποθετούνται τα τραπέζια. Οι βοηθητικοί χώροι σε αυτόν τον όροφο βρίσκονται στο πρώην πλυσταριό όπου στεγάζονται οι χώροι υγιεινής, και στην ανατολική πλευρά όπου διαμορφώνονται οι χώροι της κουζίνας του εστιατορίου



Εικόνα 53: Διαμόρφωση καταστήματος

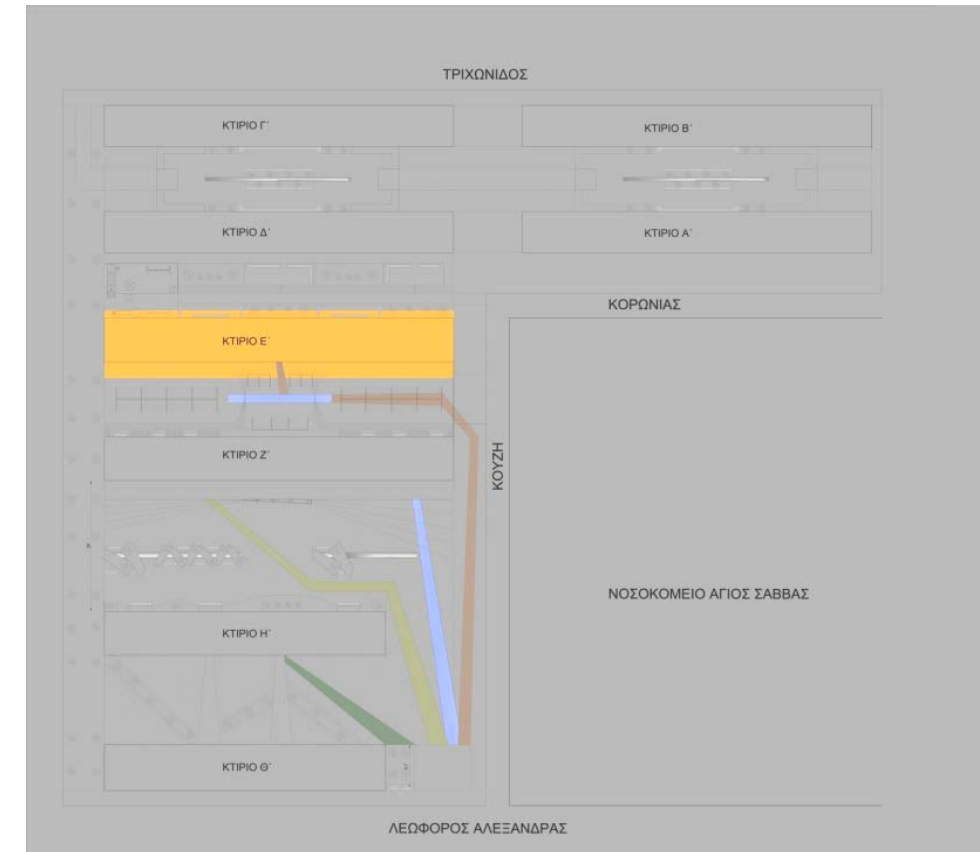


Εικόνα 54: Οπτική επαφή μεταξύ β' και γ' ορόφου

4.4.4. Κτήριο Ε'

Στο κτήριο Ε' (εικ.55) διαμορφώνονται κοινόχρηστα γραφεία πολλαπλών χρήσεων τα οποία θα διατίθενται προς ενοικίαση. Διαλέξαμε αυτό το κτήριο διότι συνδέεται άρρηκτα με το κτήριο Ζ' και τις χρήσεις των καταστημάτων ενώ, όντας το τελευταίο του συγκροτήματος των ειδικών κτηρίων, διατηρεί απομονωμένη φύση διευκολύνοντας τη δημιουργία χώρων εργασίας. Η διαφορετικότητα και ο εκσυγχρονισμός του κτηρίου ακολουθείται και εδώ, προσπαθώντας να διατηρήσουμε την μνήμη της ιστορίας εναρμονισμένα με τις δημιουργίες των γραφείων και εργαστηρίων. Λόγω της παροδικής χρήσης τους από τους απασχολούμενους σχηματίζονται χώροι με καθαρή μορφή, χωρίς πολυπλοκότητα, αφήνοντας τους ελεύθερους για πιθανές αλλαγές.

Θέλοντας να συνδέσουμε τα κτήρια Ζ' και Ε', λόγω των χρήσεων τους και να διατηρήσουμε την μορφή αναγέννησης τους, επαναλαμβάνουμε την μεταλλική κατασκευή, αλλά αυτή τη φορά στο κεντρικό τμήμα (εκατέρωθεν και αντίστροφα), ενοποιώντας τις όψεις τους. Ακολουθείται η ίδια μορφή με το κτήριο Ζ', με υαλοστάσια κάθετα και σε όλο το ύψος της κατασκευής, αντίστοιχα των διαστάσεων και θέσεων των ανοιγμάτων των εξωτερικών τοίχων για λόγους επαρκούς φωτισμού. Στην μεταλλική κατασκευή (εικ.56) εντάσσουμε τα κλιμακοστάσια του κτηρίου και δύο πανοραμικούς ανελκυστήρες αμφίπλευρα αυτής, όπου είναι και η μόνη σύνδεση των ορόφων (εικ.57). Με την καθαίρεση των πλακών εντός του κεντρικού κτηρίου, πλέον η πρόσβαση στο υπόλοιπο κτήριο γίνεται με διαδρόμους ανάμεσα της πλάκας και της μεταλλικής κατασκευής δημιουργώντας κενό μεταξύ του κελύφους και αυτής. Η κατασκευή αναπτύσσεται διαγωνίως και προοδευτικά έτσι ο επισκέπτης να μπορεί να βλέπει όλο το εσωτερικό του από τη στάθμη του ισογείου και να παρακολουθεί όλη την εξέλιξη της με την περιμετρική διαδρομή που σχηματίζεται γύρω από τις κλίμακες. Ο χώρος αυτός είναι σημαντικός για τη ροή του κτηρίου αφού οι χρήσεις του ενοποιούνται, δημιουργώντας οικειότητα μεταξύ των γραφείων και των επισκεπτών. Διαμορφώνονται χώροι υποδοχής, αναμονής και εξυπηρέτησης σε κάθε όροφο, μπροστά από την κλίμακα, οι οποίοι κρίνονται απαραίτητοι για την οργάνωση των γραφείων.



Εικόνα 55: Θέση κτηρίου Ε'



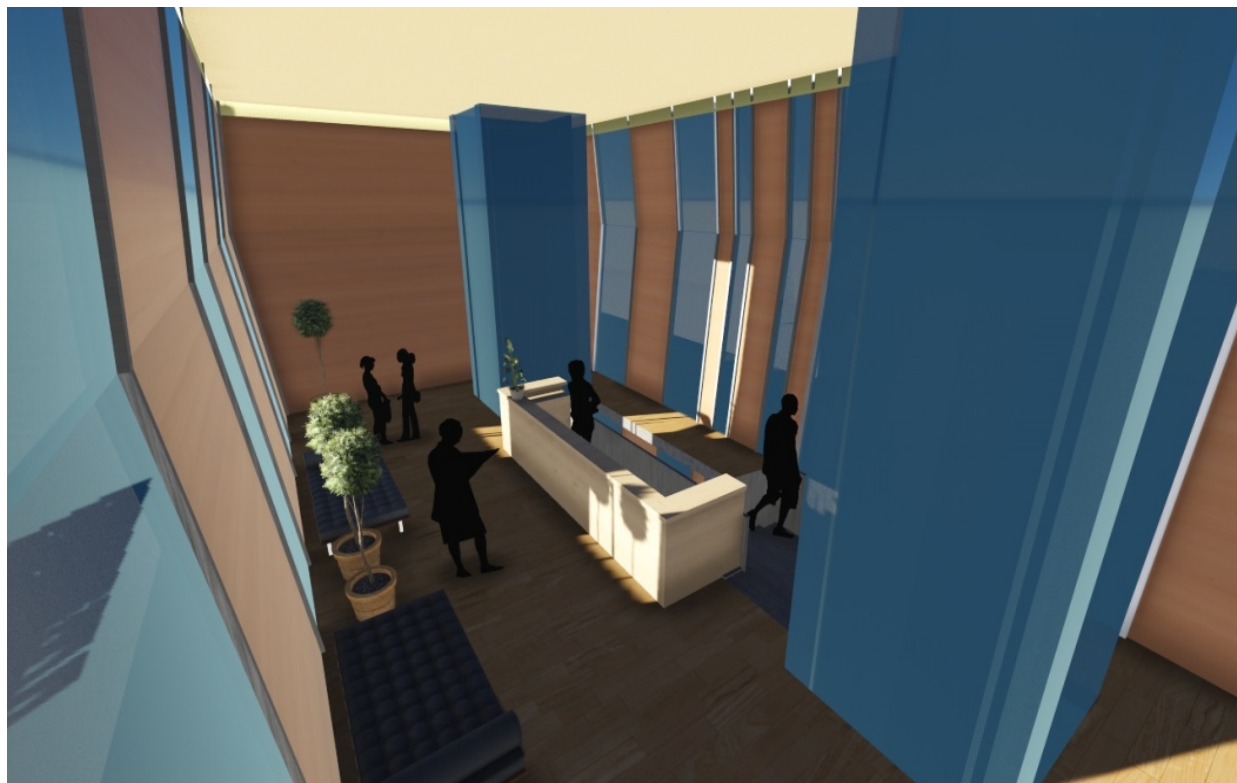
Εικόνα 56: Νέα μεταλλική κατασκευή εντός του κελύφους

Το υπόλοιπο κτήριο χωρίζεται ανά όροφο και αμφίπλευρα του κλιμακοστασίου με θεματικό χαρακτήρα. Η κίνηση των ορόφων χωρίζεται σε υποκατηγορίες δεξιά και αριστερά του κλιμακοστασίου, είναι οριζόντια, ομαδοποιείται, και δεν διακόπτεται, με τη δημιουργία μακρόστενων χώρων συλλογικής εργασίας μπροστά από τα γραφεία η οποία έχει επιτευχθεί με την καθαίρεση των ενδιάμεσων φερόντων τοίχων. Εκεί δημιουργούνται αίθρια υαλοστασίου σε όλο το ύψος, τα οποία περιβάλλονται από γραφεία και ενιαίους χώρους, αναγκαία για τον επαρκή φωτισμό και αερισμό του κτηρίου αλλά και την κατάργηση της μονοτονίας. Αναλυτικότερα, στο ισόγειο, βρίσκουμε χώρους απαραίτητους για την λειτουργικότητα του κτηρίου και την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, έτσι στη βορειοδυτική πλευρά απομονώνουμε τη διαχείριση και την αίθουσα συνεδριάσεων λόγω της ιδιωτικότητας των αιθουσών, ενώ στη βορειοανατολική δημιουργείται κέντρο απασχόλησης παιδιών (εικ.58) όπου θα λειτουργεί για την εξυπηρέτηση των γραφείων και την περιοχή.

Στον α' όροφο επιλέγουμε ειδικότητες καλών τεχνών και χειροτεχνίας, έτσι δυτικά υπάρχουν οι κατηγορίες της μαγειρικής, κοσμημάτων, ραπτικής και ανατολικά κατηγορίες καλών τεχνών και χορού. Μόνο εδώ δημιουργούμε μεγάλες αίθουσες στις άκρες του κτηρίου, που εξυπηρετούν στις χρήσεις τους (χορός – μαγειρική).

Στον β' όροφο η θεματική ενότητα είναι η τεχνολογία, τα πολυτεχνικά επαγγέλματα και η μουσική. Τα χωρίζουμε στο ίδιο μοτίβο με τον προηγούμενο όροφο ως εξής, δυτικά έχουμε γραφεία αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών και γραφεία πληροφορικής και γραφιστικής ενώ ανατολικά όλες οι χρήσεις είναι σχετικές με τη μουσική. Κάθε όροφος είναι εξοπλισμένος με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, τουαλέτες και αποθηκευτικούς χώρους, και πληροί κάθε προδιαγραφή για άτομα ειδικών αναγκών.

Όλοι οι χώροι είναι σχεδιαστικά απλοί με λιτά σχήματα και διαδρομές υπηρετώντας τον αρχικό σχεδιασμό των προσφυγικών πολυκατοικιών και σε διάθεση για οποιαδήποτε μεταβολή χρειάζεται η λειτουργία του κτηρίου ανάλογα των αναγκών που ενδεχομένως προκύψουν.



Εικόνα 57: Κλιμακοστάσιο



Εικόνα 58: Κέντρο απασχόλησης παιδιών

4.4.5. Κτήρια Α',Β',Γ',Δ'

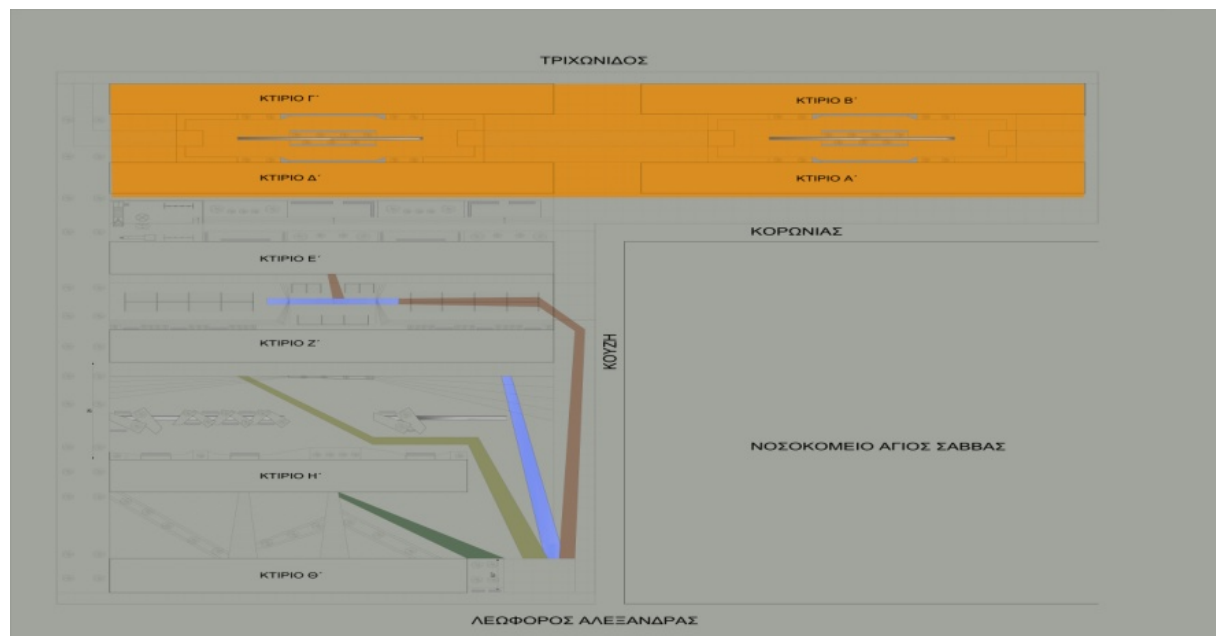
Τα συγκεκριμένα κτήρια (εικ.59) προορίζονται να επαναλειτουργήσουν ως κατοικίες. Η χρήση αυτή κρίθηκε απαραίτητη ώστε να συμβαδίζει με την κεντρική ιδέα της πρότασης για την δημιουργία μιας γειτονιάς και λύνεται το πρόβλημα της στέγασης των ενοίκων που ήδη διαμένουν στα προσφυγικά.

Τα κτήρια , όπως έχει προαναφερθεί στην κεντρική ιδέα, λειτουργούν ανά δύο. Η σύνδεση αυτή επιτυγχάνεται με την κατασκευή κλιμακοστασίων και ανελκυστήρων εξωτερικά στους ενδιάμεσους χώρους των κτηρίων Α'-Β' και Γ'-Δ' αντίστοιχα. Παράλληλα με αυτή την κατασκευή λύνεται το πρόβλημα της έλλειψης χώρου που δημιουργούταν με την τοποθέτηση κλιμακοστασίων και ανελκυστήρων εντός του κτηρίου³¹.

Στο ισόγειο όλων των κτηρίων διατηρούμε τις παλαιές εισόδους που γίνονται από τις οδούς Κορωνίας, Κερκίνης και Τριχωνίδος. Διαμορφώνονται πέντε διαμερίσματα, δύο των 83 τ.μ., ένα 93 τ.μ. και δύο των 103τ.μ..

Στους ορόφους α' και β' η είσοδος πλέον αλλάζει και γίνεται από την νέα προσθήκη μέσω εξωστών-διαδρόμων (εικ.60). Από την οδό Κερκίνης στα κτήρια Α-Β και Γ-Δ αντίστοιχα. Δημιουργούνται διαμερίσματα διάφορων τύπων και τετραγωνικών μέτρων ώστε να εξυπηρετούν όλες τις ανάγκες. Πιο συγκεκριμένα έχουμε ένα διαμέρισμα των 39 τ.μ., ένα των 49 τ.μ., ένα των 65 τ.μ., δύο των 83 τ.μ. και τέλος ένα των 158 τ.μ. σε κάθε όροφο αντίστοιχα.

Γενικά οι κατόψεις των κτηρίων είναι αντικατοπτρικές ανά δύο (Α'-Γ',Β'-Δ') και όσο αναφορά την εσωτερική διαρρύθμιση ποικίλει ανάλογα με τα τετραγωνικά μέτρα του κάθε διαμερίσματος.



Εικόνα 59: Θέση κτηρίων Α', Β', Γ' και Δ'



Εικόνα 60: Σύνδεση νέου κλιμακοστασίου με τα κτήρια

³¹ Το κτήριο φυσικά παλαιότερα δεν διέθετε ανελκυστήρα αλλά στην σύγχρονη εποχή και με τις προδιαγραφές για ΑΜΕΑ είναι απαραίτητος

4.4.6. Περιβάλλον χώρος

Γενικά η διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου έχει γίνει βάσει της χρήσης των κτηρίων. Επί της Λεωφόρου Αλεξάνδρας στην πρόσοψη του κτηρίου Θ' έχουμε δημιουργήσει χώρο πεζοδρομίου για διέλευση πεζών (εικ.61).

Μεταξύ των κτηρίων Θ' και Η' στην οδό Βεγορίτσος τα οποία έχουν άμεση σχέση έχουν δημιουργηθεί νοητά ξύλινα μονοπάτια τα οποία οδηγούν από την έξοδο του μουσείου στις εισόδους του καταστήματος και της καφετέριας (εικ.62). Επίσης τα μονοπάτια εκτείνονται και μέσα στον ημιυπαίθριο χώρο του κτηρίου Η'. Για την προσέλκυση του κοινού προβλέπεται η δημιουργία ενός ακόμη μονοπατιού ανατολικά του μουσείου που οδηγεί απευθείας στους χώρους εστίασης του κτηρίου Η'. Εκατέρωθεν των μονοπατιών θα υπάρξει φύτευση

Στον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα κτήρια Ζ' και Η' διαμορφώνεται μια πλατεία με κυρίαρχα στοιχεία της το νερό και το πράσινο (εικ.63). Προσκειμένος στην όψη του κτηρίου Η' δημιουργείται χώρος φύτευσης, ο οποίος περικλείεται από ξύλινη επιφάνεια και αλλάζει στάθμη ανάλογα με τα ανοίγματα του κτηρίου Η'. στην πλευρά του κτηρίου Ζ' αφήνεται διάδρομος διέλευσης κατά μήκος του κτηρίου στο ύψος της εισόδου στο ισόγειο. Για την είσοδο στο κτήριο Ζ' και την κάλυψη της υψομετρικής διαφοράς (κλίσης) που υπάρχει στο έδαφος, δημιουργούνται ράμπες οι οποίες με μια ελαφρά κλίση σε κατευθύνουν στις εισόδους, και νοητά χωρίζουν τον χώρο στα δύο



Εικόνα 61: Λεωφόρος Αλεξάνδρας, διαμόρφωση πεζοδρομίου



Εικόνα 62: Μονοπάτια μεταξύ των κτηρίων Θ' και Η'

Επίσης ένας ακόμη τρόπος προσέγγισης του διαδρόμου διέλευσης είναι από σκαλοπάτια , που διαμορφώνονται σε όλο το μήκος που καταλαμβάνουν οι προσθήκες εντός του κτηρίου. Τα σκαλοπάτια αυτά διαμορφώνονται αμφιθεατρικά και είναι μεγάλου πατήματος , έτσι ώστε να λειτουργούν και σαν χώροι έδρασης των επισκεπτών. Στη μέση του χώρου που υπολείπεται , επί του εδάφους με επίχωση, διαμορφώνεται το υγρό στοιχείο , ένα αυλάκι που νοητά χωρίζει την πλατεία μας σε δύο κομμάτια και τρέχει κατά μήκος δίνοντας την αίσθηση του βάθους. Σε άτακτη διάταξη πάνω στο αυλάκι τοποθετούνται ειδικές κατασκευές στις οποίες πάνω γίνεται φύτευση. Ανάμεσα από τις κατασκευές τοποθετούνται παγκάκια. Η φύτευση γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να χαρίζει σκιά στα παγκάκια καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας.

Εξαλείφουμε την υψομετρική διαφορά των κτηρίων με τη δημιουργία βαθμίδων. Πίσω από το κτήριο Ζ', δημιουργείτε διάδρομος και χώρος φύτευσης ενώ μπροστά από το κτήριο Ε' δημιουργείται διάδρομος για τη πρόσβαση σε αυτό. Όλοι οι διάδρομοι και οι βαθμίδες στον ενδιάμεσο περιβάλλον χώρο των κτηρίων Ζ' και Ε', εξυπηρετεί τη χρήση του κτηρίου Ε', με την δημιουργία στεγάστρων και χώρων ανάγνωσης. Στη μέση του περιβάλλοντα χώρου δημιουργούμε ένα κεντρικό χώρο (1/4 του μήκους των κτηρίων) στην ίδια στάθμη με αυτή του κτηρίου Ε' με τη δημιουργία βαθμίδων, εκεί τοποθετούνται στέγαστρα αντικριστά και ράμπα υαλικής ασφαλείας και το δάπεδο είναι ξύλινης επένδυσης (εικ.64). Εκατέρωθεν του κεντρικού τμήματος, δημιουργούνται όμοιοι αντικατοπτρικοί χώροι χαμηλότερης στάθμης με στέγαστρα κατά μήκος τους και αντιολισθητικό δάπεδο. Στην ΒΔ όψη του κτηρίου Ζ' και την ΝΑ όψη του κτηρίου Ε' το έδαφος είναι πλακόστρωτο ενώ τα στέγαστρα είναι ειδικές κατασκευές με στόρια ώστε να προσαρμόζονται σε κάθε καιρική συνθήκη.



Εικόνα 63: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου κτηρίου Ζ'



Εικόνα 64: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου κτήριο Ε'

Ο χώρος μεταξύ των κτηρίων Ε' και Δ' είναι ο συνδυαστικός χώρος των ειδικών κτηρίων και των κατοικιών. Έτσι δημιουργούμε περιβάλλοντα χώρο τέτοιο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από τα δύο κοινά. Έχουμε δύο διαζώματα με υψομετρική διαφορά με τη δημιουργία βαθμίδων κατά μήκος του χώρου. Στα διαζώματα υπάρχουν χώροι με παγκάκια και χώροι φύτευσης εναλλάξ και στο βάθος της διαδρομής διαμορφώνουμε παιδική χαρά η οποία θα χρησιμοποιείται από τους κατοίκους και το κοινό,. Η παιδική χαρά μελετάτε και εξοπλίζεται σύμφωνα με τους κανόνες ασφαλείας³². Μπροστά από το κτήριο Δ' υπάρχει διάδρομος για την είσοδο στα ισόγεια διαμερίσματα. Όλοι οι διάδρομοι και οι βαθμίδες είναι πλακόστρωτοι, οι χώροι φύτευσης με εκείνους ξεκούρασης χωρίζονται νοητά με την τοποθέτηση ξύλινης επένδυσης στα πατώματα (εικ.65) και η παιδική χαρά έχει ειδικό αντιολισθητικό δάπεδο .

Στους δρόμους που διασχίζουν τις κατοικίες, οδός Κερκίνης, κόβεται η κίνηση του δρόμου³³ που υπήρχε αρχικά για μεγαλύτερη ασφάλεια και με σκοπό να πεζοδρομηθεί και να λειτουργεί ως χώρος ανάπαυσης των ενοίκων. Επίσης κατά μήκος αυτών των οδών τοποθετούνται και οι μεταλλικές κατασκευές που στεγάζουν τους ανελκυστήρες και τα κλιμακοστάσια των κατοικιών (εικ.66).

Η μελέτη διαμόρφωσης του περιβάλλοντα χώρου έχει γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να αναδεικνύονται τα κτήρια και ο χώρος μπροστά σε αυτά.



Εικόνα 65: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου



Εικόνα 66: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου κατοικιών

³² Βλέπε ΦΕΚ Β'931/18.5.2009

³³ Προβλέπεται η κίνηση γύρω από το συγκρότημα των προσφυγικών να γίνεται περιμετρικά, όπως συνέβαινε και ως τώρα. Δηλαδή ανοιχτοί για τα αυτοκίνητα μένουν οι οδοί Δελγέρη, Τριχωνίδος, Δημητσάνας και Λεωφόρος Αλεξάνδρας

4.5. Ανάλυση επεμβάσεων

4.5.1. Διερευνητικές εργασίες

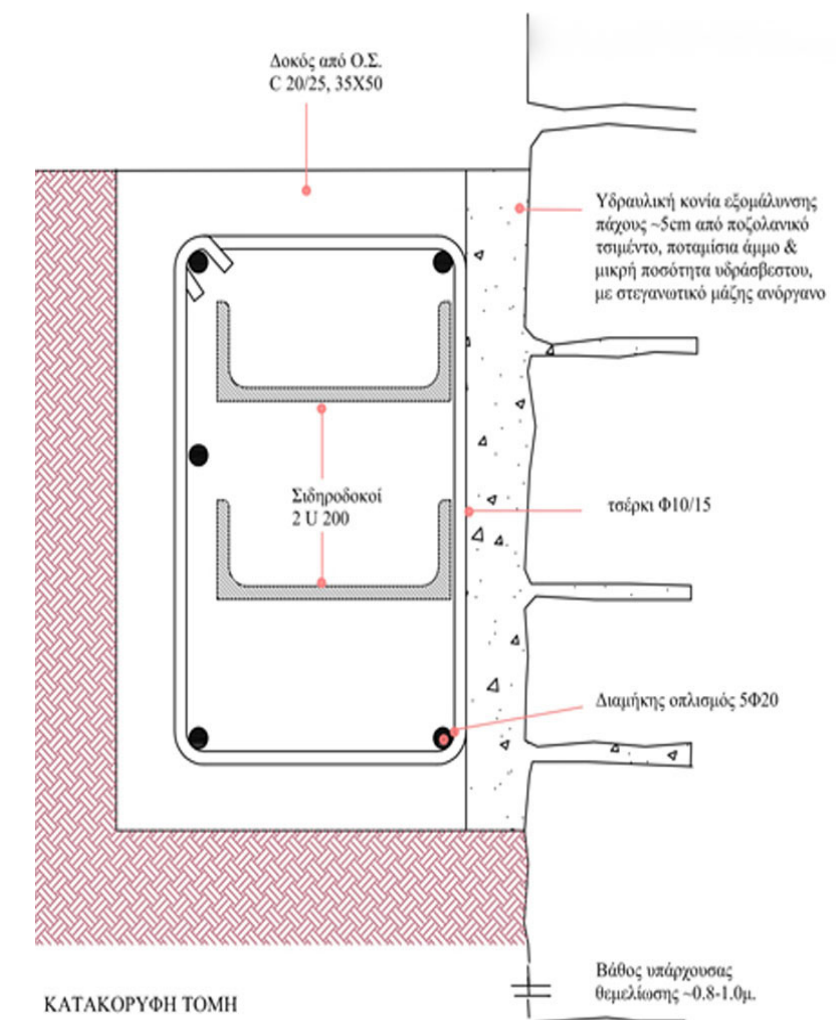
Για την εκπόνηση της μελέτης πρότασης , πριν από οποιαδήποτε επέμβαση , είναι αναγκαίο να ερευνηθεί η ποιότητα των υφιστάμενων υλικών και να γίνει εκτίμηση της κατάστασης του φέροντος οργανισμού. Με την έρευνα αυτή γίνεται ο στατικός έλεγχος του κτηρίου και προτείνονται τρόποι ενίσχυσης των κτηρίων , ώστε να καλύπτουν τους σύγχρονους κανονισμούς. Η διαδικασία των διερευνητικών εργασιών είναι η εξής:

- Συμπληρωματικά της Αρχιτεκτονικής Αποτύπωσης, γίνονται μετρήσεις επί τόπου για την αποτύπωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών του φέροντος οργανισμού.
- Δειγματοληπτική αποκάλυψη στοιχείων της θεμελίωσης με στόχο την εκτίμηση της κατάστασης τους.
- Λήψη δοκιμών της λίθινης τοιχοποιίας για τον προσδιορισμό αντοχής της.
- Εφαρμογή μη καταστροφικών μεθόδων εκτίμησης των ενδιαφερουσών παραμέτρων του φέροντος οργανισμού.
- Λήψη δοκιμών για τον προσδιορισμό ποιότητας της ξυλείας.

4.5.2. Πορεία εργασιών επέμβασης

Μετά την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων οι εργασίες επέμβασης είναι οι ακόλουθες:

- Ενίσχυση θεμελίωσης
- Καθαίρεση των επιχρισμάτων
- Συντήρηση της υφιστάμενης λιθοδομής
- Ανακατασκευή τμημάτων της τοιχοποιίας , όπου αυτή παρουσιάζει αποσύνθεση
- Κατεδάφιση φερόντων στοιχείων , όπου έχει κριθεί σχεδιαστικά απαραίτητο
- Ενίσχυση με μεταλλική κατασκευή στα σημεία κατεδάφισης
- Επισκευές στα μεσοπατώματα ,όπου διατηρούνται
- Κατασκευή νέων πλακών από οπλισμένο σκυρόδεμα
- Καθαίρεση κλιμακοστασίων και δημιουργία νέων
- Τοποθέτηση νέων κουφωμάτων
- Προσθήκες – νέες κατασκευές



ΣΗΜ.: Οι δοκοί θα είναι αμβολημένοι και θα βαφούν με αντισκωριακό πριν από τη σκυροδέτηση

Εικόνα 67: Ενίσχυση θεμελίων με εγκιβωτισμό

4.5.3. Επεμβάσεις αποκατάστασης

Θεμέλια

Παρότι δεν γνωρίζουμε την κατάσταση των θεμελίων προτείνεται η ενίσχυση της θεμελίωσης με εγκιβωτισμό. Θα γίνει κατασκευή μανδύα σκυροδέματος αμφίπλευρα της θεμελίωσης. Ανά τακτά διαστήματα, για αποτελεσματικότερη αντοχή, διανοίγονται οπές όπου γίνεται σύνδεση του οπλισμού των δύο πλευρών με μεταλλικές ράβδους (εικ.67).

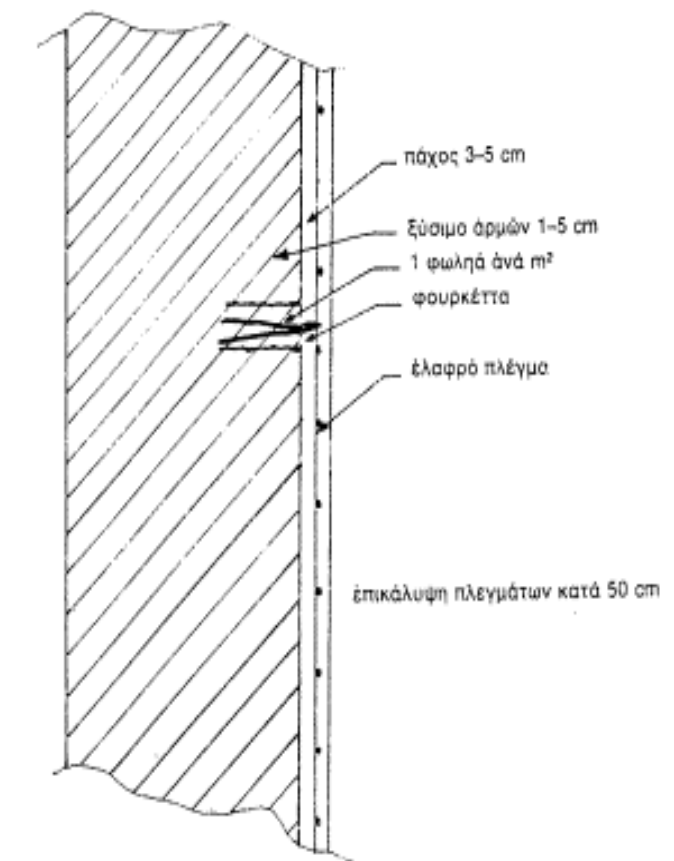
Τοιχοποιία

Προέχει η αποκατάσταση οποιασδήποτε ρηγματώσης υπάρχει στην τοιχοποιία. Για ρωγμές μικρότερες από 10 μμ προτείνεται η επισκευή τους με ενέσεις σκυροδέματος. Η διαδικασία είναι η εξής:

- Καθαρίζεται το επίχρισμα και γίνεται διεύρυνση των χειλών της ρωγμής.
- Ανοίγονται οπές μέσα στο επίπεδο της ρωγμής, σε αποστάσεις που εξαρτώνται από το πάχος της και αυξάνονται όσο αυτό μεγαλώνει.
- Στις οπές τοποθετούνται σωληνίσκοι.
- Οι ρωγμές καθαρίζονται με νερό υπό πίεση.
- Σφραγίζεται το χείλος της ρωγμής με τσιμεντοκονία ή ειδικό στόκο.
- Από το χαμηλότερο σωληνάκι εισάγεται το τσιμεντένεμα λεπτότερο στην αρχή (μικρή πίεση) και παχύρρευστο στη συνέχεια (μεγάλη πίεση), έως ότου το υλικό αρχίσει να τρέχει καθαρό από το σωληνάκι που βρίσκεται αμέσως πιο πάνω.
- Σφραγίζεται η οπή από όπου γινόταν η ένεση και η ίδια εργασία γίνεται και στην αμέσως πιο πάνω.

Στις ρωγμές μεγαλύτερες των 10 μμ εκτός από σφράγιση με ένεμα γίνεται και συρραφή (εικ.68) με την ακόλουθη διαδικασία:

- Αφαιρούνται τα λιθοσώματα εκατέρωθεν της ρωγμής.
 - Καθαρίζεται από σκόνες και υγρασία.
 - Αγκυρώνονται (ανά 30εκ.) ράβδοι οπλισμού στα υγιή λιθοσώματα εκατέρωθεν της ρωγμής που στη συνέχεια ενώνονται μεταξύ τους με ηλεκτροσυγκόλληση.
- Σφράγιση των οπών με εποξειδική ρητίνη



Εικόνα 68: Συρραφή ρωγμών

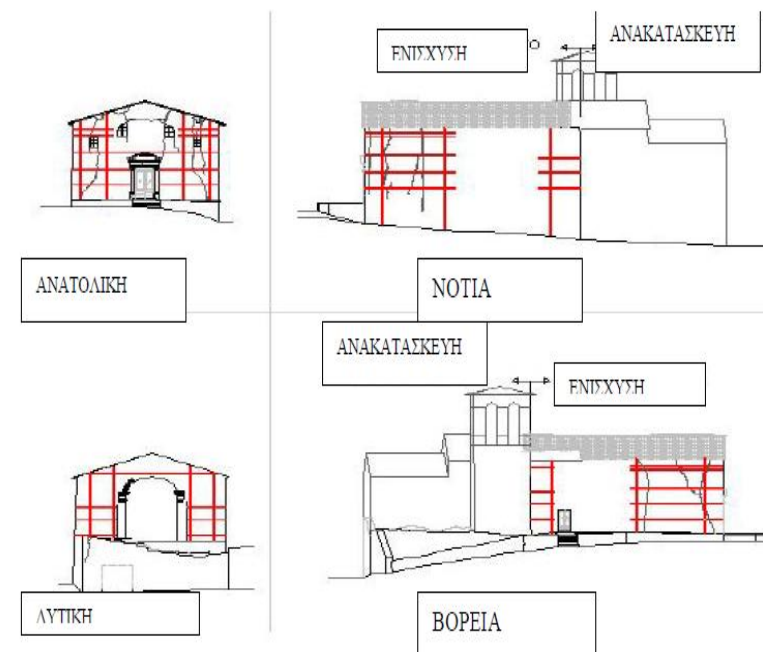
Προτού τοποθετηθεί μανδύας ενίσχυσης κατασκευάζεται αντιστήριξη με οριζόντιες, κατακόρυφες χαλύβδινες αντηρίδες και διαγώνιους συνδέσμους (διπλά ταυ). Η αντιστήριξη με διαγώνιους συνδέσμους γίνεται με την κατασκευή πλαισίου στην εσωτερική περίμετρο της φέρουσας τοιχοποιίας του οποίου οι κατακόρυφοι στύλοι συνδέονται με χιαστί διαγώνιους συνδέσμους.

Μετά από την αποκατάσταση των ρωγμών και την κατασκευή αντιστήριξης, κατασκευάζεται μανδύας ενίσχυσης, στην εσωτερική παρειά της φέρουσας τοιχοποιίας, και ακολουθούνται τα παρακάτω βήματα:

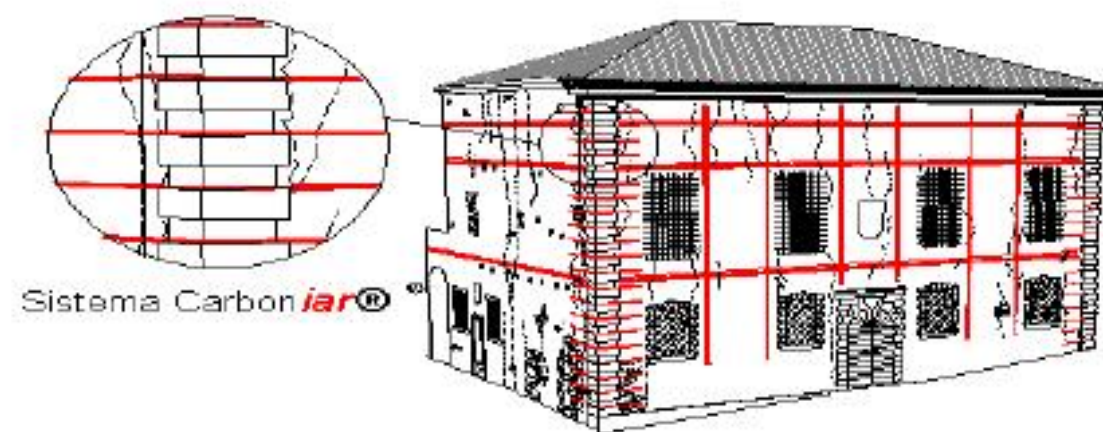
- Καθαρισμός της περιοχής.
- Διάνοιξη οπών και τοποθέτηση ράβδων σε αυτές.
- Γέμισμα των οπών με τσιμεντοκονία.
- Κάλυψη της επιφάνειας με δομικό πλέγμα, το οποίο στερεώνεται στις ράβδους. Κατασκευή του μανδύα με διαδοχικές επιχρίσεις εκτοξευόμενου σκυροδέματος.

Τελική εργασία της αποκατάστασης των κτηρίων είναι η ενίσχυση της τοιχοδομής των κτηρίων εξωτερικά. Προτείνεται ενίσχυση της ακαμψίας της λιθοδομής με επένδυση ανθρακονημάτων (εικ.69) τα οποία είναι ικανά να παραλαμβάνουν όλες τις τάσεις που δεν παραλαμβάνουν τα παραδοσιακά υλικά (κυρίως εφελκυστικές). Η διαδικασία της αποκατάστασης είναι η εξής:

- Επίστρωση των επιφανειών με κονίαμα φυσικής υδραυλικής άσβεστου και επιπέδωση τους.
- Αναμονή ξήρανσης του επιχρίσματος ώστε να έχει αναπτύξει την καλύτερη δυνατή αντοχή.
- Καθαρισμός του επιχρίσματος με υδροβολή ή πεπιεσμένο αέρα.
- Διάστρωση με διάλυμα ρητίνης εμποτισμού στις επιφάνειες εφαρμογής των ανθρακονημάτων.
- Διάστρωση εποξειδικής ρητίνης.
- Τοποθέτηση οριζοντίων ζωνών υπό πίεση ανθρακονημάτων στις ακραίες στάθμες και εκατέρωθεν των ανοιγμάτων, σε όλη την επιφάνεια των όψεων και αγκύρωση στα άκρα τους,
- Ενίσχυση των οριζοντίων, λόγω της μεγάλης επιφάνειας με υπό πίεση τοποθετημένες, κάθετες λωρίδες μικρότερου πλάτους των οριζοντίων, αμφίπλευρα των ανοιγμάτων
- Για την αποφυγή τρυπήματος της λιθοδομής τοποθετούνται ταινίες λεπτού πλάτους κατά μήκος των αρμών στα άκρα όπου εφαρμόζονται και οι γωνιόλιθοι της λιθοδομής, (σύστημα carboniar) (εικ. 70).
Τελική επίστρωση κονιάματος φυσικής υδραυλικής ασβέστου



Εικόνα 69: Επένδυση ανθρακονημάτων



Εικόνα 70: Σύστημα carboniar

Οριζόντιοι φορείς

Στο ισόγειο κατασκευάζεται εδαφόπλακα πάχους 25 εκ. στα κτήρια Η' και Θ' κατασκευάζονται νέες πλάκες από οπλισμένο σκυρόδεμα , οι οποίες στηρίζονται με πάκτωση στην ενισχυμένη λιθοδομή. Στα κτήρια Ε' και Ζ' στα κομμάτια όπου γίνεται νέα κατασκευή εσωτερικά των κτηρίων οι πλάκες αφαιρούνται τελείως. Στο κτήριο Ε' ισχύει η ίδια διαδικασία με τα κτήρια Η' και Θ' για τα σημεία όπου ανακατασκευάζονται οι οριζόντιοι φορείς. Στο κτήριο Ζ' , για το κομμάτι που διατηρείται ίδιο ,θα διατηρηθούν οι οροφές και τα μεσοπατώματα ως έχουν και θα αποκατασταθούν οι φθορές. Η διαδικασία αποκατάστασης είναι:

- Αφαίρεση επιχρίσματος και σοβά στα σημεία που έχουν αποσαθρωθεί από υγρασία.
- Στα σημεία αποκάλυψης σκυροδέματος γίνεται αποκάλυψη του υγιούς τμήματος..
- Αφαίρεση κατεστραμμένου οπλισμού.
- Συγκόλληση νέου οπλισμού.
- Διάστρωση σκυροδέματος.
- Επίστρωση σοβά και επιχρίσματος.

Κουφώματα- Ανοίγματα

Σε όλα τα κουφώματα θα γίνει αντικατάσταση με νέα κουφώματα με θερμοδιακοπή , τα οποία θα είναι ίδιας μορφής και διαστάσεων. Η διαδικασία της ολικής αντικατάστασης έχει την εξής διαδικασία:

- Αφαίρεση του παλαιού κουφώματος και όλων των εξαρτημάτων του.
- Τοποθέτηση ψευτόκασσας για την υποδοχή του νέου κουφώματος
- Τοποθέτηση της νέας κάσσας , των φύλλων και των υαλοστασίων.
- Έλεγχος της κίνησης του ανοίγματος και του κλεισίματος.

Κλίμακες

Οι κλίμακες σε όλα τα κτήρια ,εκτός του κτηρίου Ζ' , θα αντικατασταθούν με νέες μεταλλικής κατασκευής. Οι νέες κλίμακες τοποθετούνται σε σημεία όπου έχει οριστεί από τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Στο κτήριο Ζ' θα διατηρηθεί η μία κλίμακα , στην οποία θα γίνει επίχριση και επίστρωση με πλακίδια.

Επιχρίσματα - Χρωματισμοί

Όλα τα επιχρίσματα θα αντικατασταθούν . Θα γίνει εφαρμογή νέων επιχρισμάτων τα οποία θα είναι πατητά δύο στρώσεων τουλάχιστον. Στην εφαρμογή των επιχρισμάτων χρησιμοποιούνται οδηγοί από κονίαμα ή από μεταλλικά πηγάκια τα οποία παραμένουν μέσα στο επίχρισμα. Για τον λόγο αυτό είναι ανοξείδωτα ή γαλβανισμένα ώστε να αποφεύγεται η διάβρωσή τους από τα υλικά του κονιάματος.

Οι χρωματισμοί που έχουν επιλεγεί είναι σε τόνους του γκρι, του μαύρου και του λευκού χρώματος εξωτερικά και εσωτερικά των κτηρίων. Σε διάφορους χώρους των κτηρίων το χρώμα της τοιχοποιίας βοηθά στην ανάδειξη αιθουσών αλλά και στην οπτική διαφοροποίηση των χρήσεων τους για διευκόλυνση του κοινού.

Εγκαταστάσεις

Προβλέπεται η τοποθέτηση όλων των απαιτούμενων Η/Μ εγκαταστάσεων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του συγκροτήματος. Ο σχεδιασμός των Η/Μ συστημάτων γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί μια υψηλού επιπέδου λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων.

Τα κτήρια Ε', Ζ', Η', Θ' θα κλιματίζονται με κεντρικά συστήματα μεταβλητής παροχής ψυκτικού υγρού τύπου αντλίας θερμότητας. Ο εξαερισμός τους θα γίνεται με ιδιαίτερα δίκτυα αεραγωγών και ανεμιστήρων απαγωγής με σκοπό να εξασφαλίζεται η μέγιστη απόδοσή τους. Στα κτήρια Α', Β', Γ', Δ' τοποθετούνται ξεχωριστές μονάδες κλιματισμού σε κάθε διαμέρισμα.

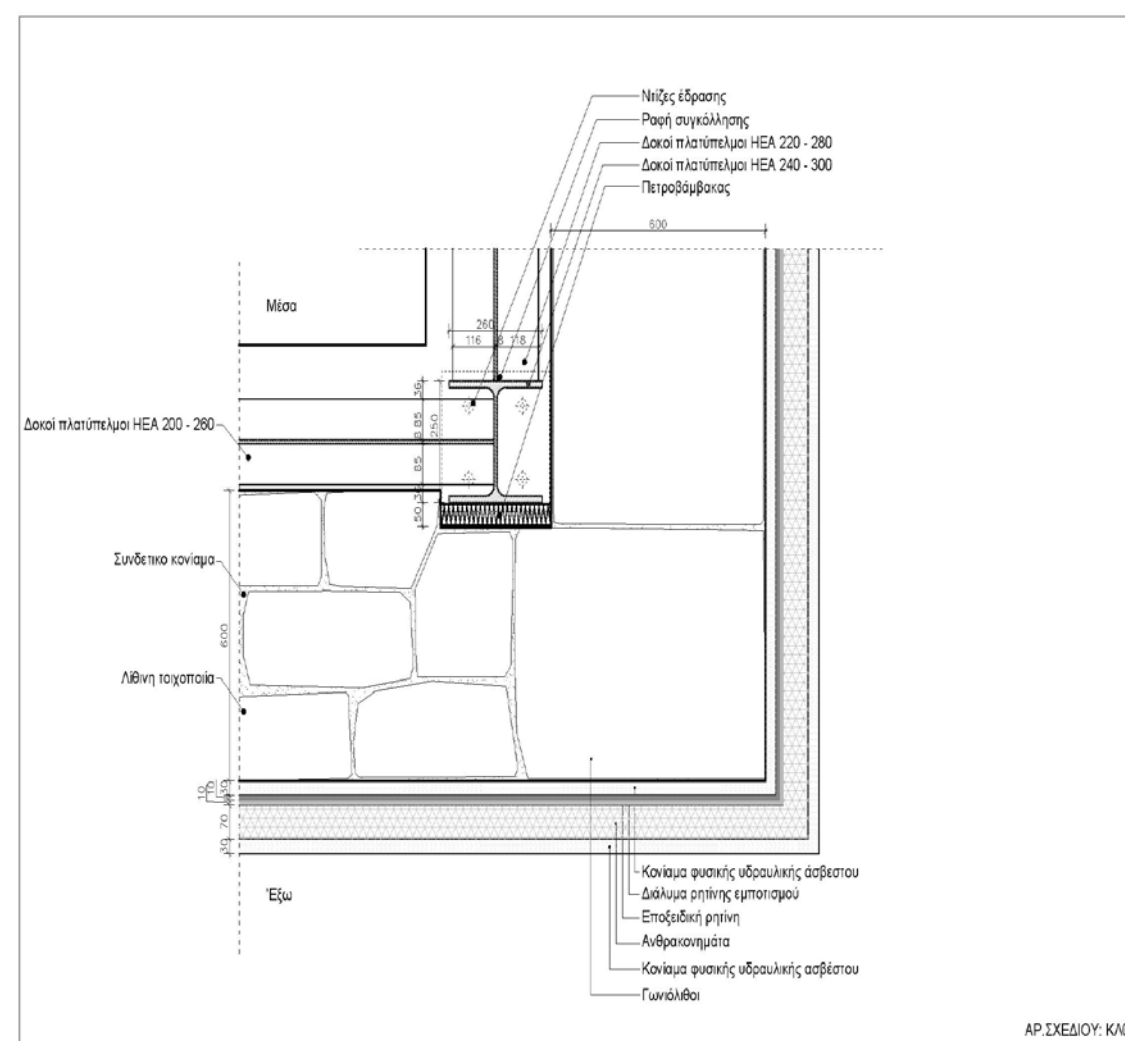
Οι υδραυλικές εγκαταστάσεις των κτηρίων θα συντηρηθούν και θα αντικατασταθούν όπου κρίνεται απαραίτητο.

Προσθήκες - Νέες κατασκευές

Στην πρότασή μας, όπως αναφέρεται στην συνθετική ανάλυση, γίνονται 3 μεγάλες προσθήκες εντός του κελύφους των κτηρίων Ε' και Ζ'. Για τις κατασκευές αυτές θα γίνει εκ νέου θεμελίωση σε απόσταση 1,50 μ. από τη θεμελίωση των κτηρίων. Θα είναι εξ' ολοκλήρου μεταλλικές κατασκευές (εικ. 71), οι οποίες εκτείνονται σε ύψος 3,9 μ. πιο ψηλά από την ανώτερη στάθμη του εξωτερικού κελύφους. Αποτελείται από μεταλλικές κοιλοδοκούς τετραγωνικής διατομής (0,15*0,15 μμ.) που τοποθετούνται υπό γωνία σε κάναβο 6,20*7,00 μ. Στη συνέχεια τοποθετούνται κουφώματα, ανά συγκεκριμένες αποστάσεις που στηρίζουν εναλλάξ τυφλό ταμπλά από τιμεντοσανίδες και υαλοστάσιο. Στο ύψος των οροφών κατασκευάζονται με μεταλλικές δοκούς (διπλά ταυ) οι αντιστηρίξεις. Τα διπλά ταυ συναντούν τις κοιλοδοκούς κάθετα και έτσι συγκροτούν την κατασκευή. Τα υλικά κατασκευής είναι σύγχρονα και ακολουθούν τον βιοκλιματικό σχεδιασμό της διπλής όψης.

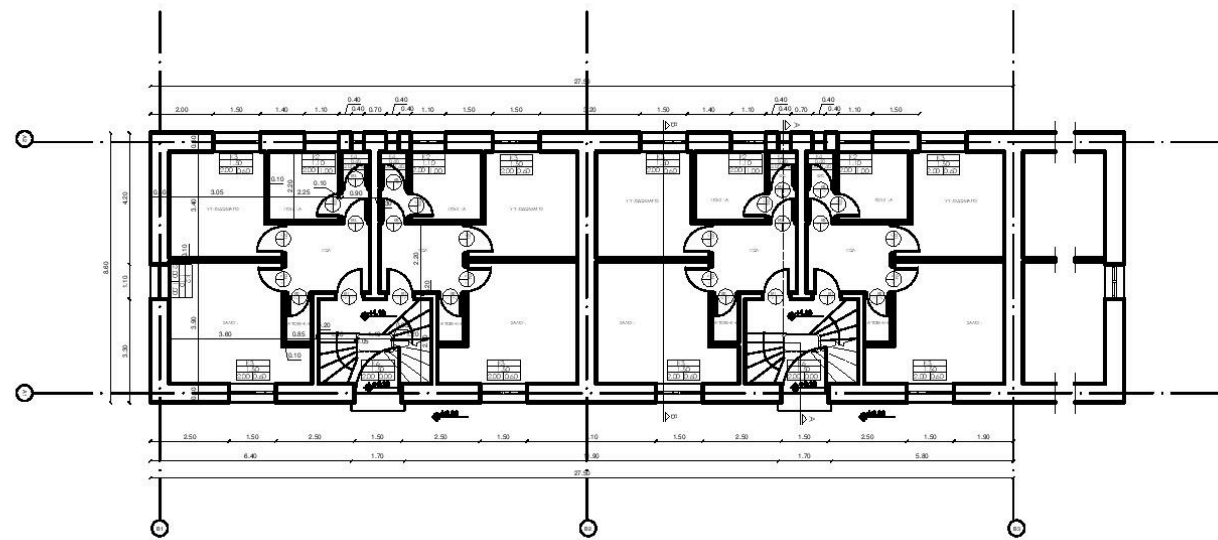
Στο κτήριο Ε' εντός της κατασκευής τοποθετούνται δύο πανοραμικοί ανελκυστήρες στην νότια και δυτική πλευρά της κατασκευής, και κλιμακοστάσιο κατασκευασμένο με μεταλλικά στοιχεία και υπενδεδυμένο με ξύλινη επιφάνεια. Τα δάπεδα είναι βιομηχανικά και στις οροφές τοποθετούνται οι εγκαταστάσεις αερισμού, κλιματισμού και φωτισμού.

Στο κτήριο Ζ' γίνονται δύο κατασκευές αντιδιαμετρικές και μεταξύ τους αντικατοπτρικές. Εντός των κατασκευών τοποθετούνται από έναν πανοραμικό ανελκυστήρα και δίπλα κλιμακοστάσιο μεταλλικής κατασκευής υπενδεδυμένο με πλάκες σκυροδέματος. Όπου υπάρχουν γεφυρώσεις είναι μεταλλικές με στηθαίο από υαλοπέτασμα και μεταλλικούς χειρολισθήρες. Τα δάπεδα είναι και σε αυτή την περίπτωση βιομηχανικά όπως επίσης ακολουθεί η ίδια λογική και στις οροφές.

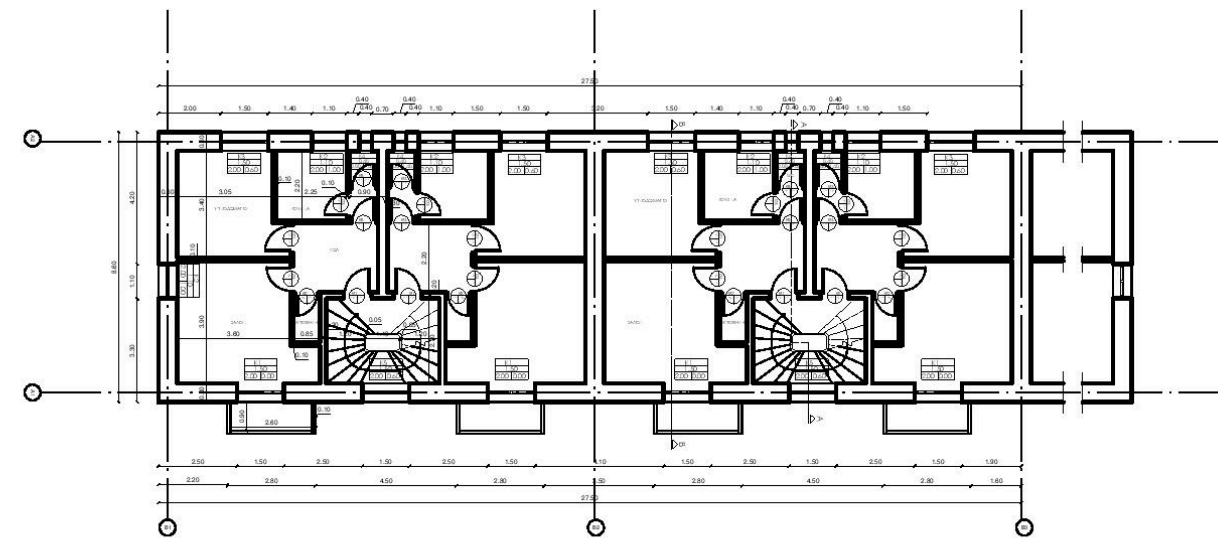


Εικόνα 71: Λεπτομέρεια μεταλλικής κατασκευής

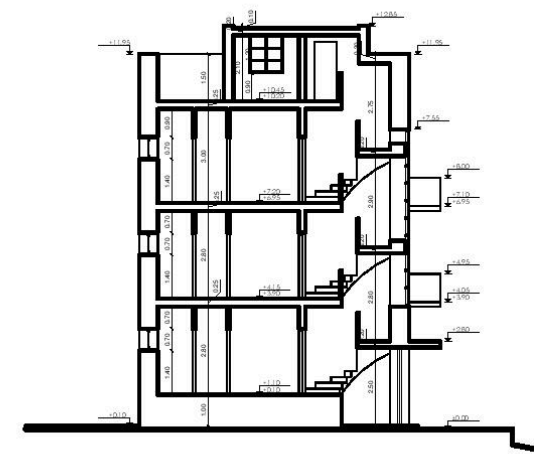
Σχέδια αποτύπωσης



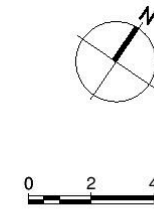
ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ



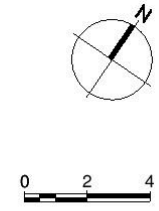
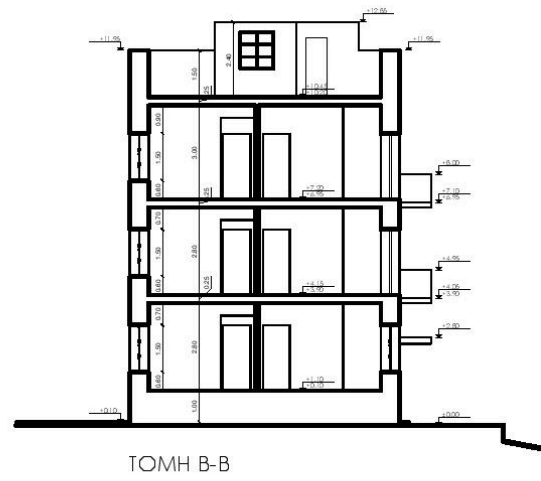
ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ



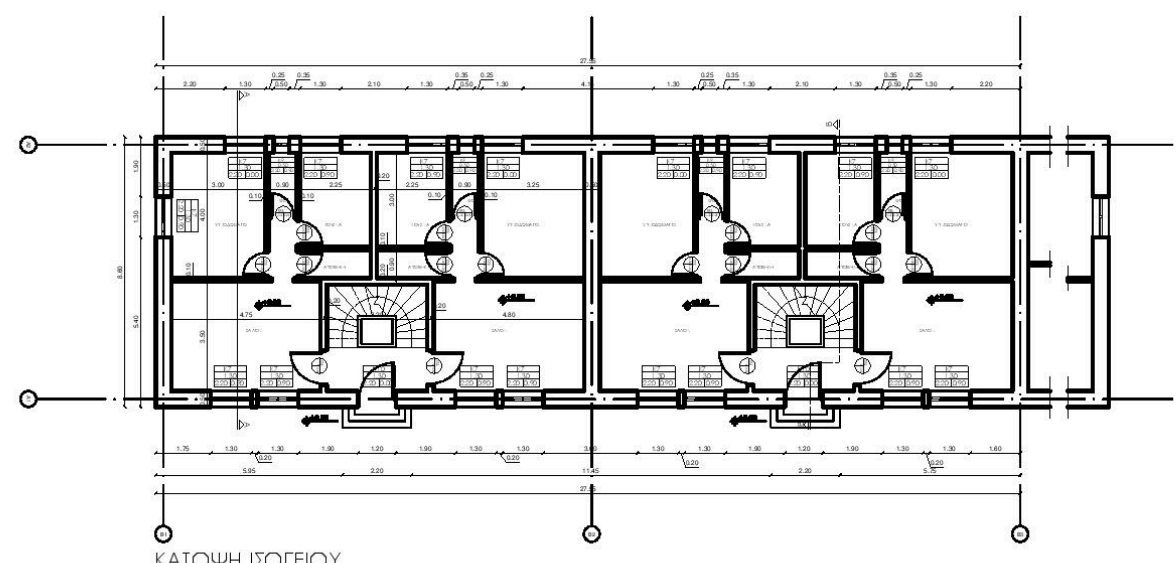
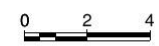
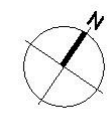
ΤΟΜΗ Α-Α



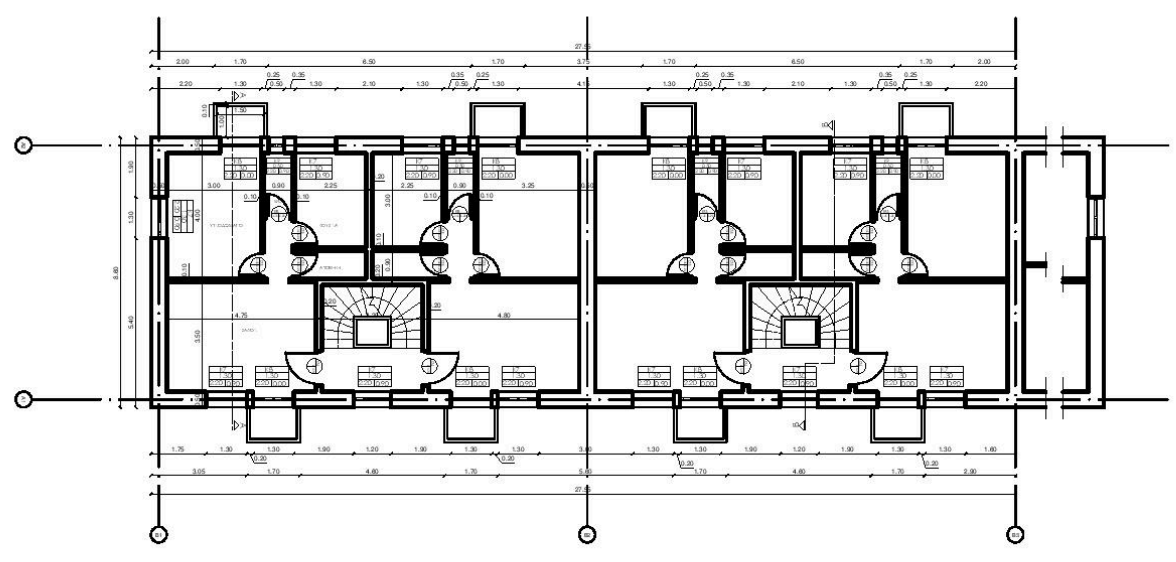
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ: Α01



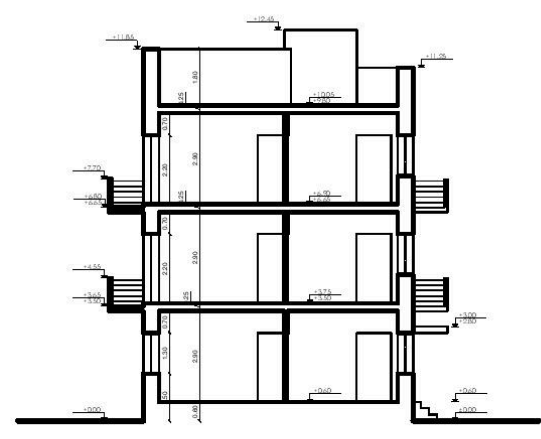
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ: Α02



ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

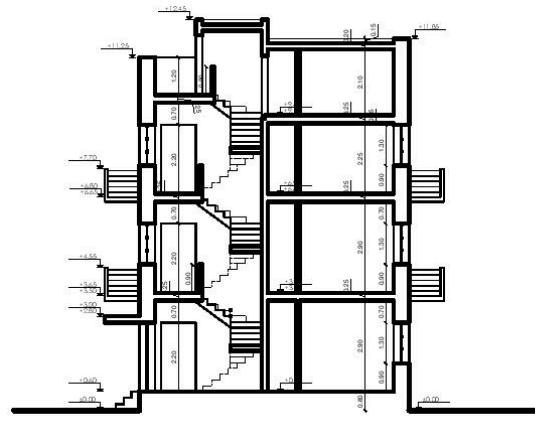


ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

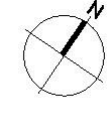


ΤΟΜΗ Α-Α

ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ: Α03



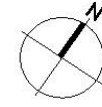
ΤΟΜΗ Β-Β



ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

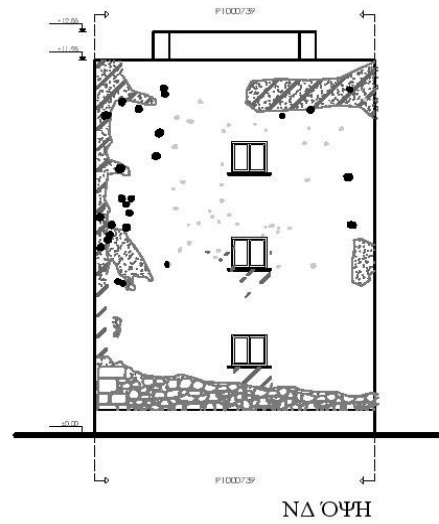
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ: A04

Σχέδια παθολογίας

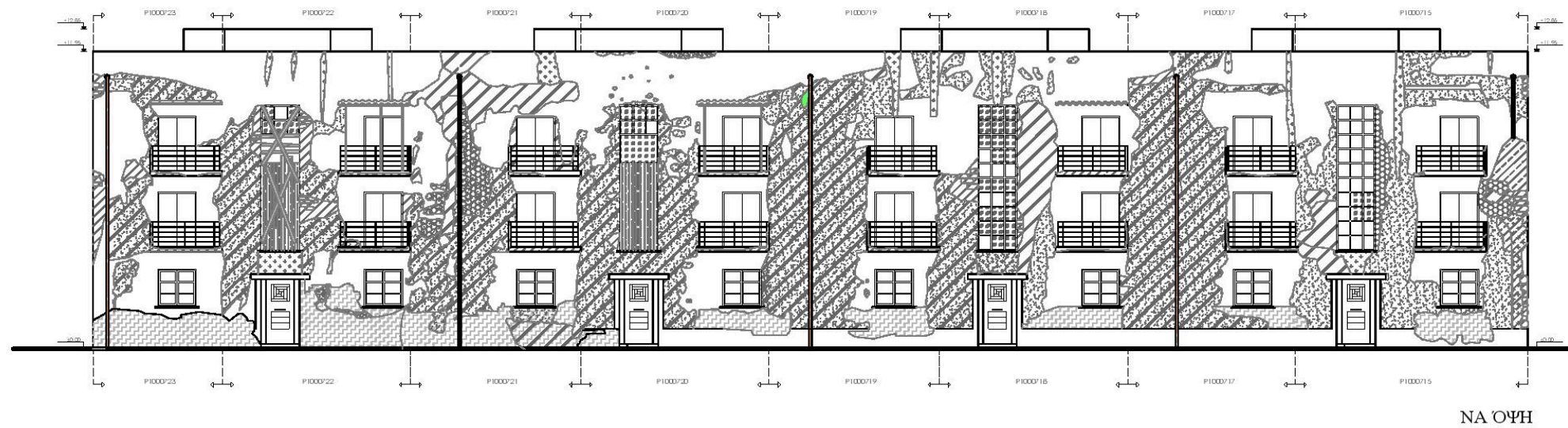


0 2 4

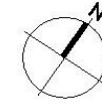
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ



- | | |
|--------------------------------------|--|
| ΟΞΕΙΔΩΣΗ ΣΙΔΗΡΟΥ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΛΩΡΙΔΑΣ |
| ΑΠΟΓΥΜΝΩΣΗ ΟΠΛΙΣΜΟΥ | ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΣΙΜΕΝΤΟΚΟΝΙΑ |
| ΑΠΟΣΑΘΡΩΣΗ ΤΟΥΒΛΟΥ, ΑΡΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΤΡΑΣ | ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΜΕ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ |
| ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΣ |
| ΑΠΟΣΑΘΡΩΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΣΠΑΣΜΕΝΟ ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ |
| ΑΠΟΦΟΙΩΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΠΡΟΧΕΙΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ (ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΗΛΙΟ, ΒΡΟΧΗ κ.τ.λ - μεταβλητή) |
| ΑΠΟΚΟΛΛΗΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΟΠΗ |
| ΡΩΓΜΕΣ | ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ (ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΗΛΙΟ, ΒΡΟΧΗ κ.τ.λ - μόνιμη) |
| ΤΡΙΧΟΕΙΔΗΣ ΡΩΓΜΕΣ | ΟΠΗ ΑΠΟ ΣΦΑΙΡΑ |
| ΟΞΕΙΔΩΣΗ ΣΙΔΗΡΟΥ | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ |
| ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ | |

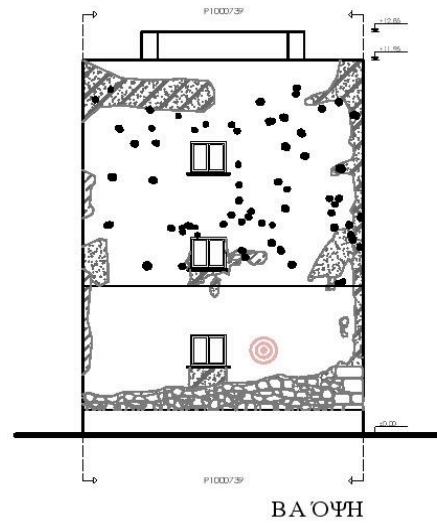


ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ: ΠΘ01



0 2 4

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

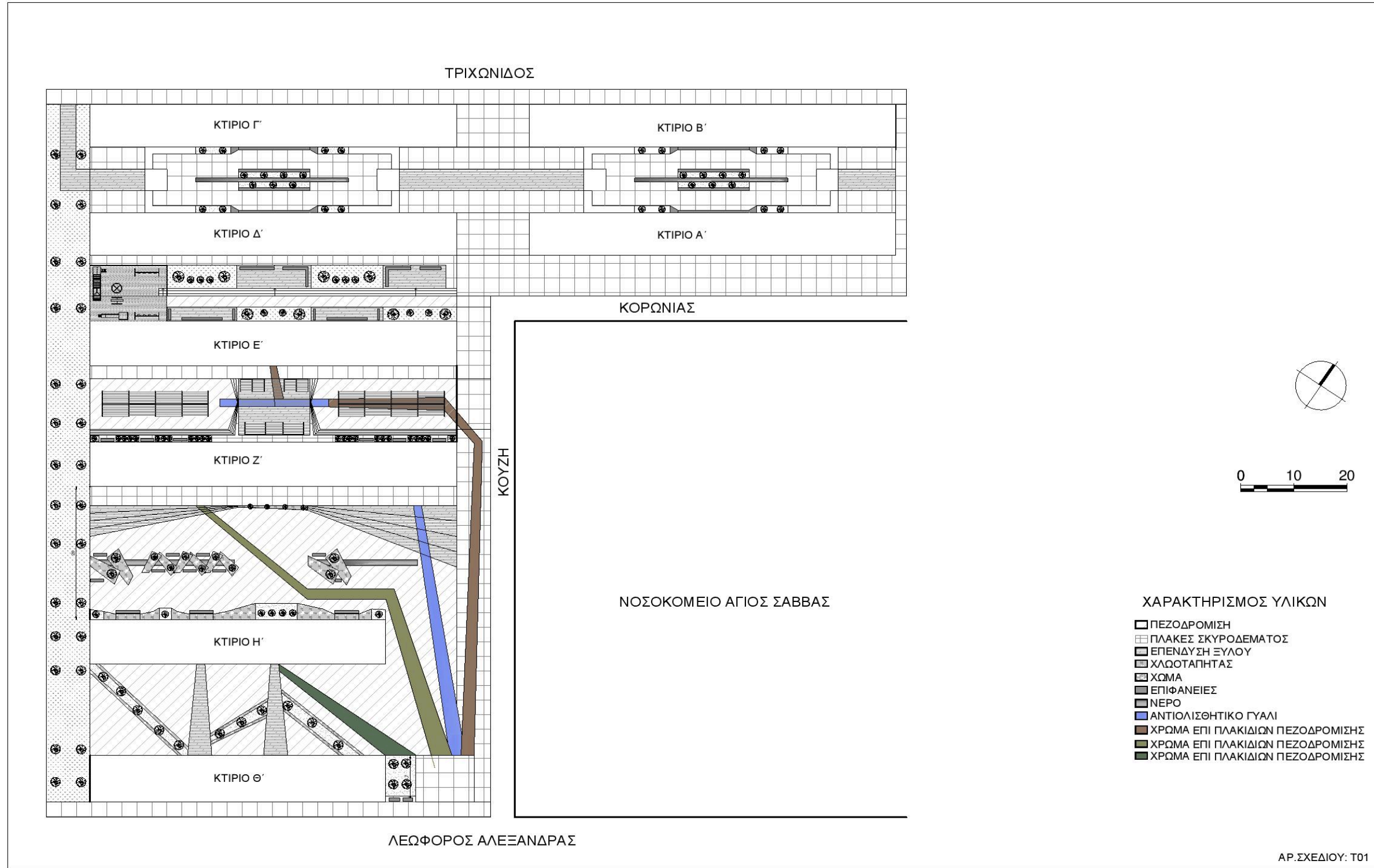


- | | |
|--------------------------------------|--|
| ΟΞΕΙΔΩΣΗ ΣΙΔΗΡΟΥ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΛΩΡΙΔΑΣ |
| ΑΠΟΓΥΜΝΩΣΗ ΟΠΛΙΣΜΟΥ | ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΣΙΜΕΝΤΟΚΟΝΙΑ |
| ΑΠΟΣΑΘΡΩΣΗ ΤΟΥΒΛΟΥ, ΑΡΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΤΡΑΣ | ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΜΕ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ |
| ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΣ |
| ΑΠΟΣΑΘΡΩΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΣΠΑΣΜΕΝΟ ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ |
| ΑΠΟΦΟΙΩΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΠΡΟΧΕΙΡΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ (ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΗΛΙΟ, ΒΡΟΧΗ κ.τ.λ - μεταβλητή) |
| ΑΠΟΚΟΛΗΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ | ΟΠΗ |
| ΡΩΓΜΕΣ | ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ (ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΗΛΙΟ, ΒΡΟΧΗ κ.τ.λ - μόνιμη) |
| ΤΡΙΧΟΕΙΔΗΣ ΡΩΓΜΕΣ | ΟΠΗ ΑΠΟ ΣΦΑΙΡΑ |
| ΟΞΕΙΔΩΣΗ ΣΙΔΗΡΟΥ | ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ |
| ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ | |



ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ: ΠΘ02

Σχέδια πρότασης

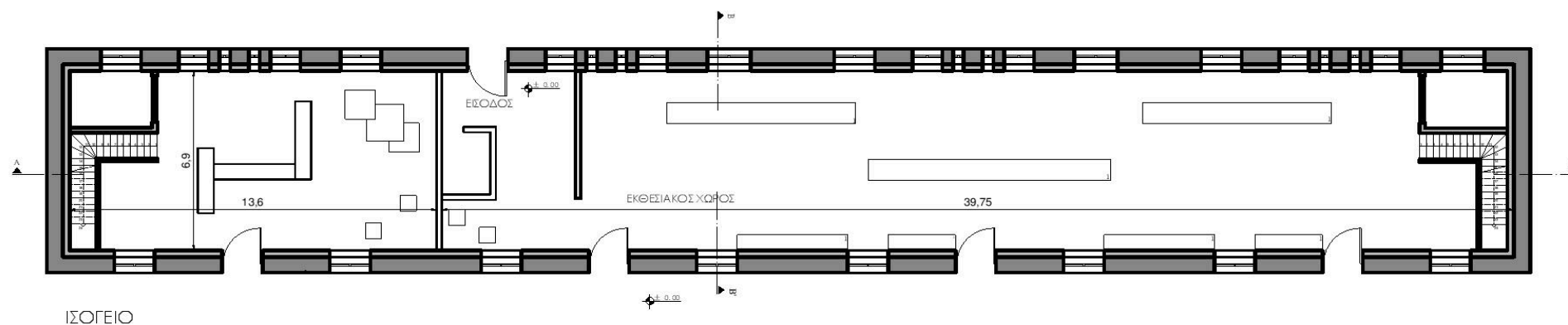
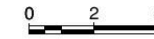


ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

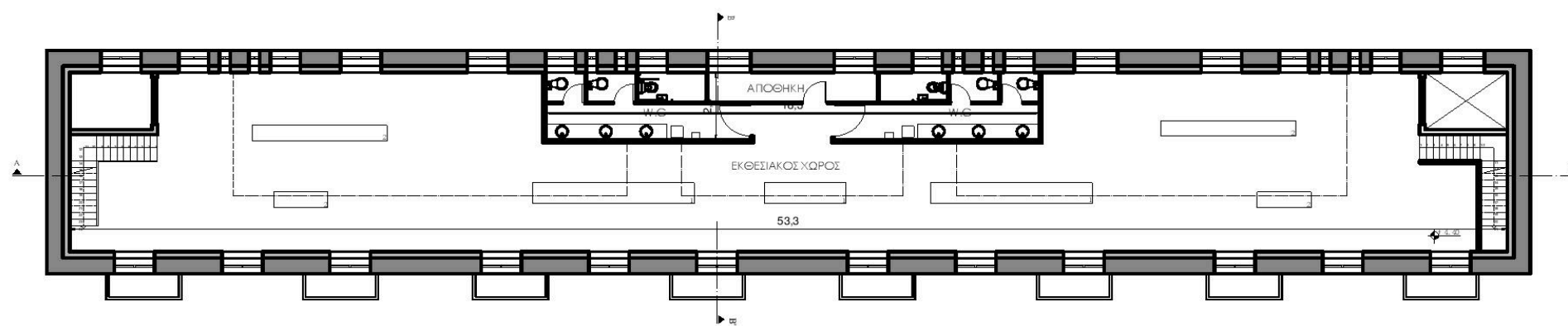
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

- 1 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
- 2 ΔΙΑΣΩΘΕΝΤΑ ΑΡΧΕΙΑ
- 3 ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΗ ΤΥΠΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
- 4 ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ



ΙΣΟΓΕΙΟ



Α' ΟΡΟΦΟΣ

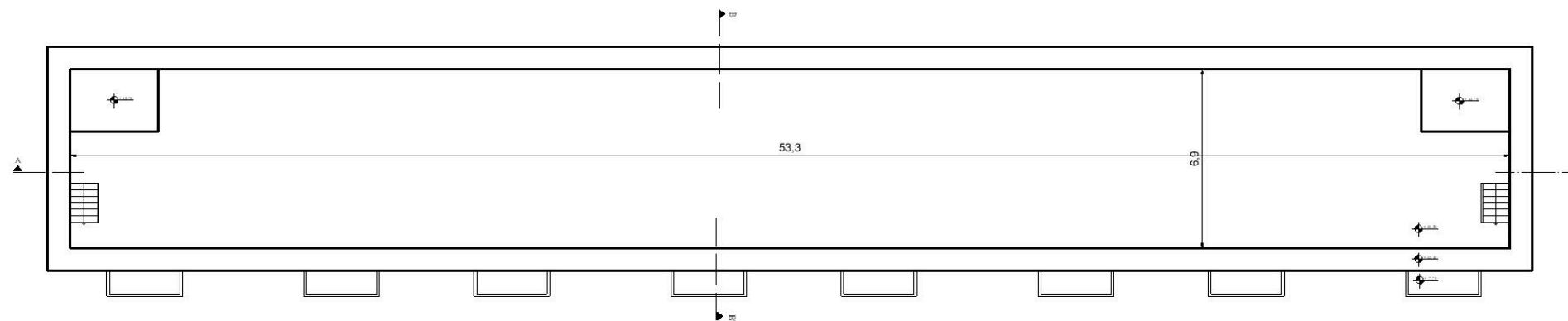
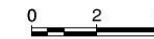
ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ01

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

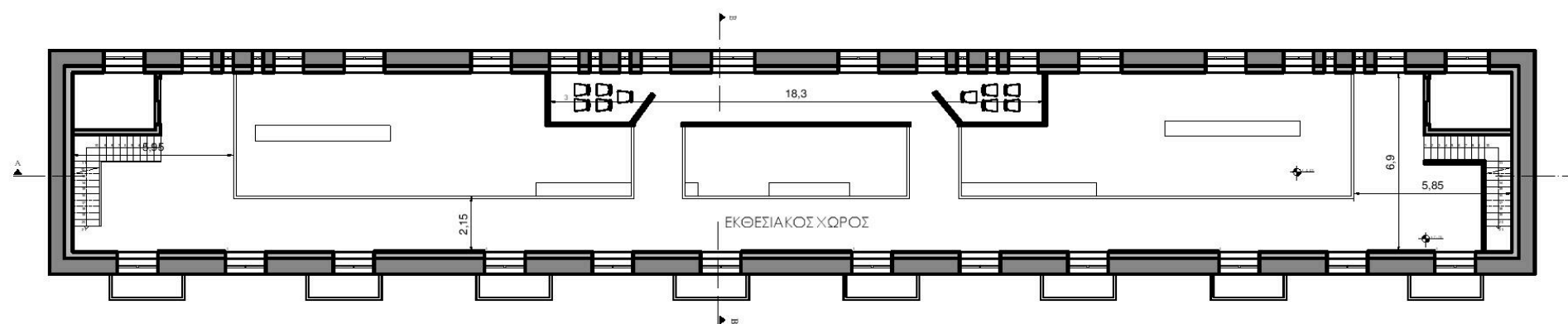
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ

- 1 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
- 2 ΔΙΑΣΩΘΕΝΤΑ ΑΡΧΕΙΑ
- 3 ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΗ ΤΥΠΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
- 4 ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

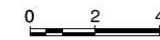


ΔΩΜΑ



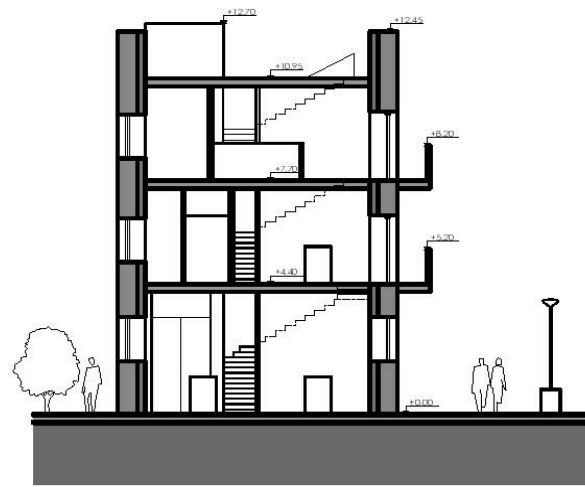
Β' ΟΡΟΦΟΣ

ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ02

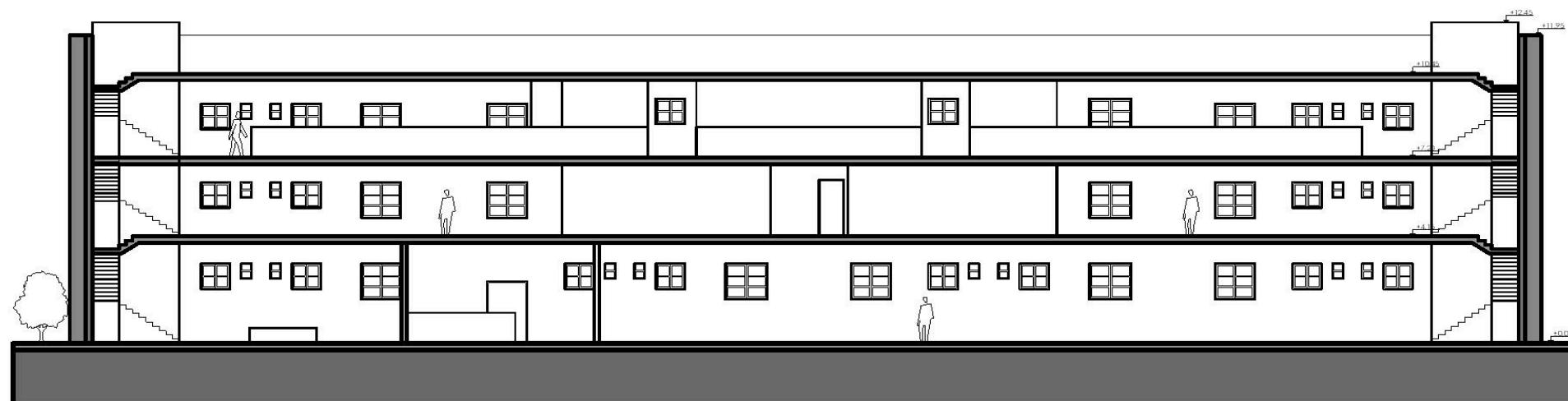


ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΠΛΑΚΕΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
- ΕΔΑΦΟΣ



TOMH B-B'



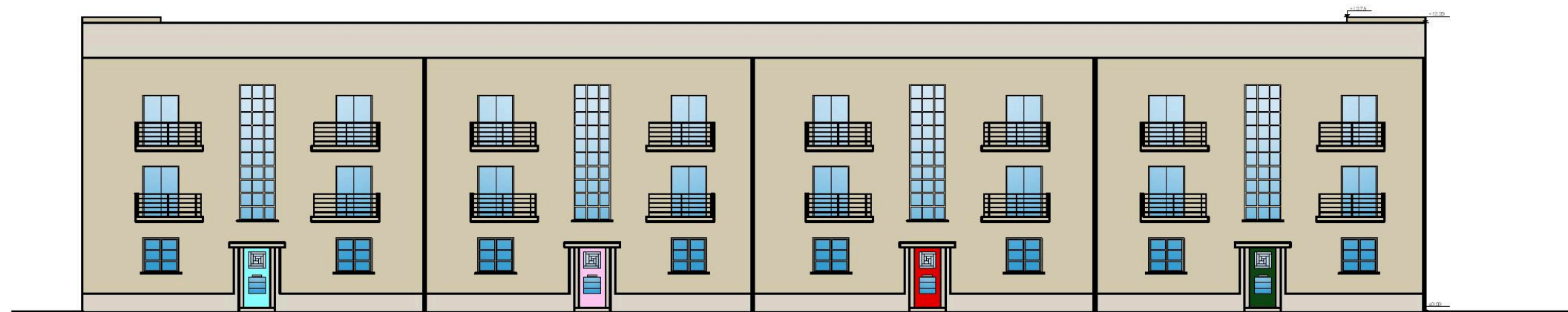
TOMH A-A'

ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ03

0 2 4

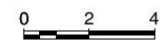
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ



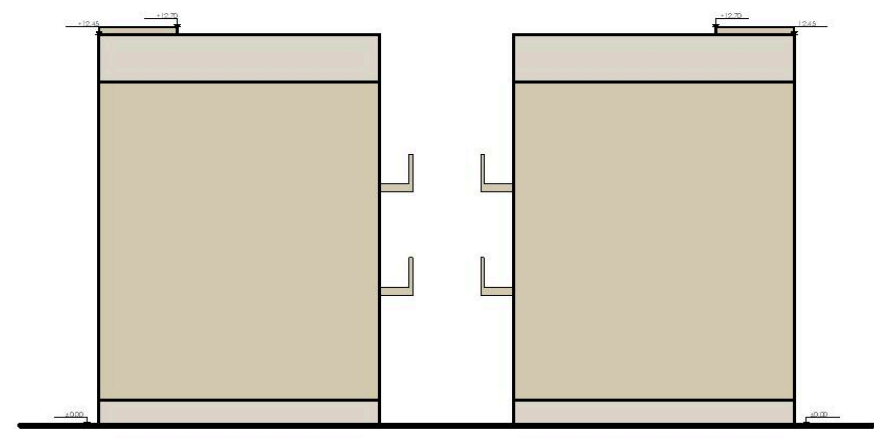
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ04



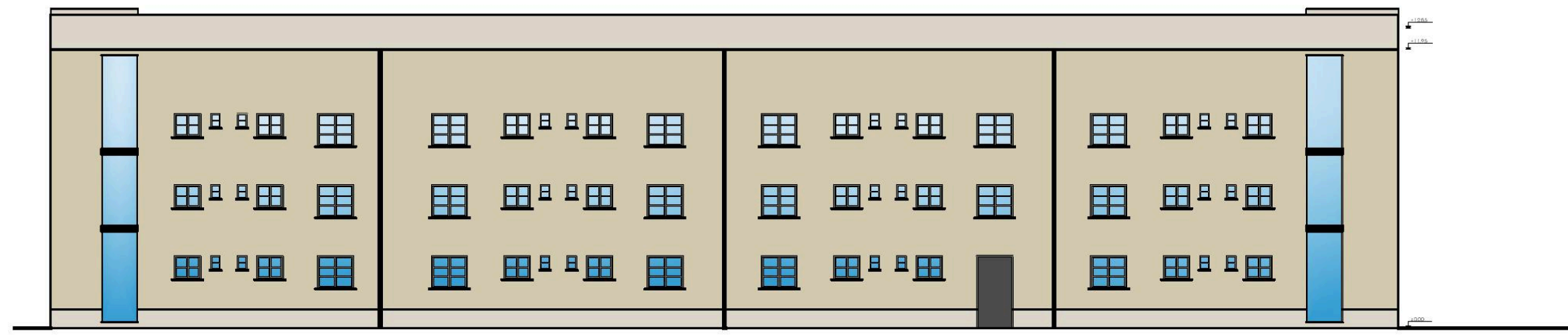
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ



ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

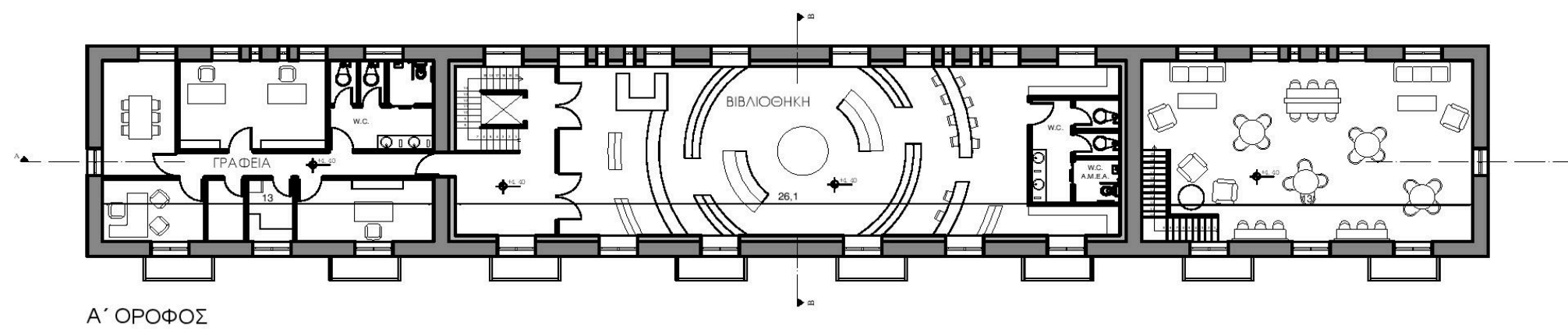
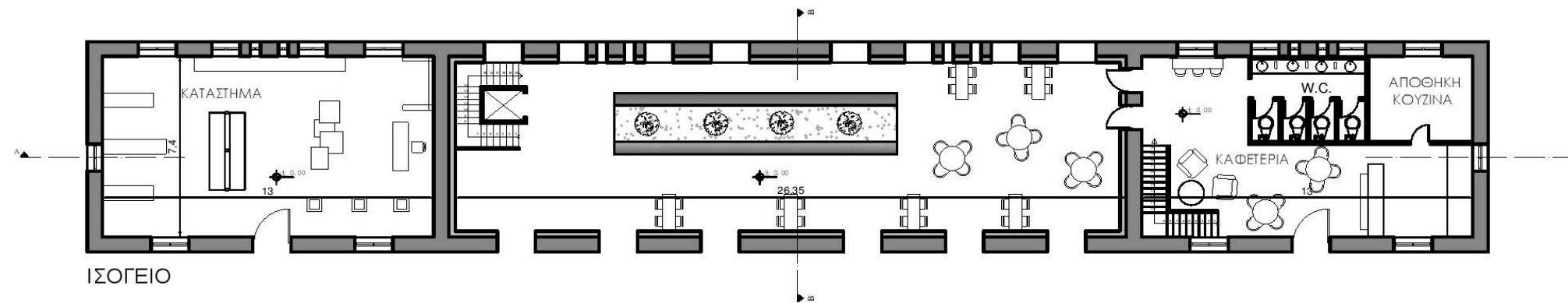
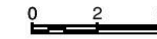


ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΤΙΡΙΟ Θ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ05

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



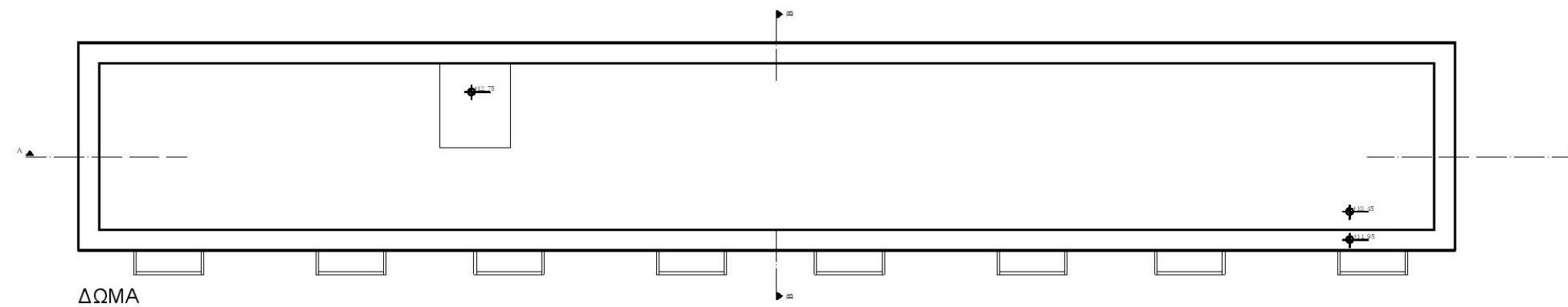
ΚΤΙΡΙΟ Η΄
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ06

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

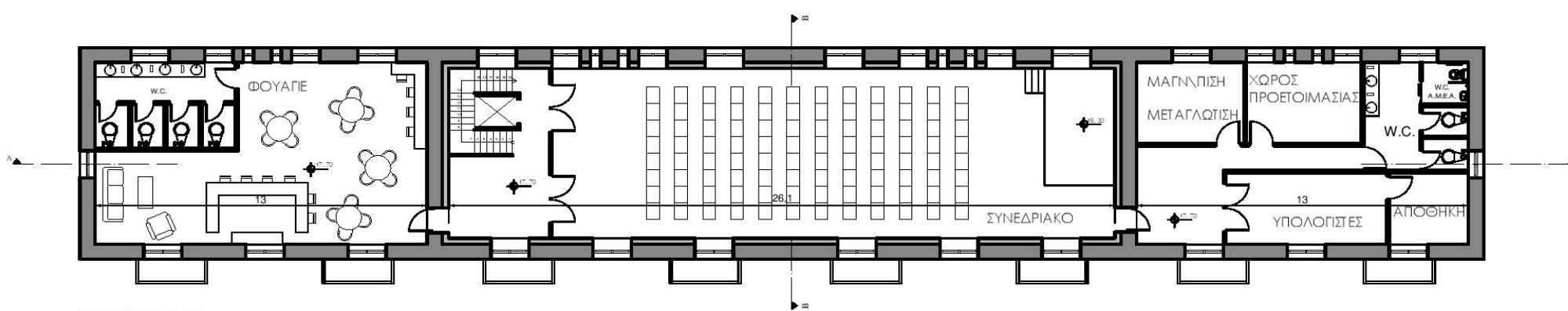
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



0 2 4

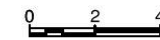


ΔΩΜΑ



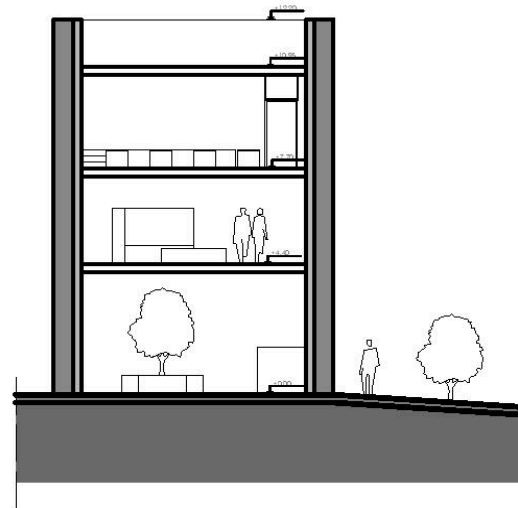
Β' ΟΡΟΦΟΣ

ΚΤΙΡΙΟ Η'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ07



ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΠΛΑΚΕΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
- ΕΔΑΦΟΣ



TOMH B-B'



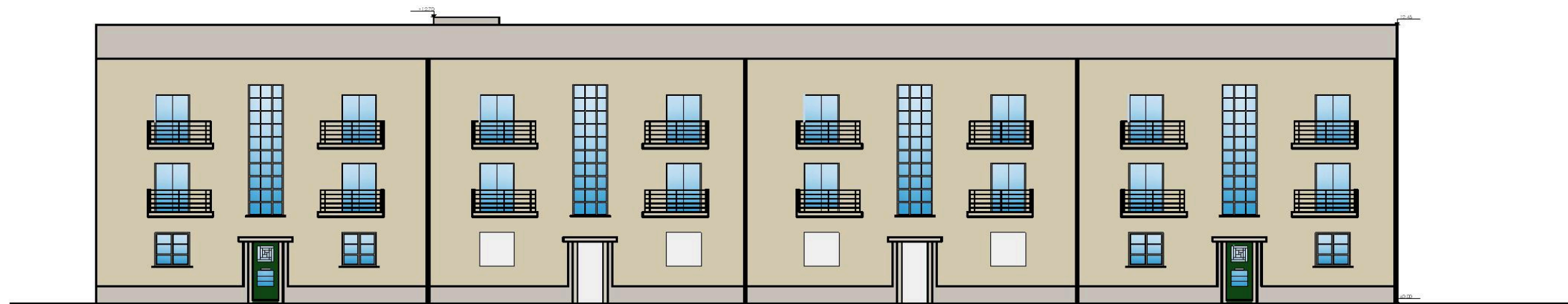
TOMH A-A'

ΚΤΙΡΙΟ Η'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ08

0 2 4

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΞΥΛΙΝΗ ΠΟΡΤΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ



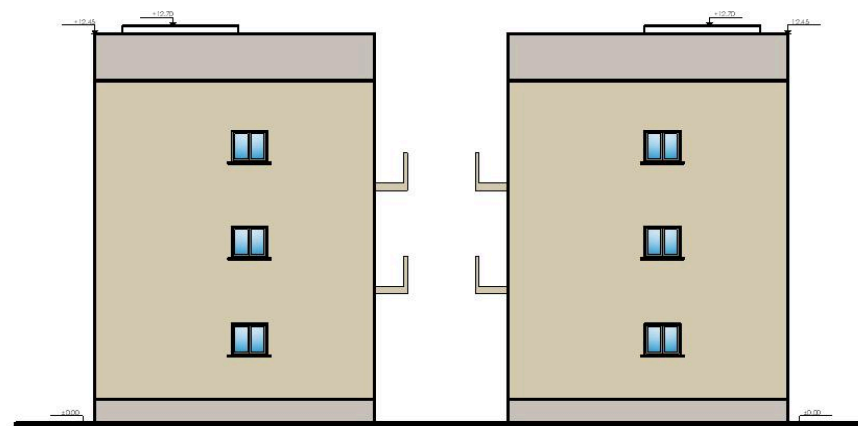
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΤΙΡΙΟ Η΄
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ09



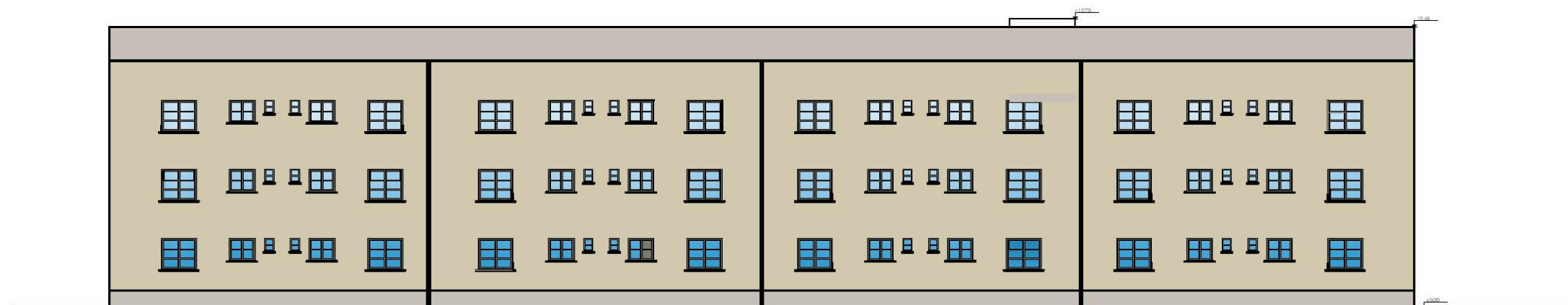
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΞΥΛΙΝΗ ΠΟΡΤΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΓΚΡΙ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ



ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ



ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

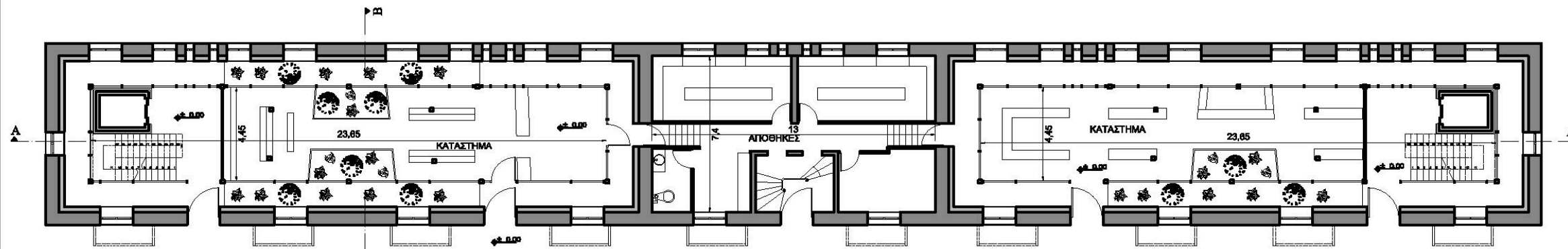
ΚΤΙΡΙΟ Η'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ10

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

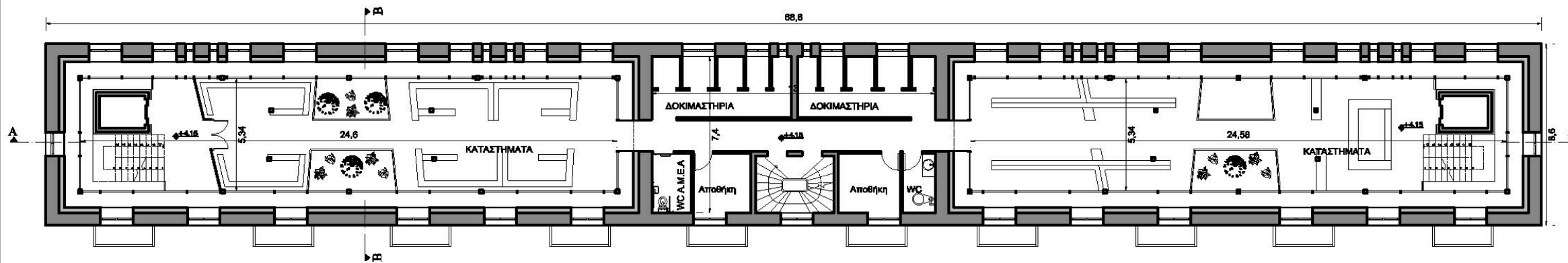
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



0 2 4



ΙΣΟΓΕΙΟ



Α΄ ΟΡΟΦΟΣ

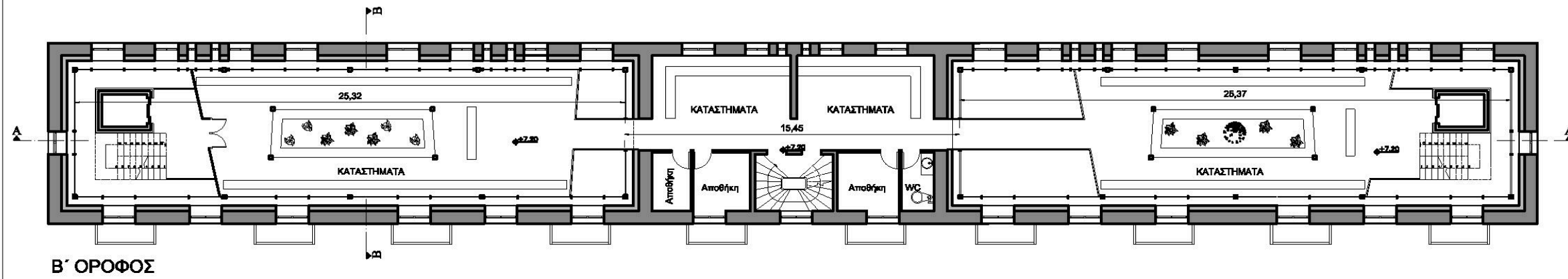
ΚΤΙΡΙΟ Ζ΄
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ11

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

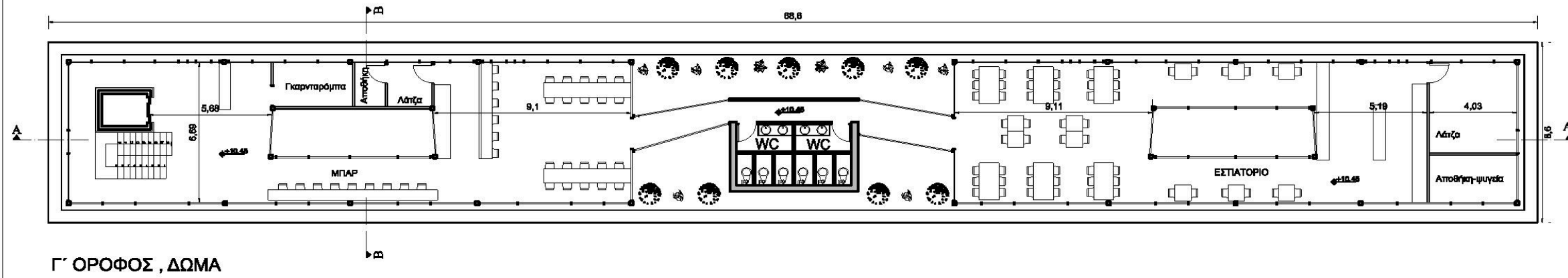
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



0 2 4



Β' ΟΡΟΦΟΣ

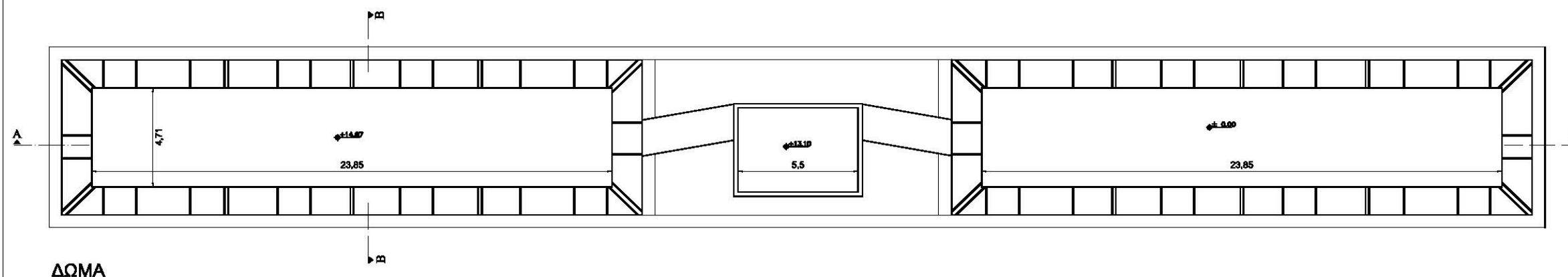


Γ' ΟΡΟΦΟΣ , ΔΩΜΑ

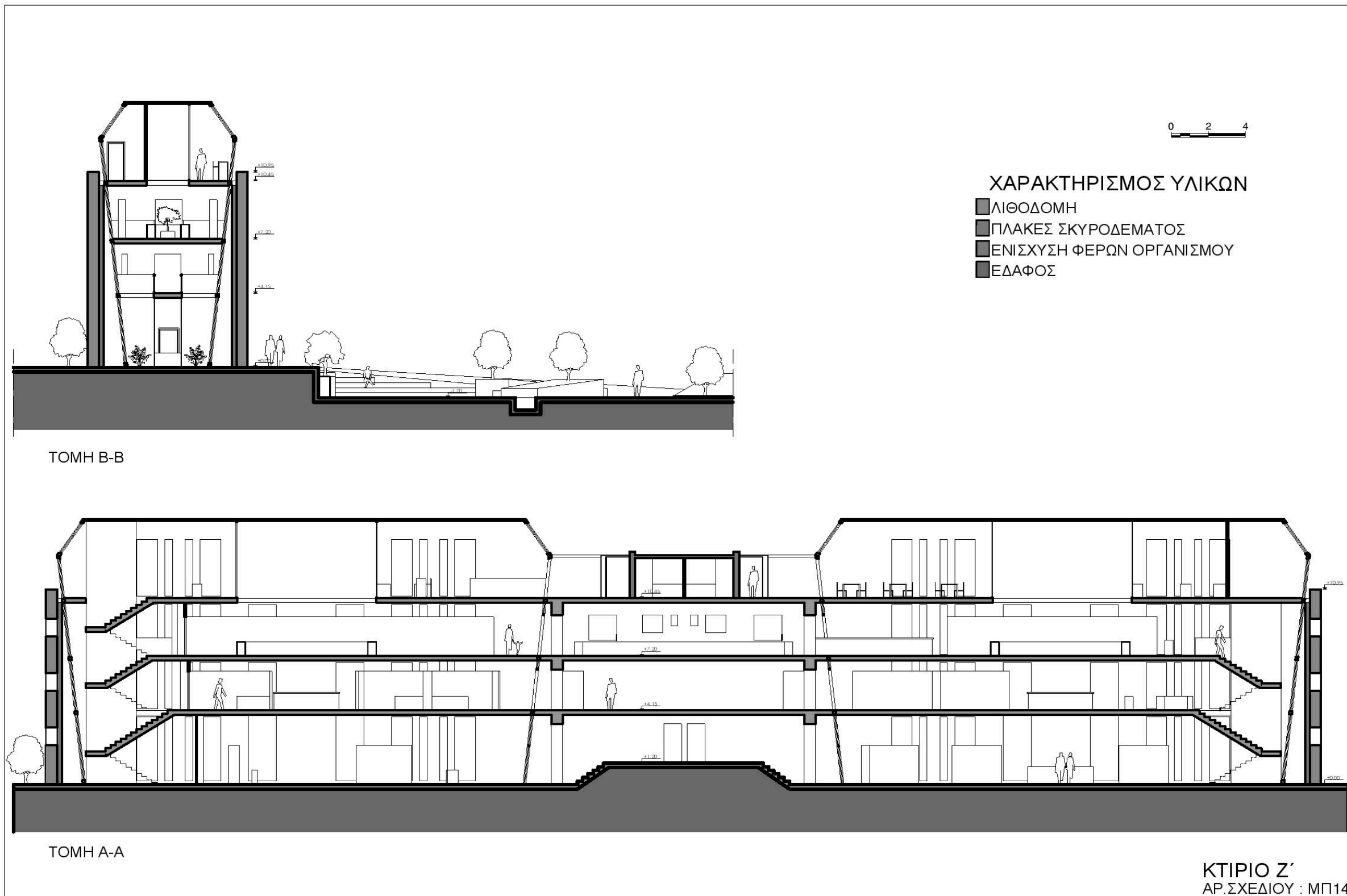
ΚΤΙΡΙΟ Ζ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ12

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



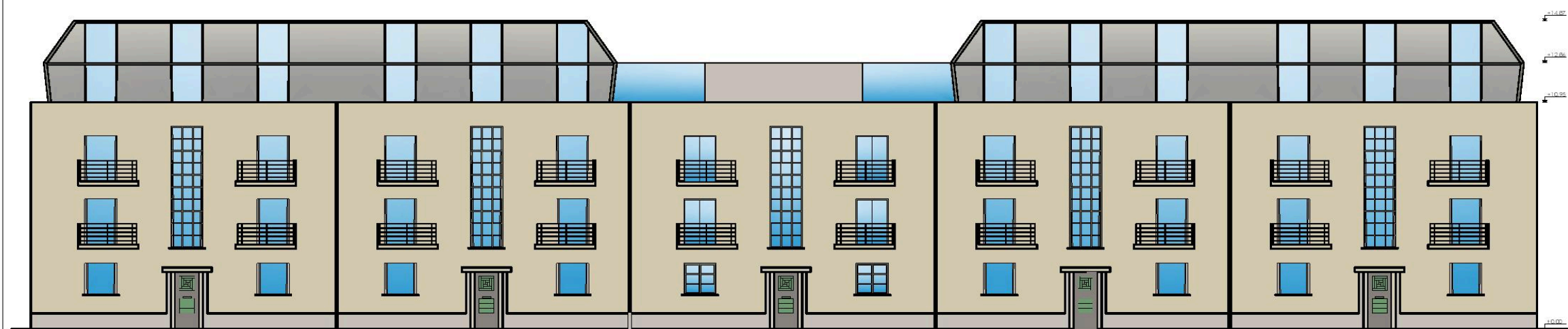
ΚΤΙΡΙΟ Ζ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ13



0 2 4

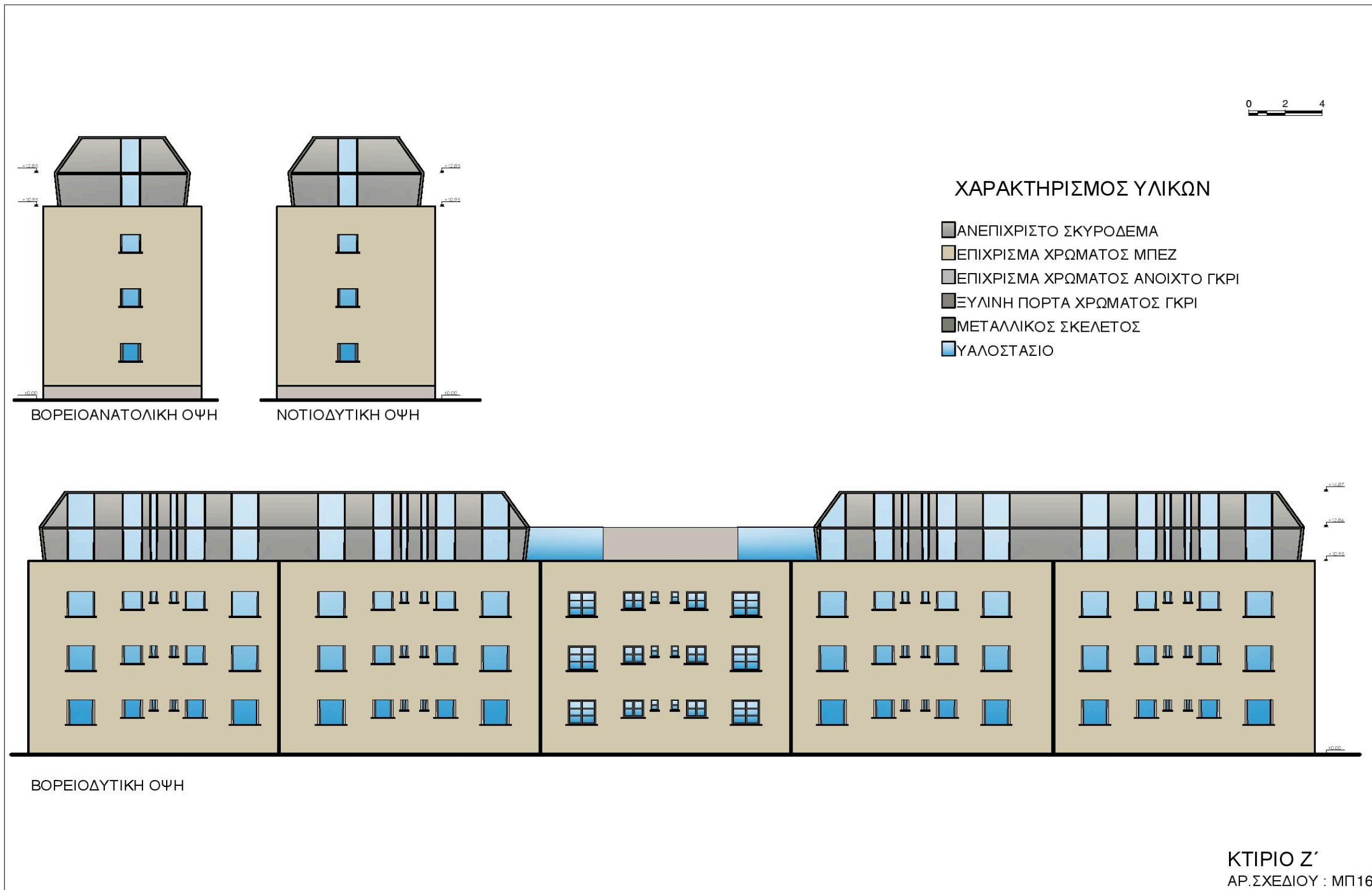
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΞΥΛΙΝΗ ΠΟΡΤΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΓΚΡΙ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ



ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΤΙΡΙΟ Ζ'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ15

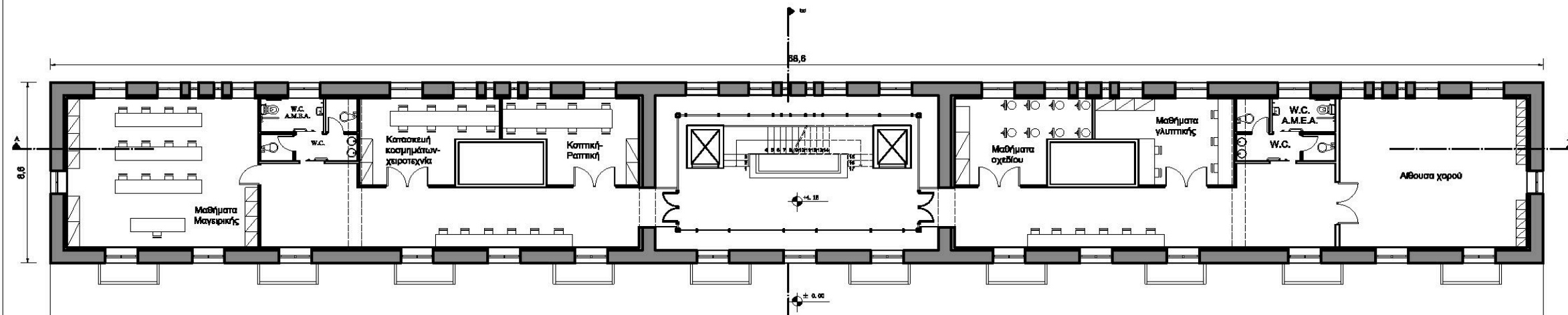


ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

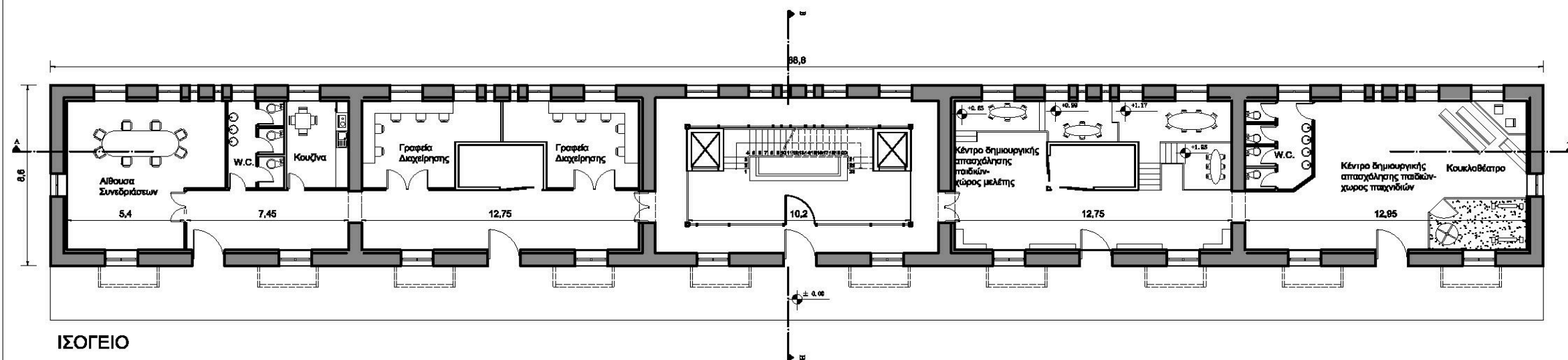
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



0 2 4



Α' ΟΡΟΦΟΣ

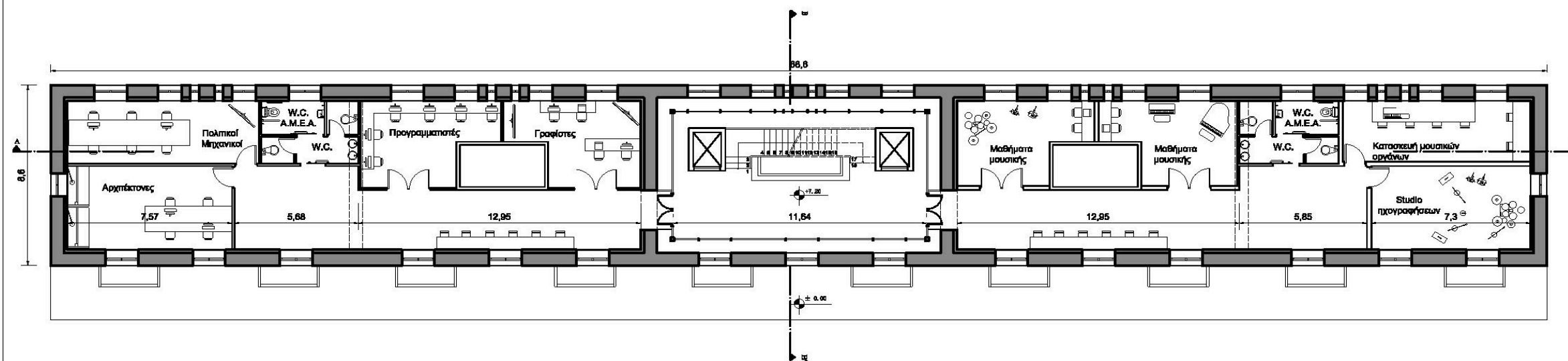
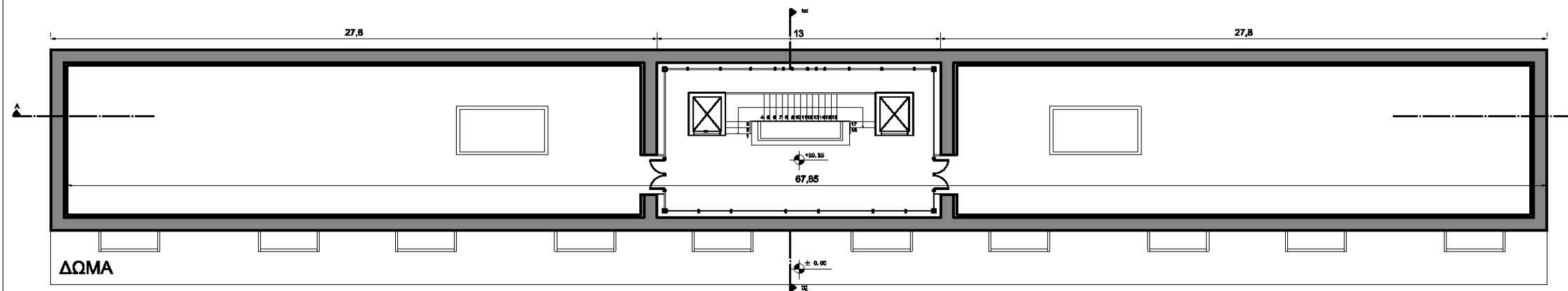
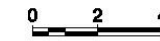
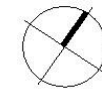


ΙΣΟΓΕΙΟ

ΚΤΙΡΙΟ Ε'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ17

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

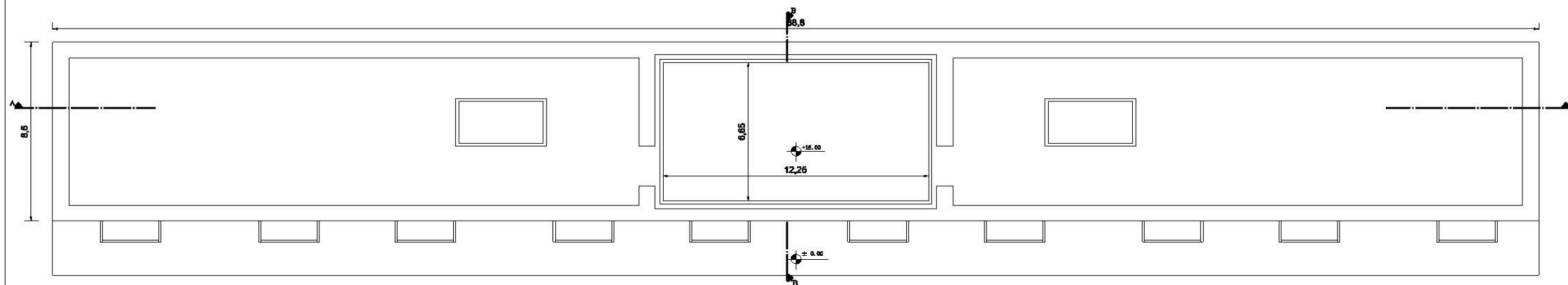
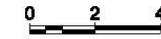
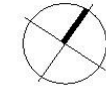
- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ



ΚΤΙΡΙΟ Ε'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ18

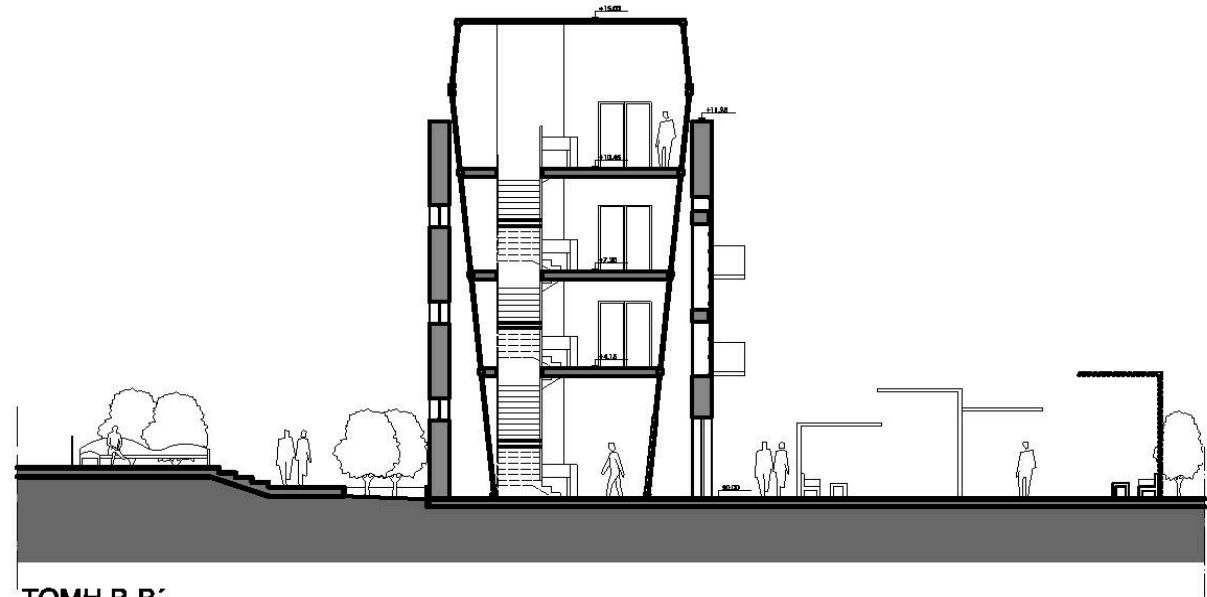
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ

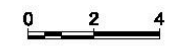


ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ

ΚΤΙΡΙΟ Ε'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ19

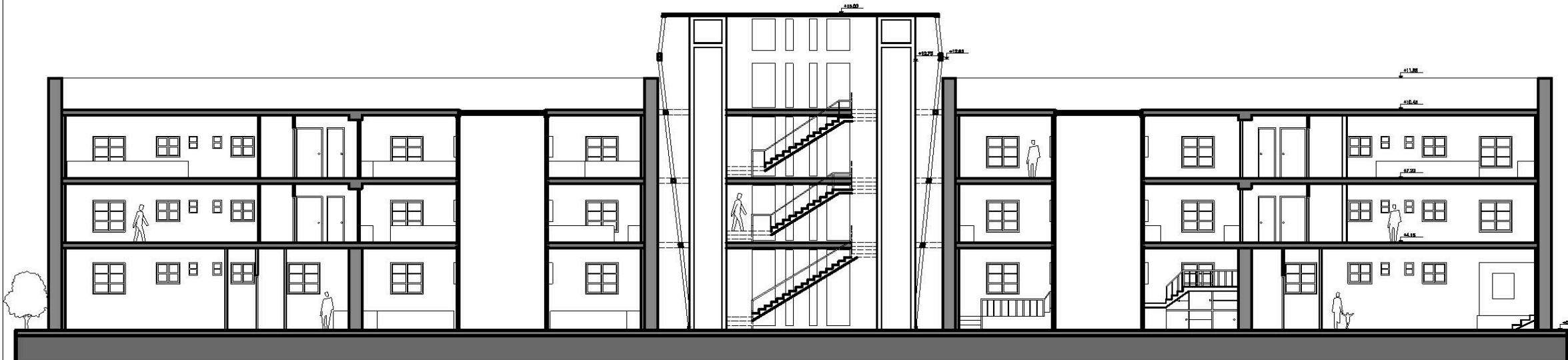


TOMH B-B'



ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΠΛΑΚΕΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
- ΕΔΑΦΟΣ



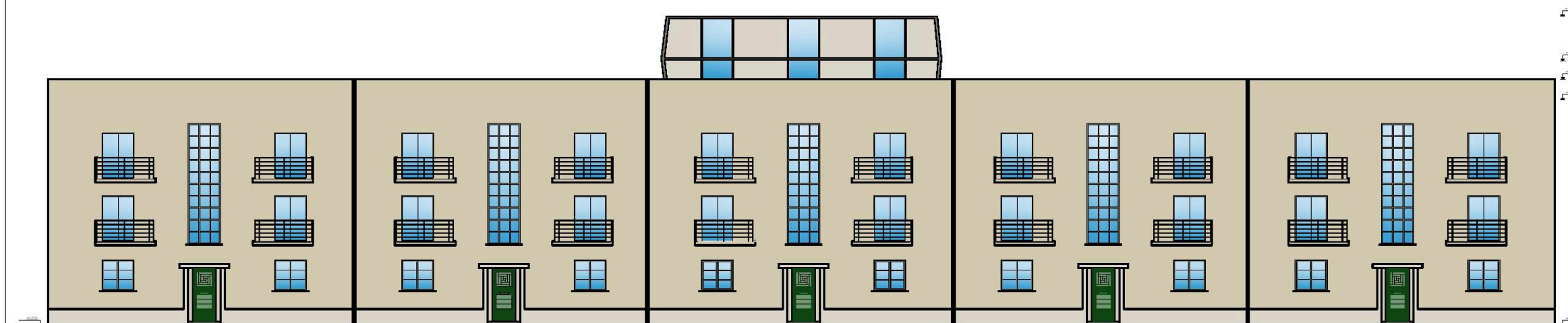
TOMH A-A'

ΚΤΙΡΙΟ Ε'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ20

0 2 4

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

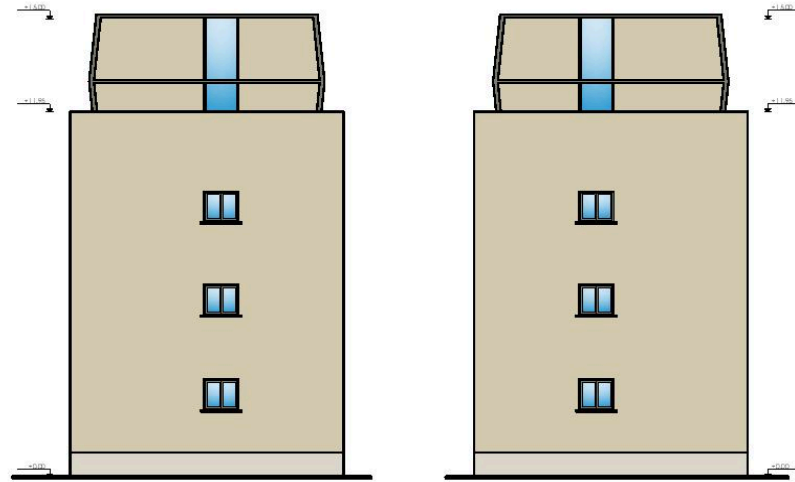
- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΞΥΛΙΝΗ ΠΟΡΤΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΓΚΡΙ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ



ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΘΨΗ

ΚΤΙΡΙΟ Ε'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ21

0 2 4

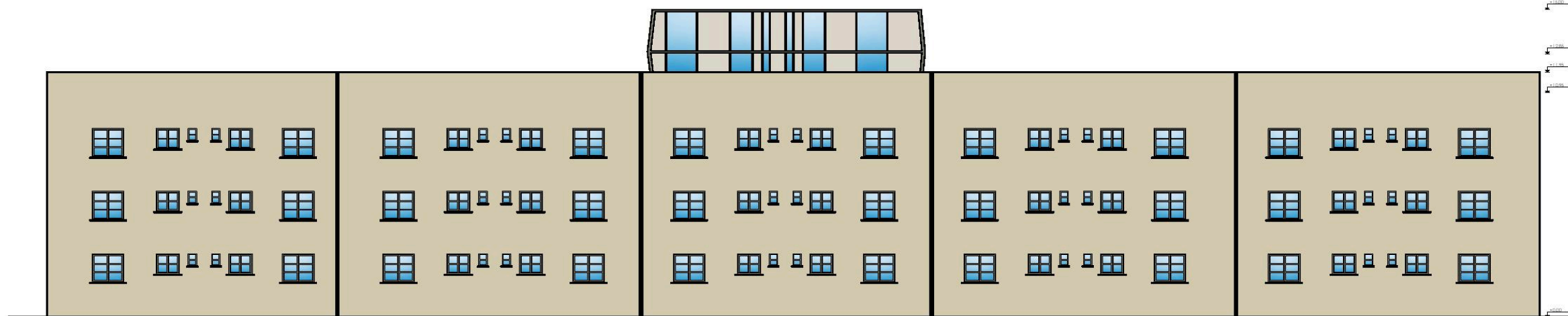


ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΑΝΕΠΙΧΡΙΣΤΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΚΡΙ
- ΞΥΛΙΝΗ ΠΟΡΤΑ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΓΚΡΙ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ

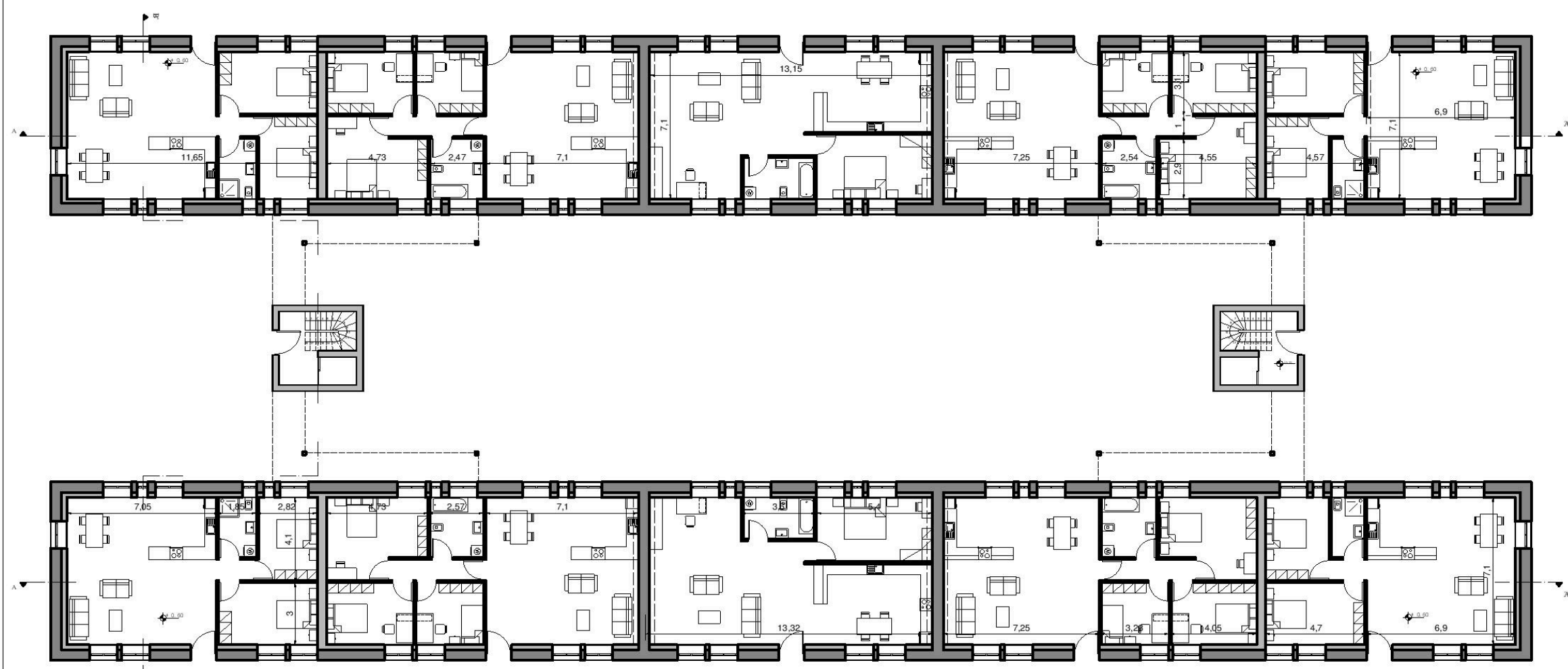


ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΤΙΡΙΟ Ε'
ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ22

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ



ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΤΙΡΙΑ Α', Β', Γ', Δ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ23

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ



0 2 4



ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

ΚΤΙΡΙΑ Α', Β', Γ', Δ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ24

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΗΕΑ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

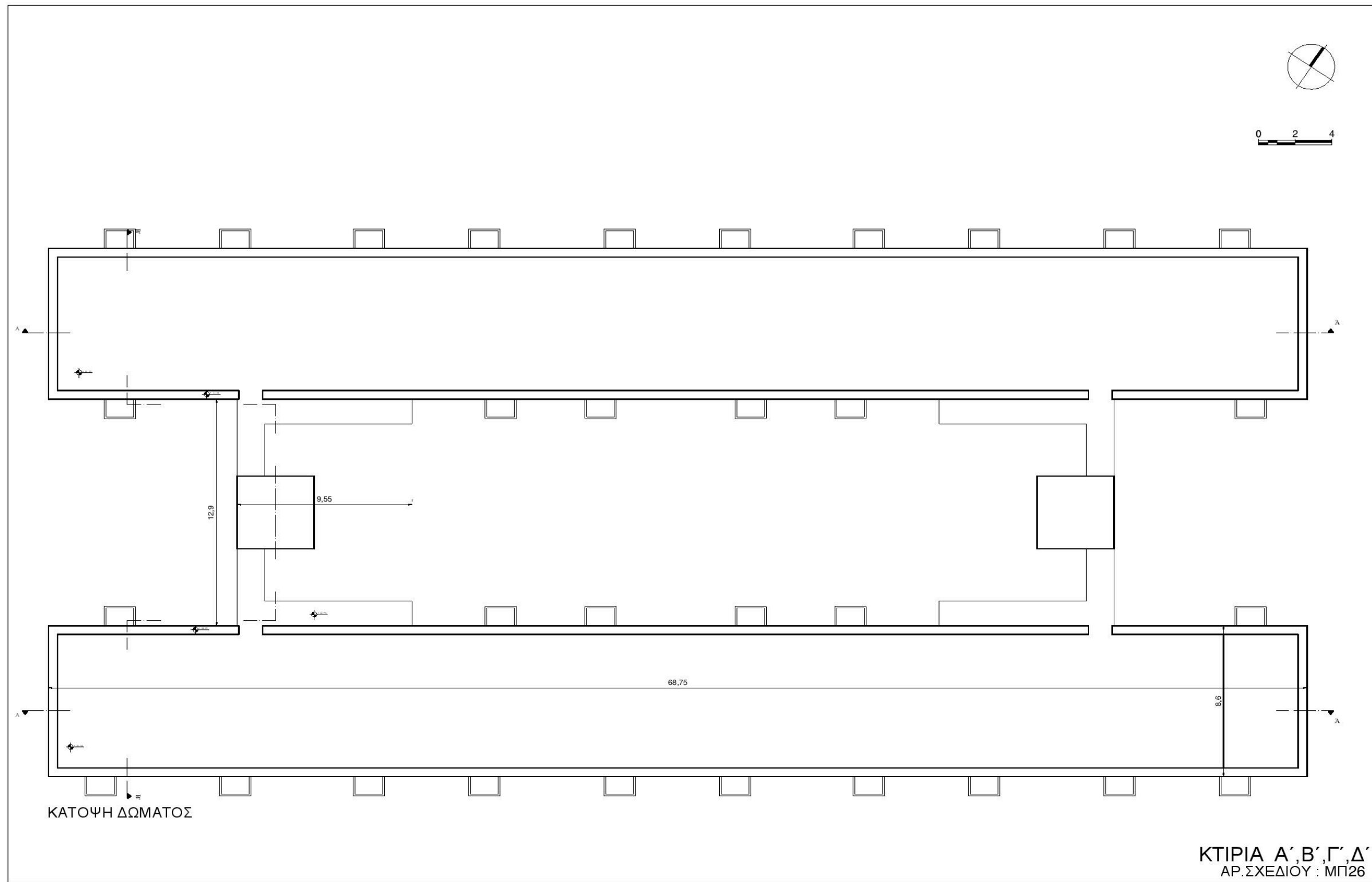


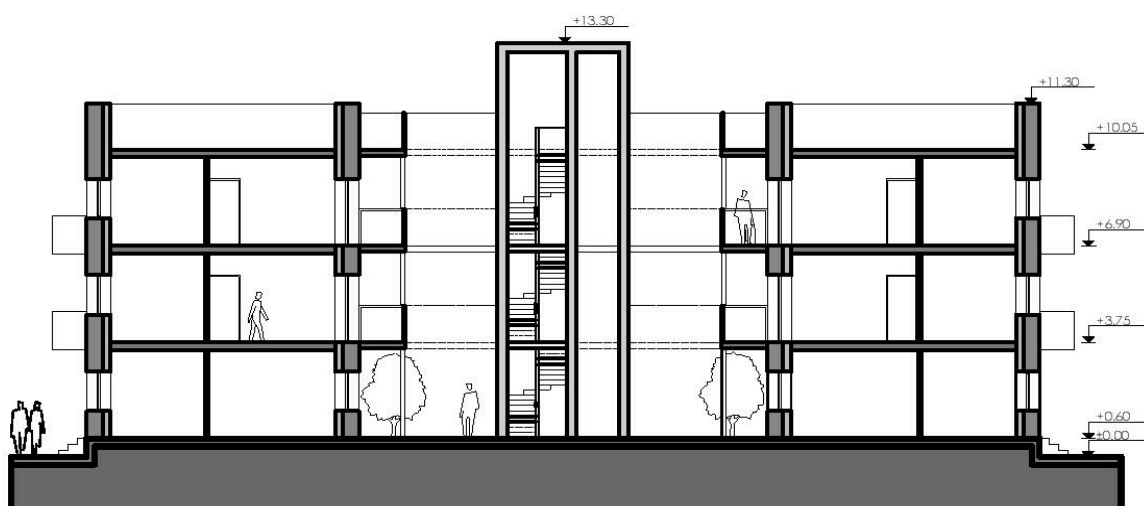
0 2 4



ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ Β' ΟΡΟΦΟΥ

ΚΤΙΡΙΑ Α', Β', Γ', Δ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ25

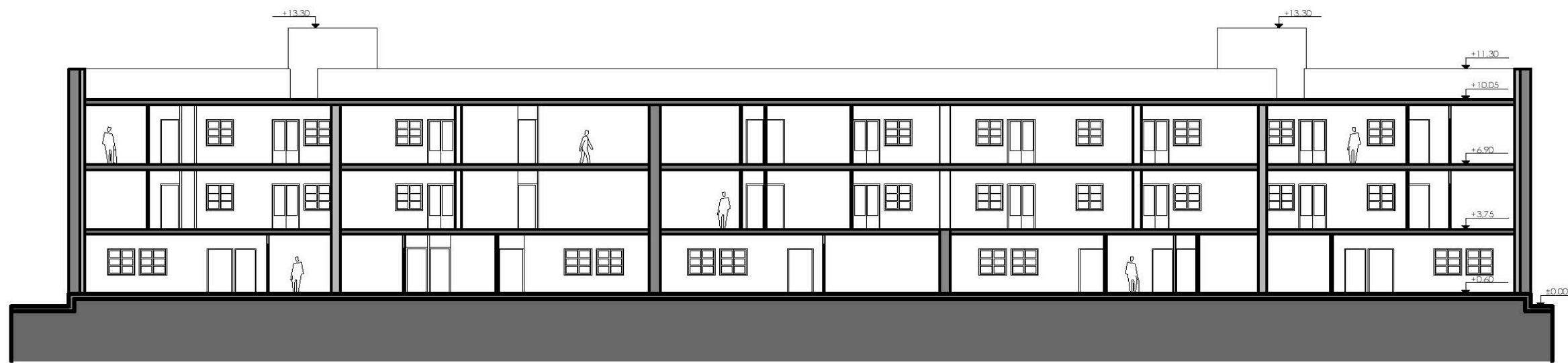




TOMH B-B

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- ΠΛΑΚΕΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ
- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
- ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΛΑΙΣΙΟΜΕΝΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΡΑΧΝΗ
- ΕΔΑΦΟΣ



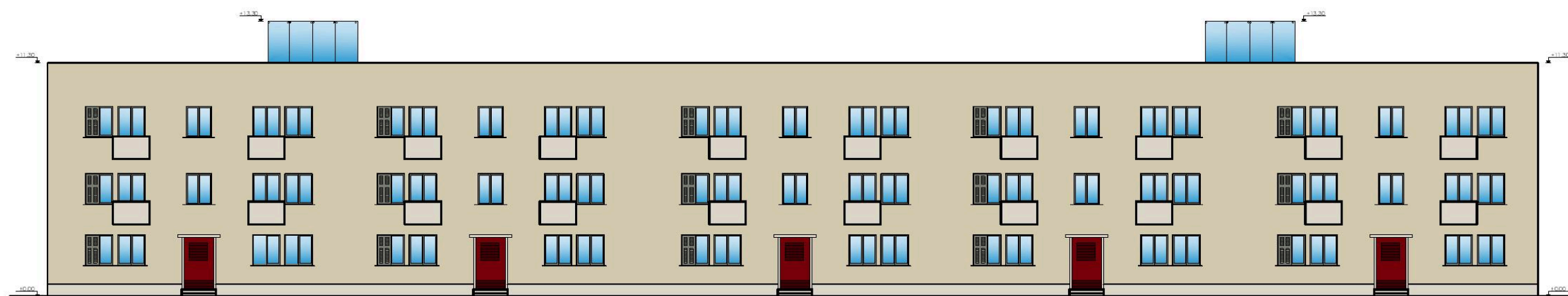
TOMH A-A

ΚΤΙΡΙΑ Α', Β', Γ', Δ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ27



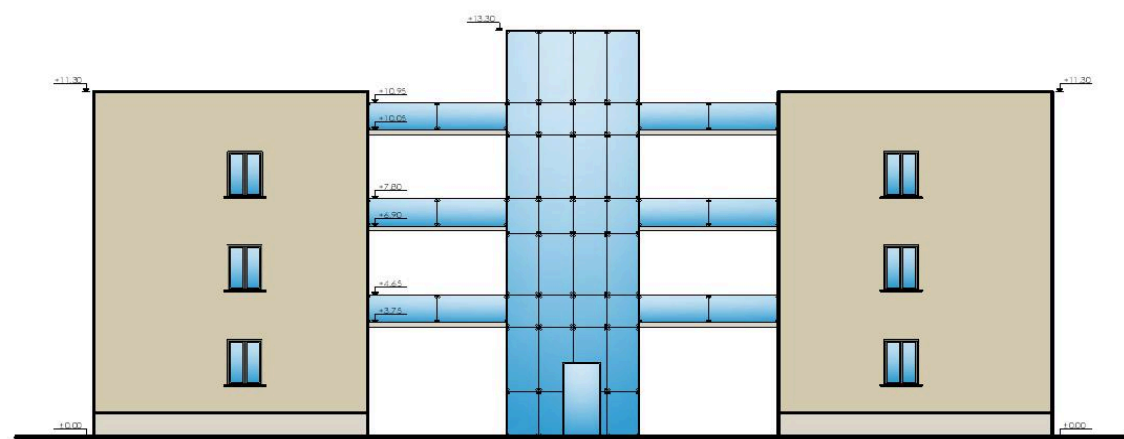
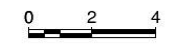
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

- ΟΡΘΟΜΑΡΜΑΡΩΣΗ
- ΤΕΜΝΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ ΔΙΠΛΗΣ ΟΨΗΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ SPIDER
- ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΘΥΡΑ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΟΞΙΑ
- ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕ ΘΕΡΜΟΔΙΑΚΟΠΗ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΓΚΡΙ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ-ΓΚΡΙ



ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ
& ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

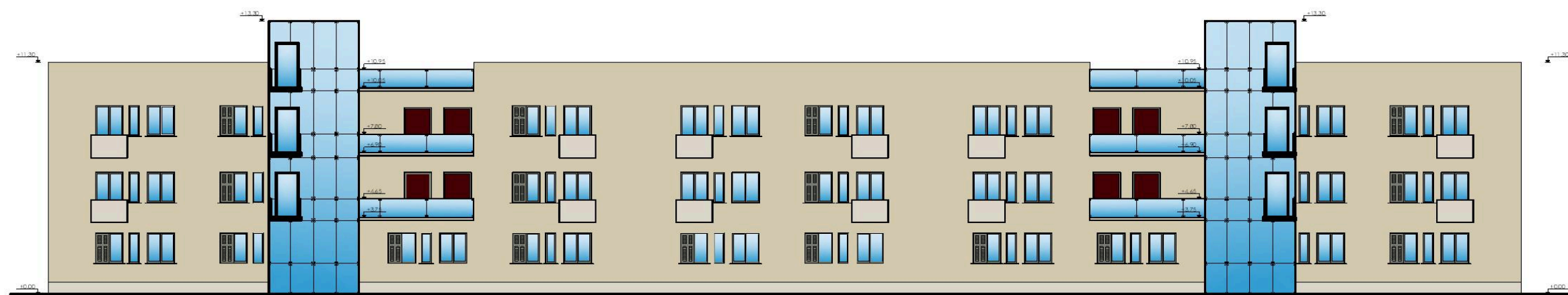
ΚΤΙΡΙΑ Α', Β', Γ', Δ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ28



ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ
& ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΥΛΙΚΩΝ

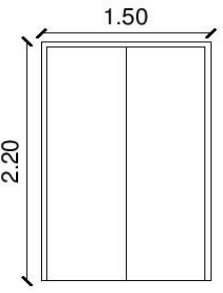
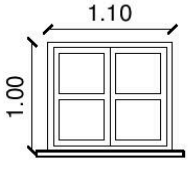
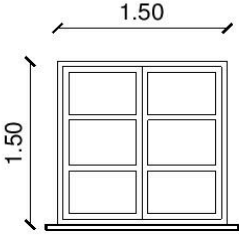
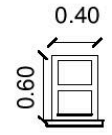
- ΟΡΘΟΜΑΡΜΑΡΩΣΗ
- ΤΕΜΝΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ ΔΙΠΛΗΣ ΟΨΗΣ
- ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ SPIDER
- ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΘΥΡΑ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΟΞΙΑ
- ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕ ΘΕΡΜΟΔΙΑΚΟΠΗ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΓΚΡΙ
- ΕΠΙΧΡΙΣΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΜΠΕΖ-ΓΚΡΙ



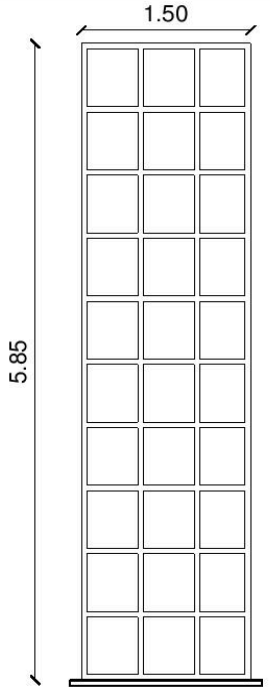
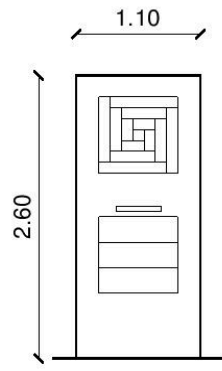
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
& ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΤΙΡΙΑ Α', Β', Γ', Δ'
ΑΡ. ΣΧΕΔΙΟΥ : ΜΠ29

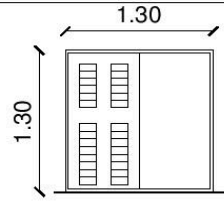
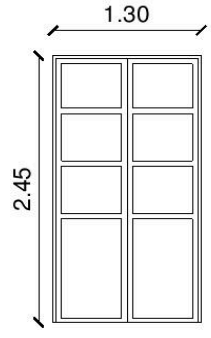
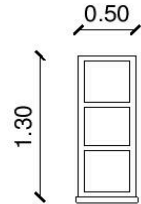
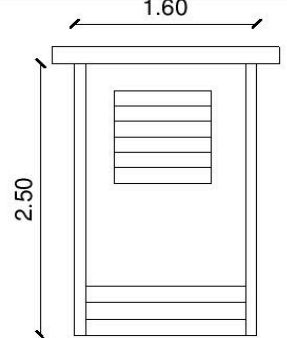
Πίνακες κουφωμάτων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ (ΤΥΠΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ Τ1)			
	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	K1	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 1 ΚΟΥΦΩΜΑ.	Εξωστοθύρα δίφυλλη ανοιγόμενη γαλλικού τύπου με ξύλινη κάσα και υαλοστάσιο.
	K2	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 2 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.	Παράθυρο δίφυλλο ανοιγόμενο με ξύλινα κουφώματα και υαλοστάσιο.
	K3	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 2 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.	Παράθυρο δίφυλλο ανοιγόμενο με ξύλινα κουφώματα και υαλοστάσιο.
	K4	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 1 ΚΟΥΦΩΜΑ.	Παράθυρο μονόφυλλο ανοιγόμενο με ξύλινα κουφώματα και υαλοστάσιο.

ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ: ΠΚ01

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ (ΤΥΠΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ Τ1)		ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	K5	<p>ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΚΤΙΡΙΟΥ ΕΝΑ ΚΟΥΦΩΜΑ.</p> <p>ΓΙΑ ΤΑ ΚΤΙΡΙΑ Η΄ ΚΑΙ Θ΄ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ 4 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΑΝΑ ΚΤΙΡΙΟ. ΓΙΑ ΤΑ ΚΤΙΡΙΑ Ε΄ ΚΑΙ Ζ΄ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ 5 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.</p>	<p>Υαλοστάσιο μη ανοιγόμενο με ξύλινα κουφώματα</p>	
	K6	<p>ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΚΤΙΡΙΟΥ ΕΝΑ ΚΟΥΦΩΜΑ.</p> <p>ΓΙΑ ΤΑ ΚΤΙΡΙΑ Η΄ ΚΑΙ Θ΄ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ 4 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΑΝΑ ΚΤΙΡΙΟ. ΓΙΑ ΤΑ ΚΤΙΡΙΑ Ε΄ ΚΑΙ Ζ΄ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ 5 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.</p>	<p>Κεντρική θύρα ανοιγόμενη ξύλινη ταμπλαδωτή.</p>	

ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ: ΠΚ02

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ (ΤΥΠΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ T2)		ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	K7	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 3 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.	Εξωστοθύρα δίφυλλη ανοιγόμενη γαλλικού τύπου με ξύλινη κάσα και υαλοστάσιο.	
	K8	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 2 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.	Παράθυρο δίφυλλο ανοιγόμενο με ξύλινα κουφώματα και υαλοστάσιο.	
	K9	ΑΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ 1 ΚΟΥΦΩΜΑ.	Παράθυρο δίφυλλο ανοιγόμενο με ξύλινα κουφώματα και υαλοστάσιο.	
	K10	ΑΝΑ ΚΤΙΡΙΟ 5 ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ.	Κεντρική θύρα ανοιγόμενη ξύλινη ταμπλαδωτή.	

ΑΡ.ΣΧΕΔΙΟΥ: ΠΚ03

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α. - ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗΣ Μ., Οι προσφυγικές εγκαταστάσεις στη Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 1993.
- ΓΙΟΧΑΛΑΣ Θ. - ΚΑΦΕΤΖΑΚΗ Τ., ΑΘΗΝΑ Ιχνηλατώντας την πόλη με οδηγό την ιστορία και τη λογοτεχνία, Βιβλιοπωλείον της "ΕΣΤΙΑΣ" Ι.Δ. Κολλάρου & ΣΙΑΣ Α.Ε., 2014.
- ΓΚΙΖΕΛΗ Β., Κοινωνική μετασχηματισμοί και προέλευσης της κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα 1920-1930, Επικαιρότητα, 1984.
- ΕΥΤΑΞΙΟΠΟΥΛΟΣ Δ., Ο δωδεκάλογος του εμπαιγμού, Εποχή, 2003.
- ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ Α., Η Αττική γη υποδέχεται τους πρόσφυγες του '22, ΙΒΕ.
- ΚΟΛΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Ι. - ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Ι., Οι πρόσφυγες στη Μακεδονία. Από την τραγωδία στην εποποιία, Μίλητος, 2009.
- ΚΟΛΩΝΑΣ Β. - ΧΑΤΖΗΩΣΗΦ Χ.(επιμέλεια), Ιστορία της Ελλάδος του 20ου αιώνα. Ο μεσοπόλεμος 1922-1940, Βιβλιόραμα, 2003.
- ΜΑΡΜΑΡΑΣ Β. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, Κριτική γεωγραφική σκέψη.
Σχεδιασμός και Οικιστικός Χώρος. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Όψεις της Ελληνικής Αστικής Γεωγραφίας, Ελληνικά γράμματα, 2002.
- ΜΙΧΕΛΗ Λ., Προσφύγων βίος και πολιτισμός. Από τις πόλεις της Ελάσσονος Ασίας στα τοπία της παράγκας και του πισσόχαρτου, Δρώμενα, 1992.
- ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Κ., Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι του 1930, τ. Β'[3] και ΣΤ'[7], Ελευθερουδάκης, 1932.
- ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ε., Ιστορία των Αθηνών. Από την αρχαιότητα ως την εποχή μας, 1973.
- ΦΙΛΛΙΠΙΔΗΣ Δ., Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, Μέλισσα, 1984.
Σχεδιασμός περιοχών κατοικίας.
- ΦΟΥΝΤΑΣ Γ., Επισκευές κτιρίων με βλάβες από σεισμό, Φούντας Γρηγόρης, 2003.
- HEENE A.- SCHMITT H., Κτιριακές κατασκευές - Τα δομικά στοιχεία και η συναρμολόγηση τους - Βασικές αρχές της σύγχρονης δόμησης, Μ. Γκιούρδας, 1994.
- HERTZBERGER H., Μαθήματα για σπουδαστές της αρχιτεκτονικής, Πανεπιστημιακές εκδόσεις ΕΜΠ, 2002.
- NEUFERT, Οικοδομική & αρχιτεκτονική σύνθεση, Μ. Γκιούρδας, 2000.
- ΧΑΡΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΜΑΤΙΕΣ, Διερεύνηση της επιρροής του μοντέρνου κινήματος στον σχεδιασμό και την ανέγερση των προσφυγικών κατοικιών στην Αθήνα και στον Πειραιά (1930-1940).

Δελτίο Τύπου ΣΑΔΑΣ, (2003). Προσφυγικά Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Κατεδάφιση της Αρχιτεκτονικής και της ιστορικής μνήμης, Α.Π. 31230, 27/11/2003, Αθήνα.

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Ι., Ο νέος διωγμός των προσφύγων, Αυγή (05/08/1960).

ΜΠΕΡΣΗΣ Γ., Εκτελεσθείσαι εργασία.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ, Αρχιτεκτονική κληρονομιά του Μοντέρνου Κινήματος της δεκαετίας του 1930 στο Δήμο Αθηναίων.

ΧΡΙΣΤΙΦΙΔΟΥ Α., Παραδοσιακή και σύγχρονη αρχιτεκτονική. Σύγκρουση, συνύπαρξη ή ένταξη, ΘΧΤ, τεύχος 20.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

http://oceanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/354/pol_00734.pdf?sequence=1

http://www.academia.edu/3861591/Mnimeia_apo_Omoplinthodomi

http://portal.tee.gr/portal/page/portal/MATERIAL_GUIDES/P_KONIAMATA/ko3.1.htm#TEXNIKEΣ

http://portal.tee.gr/portal/page/portal/SCIENTIFIC_WORK/anasigr/files/kefVIEpiskevesEnisxiseis.pdf

www.lexigram.com

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΙΟΡΔΑΝΙΔΟΥ Μ., Σαν τα τρελά πουλιά, ΕΣΤΙΑ, 1991.

Κατάλογος εικόνων

Εικόνα 1: Γενική εικόνα προσφυγικών.....	6	Εικόνα 37: Εξωτερικοί χρωματισμοί.....	24
Εικόνα 2: Περιβάλλον χώρος.....	6	Εικόνα 38: Σωληνώσεις	25
Εικόνα 3: Άφιξη των προσφύγων στο λιμάνι του Πειραιά.....	7	Εικόνα 39: Μόνιμη προσθήκη.....	26
Εικόνα 4: Οι περιοχές εγκατάστασης των προσφύγων σε Αθήνα και Πειραιά.....	7	Εικόνα 40: Προσθήκη	26
Εικόνα 5: Δεκέμβρης 1944.....	9	Εικόνα 41: Προσθήκη σε εξώστη.....	26
Εικόνα 6: Τα σημάδια στους τοίχους από τα Δεκεμβριανά του 1944.....	9	Εικόνα 42: Μεταβλητή προσθήκη σε εξώστη.....	26
Εικόνα 7: Πανό διαμαρτυρίας κατά της κατεδάφισης	10	Εικόνα 43: Θέση κτηρίου Θ'.....	29
Εικόνα 8: Πανό διαμαρτυρίας κατά της εγκατάλειψης των προσφύγων.....	11	Εικόνα 44: Κίνηση κτηρίου.....	29
Εικόνα 9: Πανό διαμαρτυρίας κατά της πωλήσεως των προσφυγικών στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ.....	11	Εικόνα 45: Εσωτερικό Α' ορόφου.....	30
Εικόνα 10: Ονομασία κτηρίων.....	12	Εικόνα 46: Εσωτερικό Β' ορόφου.....	30
Εικόνα 11: Τυπική κάτοψη Τύπος Ι.....	13	Εικόνα 47: Θέση κτηρίου Η'.....	31
Εικόνα 12: Τυπική κάτοψη Τύπος ΙΙ.....	13	Εικόνα 48: Κατάστημα ισογείου.....	31
Εικόνα 13: Ανοίγματα Τύπος Ι.....	14	Εικόνα 49: Καφετέρια ισογείου.....	32
Εικόνα 14: Οδός Στινιάδος, που χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης.....	14	Εικόνα 50: Συνεδριακό κέντρο Β' ορόφου.....	32
Εικόνα 15: Θεμέλιο πέτρινου τοίχου.....	15	Εικόνα 51: Θέση κτηρίου Ζ'.....	33
Εικόνα 16: Επιχρισμένη τοιχοποιία.....	15	Εικόνα 52: Νέες μεταλλικές κατασκευές εντός του κελύφους.....	33
Εικόνα 17: Λεπτομέρεια πλάκας δώματος.....	15	Εικόνα 53: Διαμόρφωση καταστήματος.....	34
Εικόνα 18: Κουφώματα Τύπος Ι.....	16	Εικόνα 54: Οπτική επαφή μεταξύ Β' και Γ' ορόφου.....	34
Εικόνα 19: Κουφώματα Τύπος ΙΙ.....	16	Εικόνα 55: Θέση κτηρίου Ε'.....	35
Εικόνα 20: Κλιμακοστάσιο Τύπος Ι.....	17	Εικόνα 56: Νέα μεταλλική κατασκευή εντός του κελύφους.....	35
Εικόνα 21: Κλιμακοστάσιο Τύπος ΙΙ.....	17	Εικόνα 57: Κλιμακοστάσιο.....	36
Εικόνα 22: Πλυσταριό.....	18	Εικόνα 58: Κέντρο απασχόλησης παιδιών.....	36
Εικόνα 23: Φθορές.....	18	Εικόνα 59: Θέση κτηρίων Α', Β', Γ' και Δ'.....	37
Εικόνα 24: Οπές από τα Δεκεμβριανά του 1944.....	18	Εικόνα 60: Σύνδεση νέου κλιμακοστασίου με τα κτήρια.....	37
Εικόνα 25: Φθορές σε εξώστη.....	19	Εικόνα 61: Λεωφόρος Αλεξάνδρας, διαμόρφωση πεζοδρομίου.....	38
Εικόνα 26: Οξειδωση σπλισμού.....	19	Εικόνα 62: Μονοπάτια μεταξύ των κτηρίων Θ' και Η'.....	38
Εικόνα 27: Φθορές από ρύπους.....	20	Εικόνα 63: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου κτηρίου Ζ'.....	39
Εικόνα 28: Αποκόλληση λίθων.....	20	Εικόνα 64: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου κτηρίου Ε'.....	39
Εικόνα 29: Αποσάθρωση κονιάματος.....	21	Εικόνα 65: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου.....	40
Εικόνα 30: Φθορές στο εσωτερικό.....	21	Εικόνα 66: Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου κατοικιών.....	40
Εικόνα 31: Υγρασία.....	21	Εικόνα 67: Ενίσχυση θεμελίων με εγκυβωτισμό.....	41
Εικόνα 32: Εμφάνιση υγρασίας στη πλάκα.....	22	Εικόνα 68: Συρραφή ρωγμών.....	42
Εικόνα 33: Αποκόλληση σοβά.....	23	Εικόνα 69: Επένδυση ανθρακονημάτων.....	43
Εικόνα 34: Αποκάλυψη πέτρας.....	23	Εικόνα 70: Σύστημα carboniar.....	43
Εικόνα 35: Εσωτερικό διαμερίσματος.....	23	Εικόνα 71: Λεπτομέρεια μεταλλικής κατασκευής.....	45
Εικόνα 36: Εσωτερικό κούφωμα.....	24		

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά τον επιβλέπων καθηγητή Κο Σπυρίδων Μαρτίνη και την Κα Βιβή Μπάτσου αρχιτέκτων πολεοδόμο μηχανικό για την πολύτιμη βοήθεια τους καθώς επίσης και τους κοντινούς μας ανθρώπους, οικογένεια και φίλους, για την υποστήριξη τους.